

ЈАВНОТУЖИЛАЧКИ ПРИРУЧНИК ЗА ПОСТУПАЊЕ У ПРЕДМЕТИМА МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

Гордана Јанићијевић
Милена Манојловић Недељковић
Марко Милићевић

Март, 2019. године

Штампање овог приручника финансијски је помогао Пројекат “ИПА/2017 Борба против тешког криминала на Западном Балкану» који заједно финансирају Европска унија (DG NEAR) и Савезна Република Немачка, а реализује Немачка организација за међународну сарадњу (GIZ - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH), у име немачког Савезног министарства за економску сарадњу и развој (BMZ), као и италијанског Министарства унутрашњих послова и Центра за међународну сарадњу (CILC).

Co-funded by the European Union

Published by

Аутори

Гордана Јанићијевић
Милена Манојловић Недељковић
Марко Милићевић

Лектура

Биљана Петровић

Дизајн

Intra.Net Communication d.o.o.

Припрема и штампа

Intra.Net Communication d.o.o.

Овај приручник је урађен уз помоћ Европске уније. Ставови у овом приручнику припадају искључиво ауторима. Ни Европска комисија, ни немачка Савезна влада, италијанско Министарство унутрашњих послова, GIZ или SILC не могу се сматрати одговорним за изражене ставове.

Београд, март 2019. године

НАПОМЕНА АУТОРА

Овај приручник је настао као резултат рада представника Одељења за међународну сарадњу и правну помоћ Републичког јавног тужилаштва, Гордане Јанићијевић, заменика републичког јавног тужиоца и руководиоца Одељења, Милене Манојловић Недељковић и Марка Милићевића, саветника у Одељењу за међународну сарадњу и правну помоћ Републичког јавног тужилаштва.

Овај документ се сматра службеним материјалом који служи искључиво за рад јавног тужилаштва Републике Србије и ни на који начин није намењен стављању у промет и дистрибуцији ван јавног тужилаштва. Захваљујемо се ИПА 2017 пројекту „Борба против тешког криминала на Западном Балкану” на финансијској помоћи за штампање овог документа.

Друго издање овог приручника је рађено према стању законодавства до момента издавања.

САДРЖАЈ

ПРВИ ДЕО

ЈАВНОТУЖИЛАЧКИ ПРИРУЧНИК ЗА ПОСТУПАЊЕ У ПРЕДМЕТИМА МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

1. ПОЈАМ И ОБЛИЦИ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА	8
1.1. Појам и основни облици	8
1.2. Улога јавног тужиоца у поступку пружања међународне правне помоћи	8
1.2.1. Изручење окривљених и осуђених лица.....	9
1.2.2. Извршење стране кривичне пресуде	10
2. ПРАВНИ ОКВИР МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА .	10
2.1. Међународни уговори	10
2.1.1. Најважније мултилатералне конвенције.....	11
2.1.2. Резерве и декларације.....	12
2.2. Питање приоритета извора права	12
2.2.1. Однос међународних уговора и Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима	13
2.2.2. Однос мултилатералних конвенција и билатералних уговора.....	13
2.3. Релевантно домаће законодавство.....	14
2.3.1. Закон о међународној правној помоћи у кривичним стварима	14
2.3.2. Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела	15
2.3.3. Сходна примена других закона	15
2.4. Тужилачки меморандуми и протоколи о сарадњи	15
3. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА	16
3.1. Органи комуницирања.....	16
3.1.1. Достављање замолнице посредством централног органа	16
3.1.2. Достављање замолнице дипломатским путем	16
3.1.3. Достављање замолнице посредством ИНТЕРПОЛ-а	16
3.1.4. Достављање замолнице непосредно између правосудних органа	17

3.2. Органи пружања правне помоћи	17
4. ПРЕУЗИМАЊЕ И УСТУПАЊЕ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА	18
4.1. Преузимање кривичног гоњења	18
4.1.1. Правни оквир	19
4.1.2. Поступак	20
4.2. Уступање кривичног гоњења	22
4.2.1. Правни оквир	22
4.2.2. Поступак	23
5. МЕЂУНАРОДНА ПРАВНА ПОМОЋ У УЖЕМ СМИСЛУ – Прибављање доказа из иностранства	26
5.1. ИЗЛАЗНЕ ЗАМОЛНИЦЕ – Замолнице које упућују надлежни органи Републике Србије	26
5.1.1. Органи надлежни за упућивање замолнице	27
5.1.2. Припреме за подношење замолнице	27
5.1.3. Канали комуникације.....	32
5.1.4. Форма и елементи замолнице	36
5.1.5. Садржај замолнице – помоћ која се тражи од иностраних органа	39
5.1.6. Могућност примене процесних закона државе молиље	45
5.1.7. Могућност присуства извршењу замолнице	45
5.1.8. Одбијање и одлагање пружања правне помоћи	46
5.1.9. Заштита података	47
5.2. УЛАЗНЕ ЗАМОЛНИЦЕ – Замолнице које примају надлежни органи Републике Србије	48
5.2.1. Канали комуникације.....	48
5.2.2. Претпоставке за пружање правне помоћи	48
5.2.3. Поступак пружања правне помоћи	49
5.2.4. Одлагање и одбијање пружања правне помоћи	50
5.3. Заједнички истражни тимови	50
5.4. Достављање података без замолнице	51
5.5. Међународна правна помоћ у вези са проналажењем, забраном располагања и одузимањем имовине проистекле из кривичног дела	52
5.5.1. Правни оквир	52
5.5.2. Поступак	52
УМЕСТО ЗАКЉУЧКА	54
<i>ПРИЛОГ 1: Смернице за јавне тужиоце за израду излазних захтева за међународну правну помоћ у кривичним стварима са циљем прибављања доказа из иностранства</i>	<i>55</i>

<i>ПРИЛОГ 2: Одредбе Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима од значаја за надлежност јавног тужиоца у поступку пружања међународне правне помоћи у кривичним стварима.....</i>	<i>59</i>
<i>ПРИЛОГ 3: Модел замолнице иностраном правосудном органу.....</i>	<i>65</i>
<i>ПРИЛОГ 4: Модел замолнице за преузимање кривичног гоњења.....</i>	<i>68</i>
<i>ПРИЛОГ 5: Модел Решења о покретању поступка за уступање кривичног гоњења.....</i>	<i>71</i>
<i>ПРИЛОГ 6: Модел Одлуке о преузимању кривичног гоњења.....</i>	<i>72</i>
<i>ПРИЛОГ 7: Модел дописа Министарству правде поводом замолнице иностраном правосудном органу.....</i>	<i>73</i>
<i>ПРИЛОГ 8: Модел дописа Министарству правде поводом донесене одлуке о преузимању кривичног гоњења.....</i>	<i>74</i>
<i>ПРИЛОГ 9: Списак билатералних уговора и мултилатералних конвенција од значаја за одвијање међународне правне помоћи у кривичним и грађанским стварима.....</i>	<i>75</i>
<i>ПРИЛОГ 10: Ажурирани списак билатералних уговора у области међународне правне помоћи у грађанским и кривичним стварима.....</i>	<i>91</i>
<i>ПРИЛОГ 11: Списак контакт особа у јавном тужилаштву за предмете међународне правне помоћи.....</i>	<i>102</i>

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Све је чешићи случај да се правосудни органи морају ослонити на помоћ и сарадњу својих колега у страним државама у раду на сузбијању криминалних активности, нарочито њихових тешких и организованих облика који су скоро по дефиницији транснационални, а уз напредак технологије и уз процес приступања Европској унији, са слободама кретања и већом мобилношћу лица, тиме и криминала, потреба за сарадњом правосудних органа у овој области ће само расти.

Правосудна сарадња у кривичним стварима, међународна правна помоћ или узајамна правна помоћ, синтагме које се учестало користе као синоними, мада међу њима постоји извесна разлика, представља једно од основних средстава правосудних органа за успешну борбу против транснационалног криминала или једноставније, криминала са елементом иностраности. Област правосудне сарадње у кривичним стварима се у пракси може показати као прилично комплексна, посебно имајући у виду бројност и различиту правну снагу правних извора који регулишу ову материју и који често конкуришу у примени на конкретан случај.

Стога се појављује потреба за алатом који би имао за циљ да олакша рад практичарима, представљајући неке основе међународне правне помоћи у кривичним стварима и указујући на основне проблеме у пракси.

Овај приручник је намењен јавним тужилоцима, њиховим заменицима и сарадницима како би им пружио практичне „корак-по-корак” савете у примени различитих могућности за међународну сарадњу у борби против криминала које су правосудним органима дате бројним правним, нарочито међународним, изворима у овој области. Имајући у виду улогу јавног тужилоца у поступку тражења и пружања међународне правне помоћи у кривичним стварима, приручник је ограничен само на оне облике правне помоћи у којој јавно тужилаштво игра значајнију улогу. Посебна пажња посвећена је поступку израде излазних захтева за међународну правну помоћ са циљем прибављања доказа из иностранства, са намером указивања на неке од основних изазова са којима јавни тужилац може да се сретне при изради замолнице за правосудне органе стране државе.

У првом делу ће бити речи о правном и институционалном оквиру међународне правне помоћи, након чега ће више пажње бити посвећено њеним појединим облицима у којима јавно тужилаштво игра значајнију улогу, и то преузимању и уступању кривичног гоњења и, терминологијом Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима речено, „осталим облицима међународне правне помоћи“, односно предузимању процесних радњи са циљем прибављања доказа из иностранства.

У прилогу се налазе смернице за израду излазних захтева за међународну правну помоћ у кривичним стварима са циљем прибављања доказа из иностранства. Смернице су сачињене да послуже као подсетник најважнијих питања које је корисно имати у виду при припреми замолница. Поред тога, приложени су и модели појединих аката у поступку међународне правне помоћи, као и преглед одредаба Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима од значаја за надлежност јавног тужилоца у поступку пружања међународне правне помоћи. Напошетку, приложена је и листа потврђених међународних уговора од значаја за међународну правну помоћ у кривичним стварима, ажурирана у мају 2016. године, као и листа билатералних уговора ажурирана у марту 2019. године, обе прибављене од Министарства правде Републике Србије.

1 ПОЈАМ И ОБЛИЦИ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

1.1 Појам и основни облици

Међународну кривичноправну помоћ можемо да дефинишемо као „предузимање појединих радњи кривичног поступка од стране домаћих судова или других државних органа по молби страних процесних органа, односно предузимање процесних радњи страних процесних органа (судова и других органа) по молби домаћих судова”¹. Шире гледано, међународна правна помоћ обухвата различите облике сарадње између две државе или више њих поводом кривичног дела са елементом иностраности.

Често се дешава да се поједини сегменти кривичног дела налазе у различитим земљама, било да су то окривљени, оштећени, сведоци или материјални докази. Све је јасније да се криминална активност не зауставља на државним границама и да је успешна борба против криминала, нарочито његових организованих облика, који су готово по правилу прекогранични, могућа само координисаном сарадњом правосудних органа различитих држава. Међународна правна помоћ представља средство те сарадње.

Постоје четири основна облика међународне правне помоћи у кривичним стварима: (1) изручење окривљених и осуђених лица (предаја из једне државе у другу ради вођења кривичног поступка или извршења кривичне санкције); (2) уступање и преузимање кривичног гоњења (предаја списа и доказног материјала ради кривичног гоњења у другој држави); (3) извршење страних кривичних пресуда уз трансфер или без трансфера осуђених лица (извршење кривичне санкције у држави чији је држављанин осуђено лице или у којој има пребивалиште, односно боравиште, уместо у држави која му је изрекла кривичну санкцију); и (4) међународна правна помоћ у ужем смислу, то јест, терминологијом Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима² (у даљем тексту: **Закон**), остали облици међународне правне помоћи³, која се састоји у предузимању појединих кривичнопроцесних радњи од стране надлежних органа замољене државе, по молби органа стране државе.

1.2 Улога јавног тужиоца у поступку пружања међународне правне помоћи

Због одређења да се у овом приручнику већа пажња посвети само оним облицима међународне правне помоћи у којима јавни тужилац има значајнију улогу, потребно је на овом месту дати неколико општих напомена о улози јавног тужиоца у поступку пружања међународне правне помоћи, иако ће о органима надлежним за њено пружање и њиховој улози у самом поступку бити више речи у делу посвећеном институционалном оквиру међународне правне помоћи (3.2).

Из Закона недвосмислено произилази да јавни тужилац учествује у свим видовима међународне кривичноправне помоћи. Јавни тужилац има посебно активну улогу

¹ Др Горан Илић, Војкан Аџић, проф. др Станко Бејатовић, мр Јасмина Киурски, Маја Стефановић, Верица Трнинић, Светлана Ненадић, мр Марина Матић, Јавнотужилачки приручник, друго измењено и допуњено издање, 2009, 348.

² Сл. гласник РС, бр. 20/2009.

³ Означаваче се још и као мала међународна правна помоћ или општи облици међународне правне помоћи.

приликом преузимања⁴ и уступања кривичног гоњења⁵ (о чему ће више речи бити у тачки 4). Поред тога, веома је значајна и улога јавног тужиоца у поступку тражења и пружања тзв. осталих облика међународне кривичноправне помоћи предвиђених чланом 83 Закона, који обухватају процесне и доказне радње, размену обавештења, формирање заједничких истражних тимова и сл. О улози јавног тужиоца у поступку пружања и тражења ових видова међународне правне помоћи биће више речи у тачки 5.

Због релативно ограничене улоге јавног тужиоца у поступцима изручења и извршења стране кривичне пресуде, ова два облика међународне правне помоћи неће бити предмет детаљнијег разматрања. Потребно је, ипак, осврнути се на улогу јавног тужиоца у пружању ових облика правне помоћи и с тим у вези учинити неколико основних напомена.

1.2.1 Изручење окривљених и осуђених лица

Што се тиче изручења окривљеног или осуђеног, које је регулисано Законом⁶ и извесним бројем међународних уговора⁷, поступак је у надлежности суда и министра надлежног за правосудје, те је улога јавног тужиоца релативно ограничена. У првој фази поступка, у фази разматрања замолнице, односно доношења одлуке суда о испуњености претпоставки за изручење лица, јавни тужилац, у складу са чланом 21 Закона, присуствује саслушању лица чије се изручење захтева од стране судије за претходни поступак. Закон му овом одредбом даје прилику да се изјасни о разлозима за изручење и против њега, као и да изнесе евентуалне предлоге о радњама које би требало спровести у циљу доношења одлуке о изручењу.

Примена члана 21 Закона захтева посебну напомену. Упркос проширењу надлежности јавног тужиоца новим Закоником о кривичном поступку⁸ (у даљем тексту: ЗКП), није дошло до проширења његових овлашћења у екстрадиционом поступку. Наиме, након усвајања новог ЗКП-а, Закон о међународној правној помоћи у кривичним стварима није измењен и допуњен како би се ускладио са изменама ЗКП-а, а чињеница је да је Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима истражни судија означен као орган надлежан за саслушање. Међутим, имајући у виду специфичности екстрадиционог поступка, као и чињеницу да је суд надлежан за поступање, као и да посебним законом, Законом о јавном тужилаштву⁹, није предвиђено да јавно тужилаштво поступа у поступку екстрадиције, уврежено је тумачење да се улога јавног тужиоца у екстрадиционом поступку своди на присуство саслушању у смислу члана 21 Закона, упркос проширењу његових надлежности ЗКП-ом.

Поред присуства саслушању лица чије се изручење тражи, у екстрадиционом поступку, јавни тужилац такође учествује и у поступку преиспитивања решења суда о одбијању изручења и решења суда о испуњености претпоставки за изручење. У складу са чланом 28, став 2 и чланом 29, став 3 Закона, јавни тужилац је позван да изнесе своје мишљење пре него што суд донесе одлуку о потврђивању, укидању или преиначењу наведених решења.

⁴ Одлучује о преузимању гоњења у складу са чл. 41 и 45 Закона.

⁵ Доноси решење о покретању поступка уступања кривичног гоњења пре покретања кривичног поступка, предлаже доношење решења до ступања оптужнице на правну снагу и има право жалбе на решења других органа.

⁶ Чл. 13–40 Закона.

⁷ Од којих је најзначајнија Конвенција Савета Европе о екстрадицији из 1957. године са своја четири додатна протокола (Сл. лист СРЈ – Међународни уговори, бр. 10/2001 и Сл. гласник РС – Међународни уговори, бр. 12/2010, 1/2011 и 13/2013), сви су ратификовани од стране Републике Србије.

⁸ Сл. гласник РС, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014.

⁹ Сл. гласник РС, бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 78/2011 – др. закон, 101/2011, 38/2012 – одлука УС, 121/2012, 101/2013, 111/2014 – одлука УС, 117/2014, 106/2015 и 63/2016 – одлука УС.

1.2.2 Извршење стране кривичне пресуде

Извршење стране кривичне пресуде је облик правне помоћи новијег датума који омогућава да држава већ пресуђени кривични предмет преда другој држави (чији је осуђено лице држављанин или у којој има пребивалиште или боравиште) ради извршења изречене кривичне санкције. Овај облик правне помоћи је регулисан члановима 56–82 Закона, који се односе на извршење пресуде иностраног суда и члановима 70–82, који су посвећени извршењу домаће кривичне пресуде, као и извесним бројем међународних уговора¹⁰. Поступак за прихватање извршења и иницијатива за уступање извршења су у надлежности суда.

У оквиру поступка извршења кривичне пресуде иностраног суда, значајно је истаћи да је јавном тужиоцу дата могућност учешћа на седници већа суда на којој се одлучује о усвајању или одбијању замолнице¹¹. Ако усвоји замолницу, суд ће одлучити о прихватању извршења санкције иностраног суда пресудом о признању стране кривичне пресуде којом изриче кривичну санкцију према кривичном законодавству Републике Србије. Јавни тужилац је овлашћен да изјави жалбу на ту пресуду¹².

Домаћи суд може замолним путем да затражи од стране државе извршење домаће кривичне пресуде. Закон регулише покретање тог поступка, а законодавство стране државе одређује услове и поступак извршења. У овом поступку јавни тужилац је надлежан да да мишљење о решењу суда о покретању поступка за извршење домаће кривичне пресуде у иностраној држави¹³. У поступку извршења домаће кривичне пресуде уз премештај, јавни тужилац даје мишљење о молби за премештај¹⁴.

2. ПРАВНИ ОКВИР МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

Међународна правна помоћ у кривичним стварима у Републици Србији одвија се првенствено на основу потврђених и релевантних међународних (мултилатералних и билатералних) уговора, али и релевантног домаћег законодавства.

2.1 Међународни уговори

Имајући у виду да су у надлежности Министарства правде Републике Србије и послови у вези са закључивањем међународних уговора о правној помоћи, као и праћење њихових извршења, Министарство правде води евиденцију о потврђеним међународним уговорима о правној помоћи у кривичним стварима. Списак релевантних

¹⁰ Конвенција Савета Европе о трансферу осуђених лица из 1983. са додатним протоколом из 1997. године (Сл. лист СРЈ - Међународни уговори, бр. 4/2001) и Конвенција Савета Европе о међународном важењу кривичних пресуда из 1970. године (Сл. лист СРЈ - Међународни уговори, бр. 13/2002 и Сл. лист СЦГ - Међународни уговори, бр. 18/2005 и 2/2006) само су неки од релевантних мултилатералних уговора, а закључен је и изванредан број билатералних уговора (са Републиком Аустријом, Краљевином Данском, Чешком Републиком, Републиком Словачком, Босном и Херцеговином, Републиком Македонијом, Црном Гором, Републиком Словенијом итд.).

¹¹ На коју се позива у складу са чланом 61, став 2 Закона.

¹² Члан 62 Закона.

¹³ У складу са чланом 73 Закона.

¹⁴ У складу са чланом 80 Закона.

билатералних¹⁵ и мултилатералних¹⁶ међународних уговора доступан је на интернет презентацији Министарства правде Републике Србије. Европска правосудна мрежа у делу који се односи на Републику Србију упућује на поменуте спискове и на тај начин чини те информације доступним и страним државама, барем на српском језику¹⁷.

2.1.1 Најважније мултилатералне конвенције

Најважнији мултилатерални међународни уговори у области правосудне сарадње у кривичним стварима сачињени су у оквиру Савета Европе и Уједињених нација. Не треба, међутим, заборавити да је Република Србија закључила са 32 државем билатералне споразуме, којима се регулишу сви или поједини облици међународне помоћи у кривичним стварима.

Србија је ратификовала 24 конвенције Савета Европе и њихове протоколе којима се регулише правосудна сарадња у кривичним стварима. Истичемо као најважнију Европску конвенцију о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима из 1959. године (у даљем тексту: Европска конвенција)¹⁸, са Додатним протоколом из 1978. године¹⁹, која предвиђа обавезу држава потписница да једна другој пружају најширу могућу правну помоћ у сваком поступку који се односи на кривична дела чије кривично гоњење, у тренутку тражења помоћи, спада у надлежност судских органа стране молиље. Други додатни протокол уз Европску конвенцију о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима из 2001. године²⁰ (у даљем тексту: Други додатни протокол) начинио је револуционарни помак у области међународне правне помоћи у кривичним стварима, како предвиђајући нове форме за сарадњу, тако и отварајући шире могућности за непосредну комуникацију између правосудних органа, уместо дотад преовлађујуће комуникације посредством централних органа, најчешће министарстава надлежних за послове правосудја. Потребно је посебно поменути и Европску конвенцију о преносу поступка у кривичним стварима из 1972,²¹ Конвенцију о прању, тражењу, заплени и конфискацији прихода стечених криминалом из 1990,²² као и Конвенцију Савета Европе о прању, тражењу, заплени и одузимању прихода стечених криминалом и о финансирању тероризма из 2005. године²³.

Из великог броја конвенција Уједињених нација које је ратификовала Република Србија, издвојићемо две²⁴ најзначајније за међународну правну помоћ у кривичним стварима. Прва је Конвенција Уједињених нација против транснационалног организованог криминала из 2000. године, са Протоколом за превенцију, сузбијање и кажњавање трговине људским бићима, нарочито женама и децом, Протоколом против кријумчарења миграната копном, морем и ваздухом и Протоколом против незаконите производње и трговине ватреним оружјем, његовим деловима, компонентама и муницијом, познатија као Палермо конвенција²⁵ (у даљем тексту: Палермо конвенција).

¹⁵ Видети: <http://www.mpravde.gov.rs/tekst/10585/bilateralni-sporazumi.php>

¹⁶ Видети: <http://www.mpravde.gov.rs/tekst/10586/multilateralni-ugovori.php>

¹⁷ Видети: https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_InfoAbout.aspx?Id=364

¹⁸ ЕТС 030; Сл. лист СРЈ – Међународни уговори, бр. 10/2001.

¹⁹ ЕТС 099.

²⁰ ЕТС 182; Сл. лист СЦГ – Међународни уговори, бр. 2/2006.

²¹ ЕТС 073; Сл. лист СРЈ – Међународни уговори, бр. 10/2001.

²² ЕТС 141; Сл. лист СРЈ – Међународни уговори, бр. 7/2002 и Сл. лист СЦГ – Међународни уговори, бр. 18/2005.

²³ ЦЕТС 198; Сл. гласник РС – Међународни уговори, бр. 19/2009.

²⁴ Значајно је истаћи и одредбе о међународној правној помоћи које садржи Конвенција Уједињених нација против недозвољеног промета опојним дрогама и психотропним супстанцама из 1988. године (Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори, бр. 14/90), чл. 7.

²⁵ Сл. лист СРЈ - Међународни уговори, бр. 6/2001 и Сл. лист СЦГ - Међународни уговори бр. 11/2005.

Ова конвенција садржи, између осталог, и одредбе о узајамној правној помоћи²⁶ од значаја за сарадњу са преко 180 држава које су је ратификовале, с тим да су њен делокруг примене, а тиме и могућности за сарадњу на бази ње специфични. Наиме, Палермо конвенција се примењује на „превенцију, истрагу и судско гоњење“ одређених кривичних дела, која су њом утврђена²⁷: учешћа у организованој криминалној групи, прања новца, кривичних дела корупције и ометања правде, у складу са начином на који су утврђена, као и тешких злочина дефинисаних у члану 2, онда када је кривично дело по природи транснационално и подразумева групу за организовани криминал.

Друга Конвенција Уједињених нација од посебног значаја за ову област је Конвенција Уједињених нација против корупције, познатија као Мерида конвенција²⁸ (у даљем тексту: Мерида конвенција). Ова конвенција такође садржи²⁹ одредбе о узајамној правној помоћи широког делокруга примене од значаја за сарадњу са преко 180 држава које су је ратификовале, с обзиром на то да је делокруг њене примене одређен чланом 3³⁰ постављен тако да обухвата велики број коруптивних, привредних и финансијских кривичних дела. Као и у случају Палермо конвенције, узајамна правна помоћ није њена основна тема, имајући у виду да јој је домет далеко шири. Попут Палермо конвенције, ова конвенција регулише и друге видове правне помоћи као што су преношење кривичног поступка, екстрадиција и механизми за проналажење и одузимање имовине путем међународне сарадње, а њен основни циљ је предвиђање мера које би требало предузети ради превенције корупције, као и хармонизација инкриминација појединих коруптивних дела.

2.1.2 Резерве и декларације

Међународне конвенције Савета Европе и Уједињених нација релевантне за ову област остављају широке могућности за стављање резерви готово на сваки значајнији члан. Из тог је разлога, било да се ради о улазној или излазној замолници, након провере да ли је држава ратификовала наведену конвенцију, која је правни основ захтева за међународну правну помоћ, потребно проверити да ли су на члан који се примењује у конкретном случају стављене резерве које доводе у питање примену одређене могућности предвиђене конвенцијом.

У случају недоумица о домашају неке резерве или декларације, као и за друга питања која се могу поставити у примени међународних уговора, одговор треба потражити у Бечкој конвенцији о уговорном праву³¹.

2.2 Питање приоритета извора права

Постоје случајеви када је држава са којом успостављамо сарадњу потписница више међународних уговора који регулишу предмет те сарадње, неке генералне мултилатералне конвенције и билатералног уговора. Тада је потребно утврдити који је правни основ сарадње у конкретном случају. Уколико различити међународни извори

²⁶ Које су садржане у члану 18.

²⁷ Чл. 3.

²⁸ Сл. лист СЦГ – Међународни уговори, бр. 12/2005.

²⁹ У чл. 46.

³⁰ „Ова конвенција се примењује у циљу спречавања, истраге и кривичног гоњења корупције, те замрзавања, заплене, конфискације и повраћаја средстава стечених извршењем кривичних дела предвиђених овом конвенцијом“.

³¹ Службени лист СФРЈ – Међународни уговори и други споразуми, бр. 30/72.

нису међусобно противречни поводом одређеног питања, нема сметње да се као правни основ замолнице појави више њих.

Проблем, међутим, може да настане када је одређено питање у вези с тражењем или пружањем правне помоћи регулисано различитим правним изворима на различите начине. Из тог разлога се често поставља питање да ли је надлежни орган слободан да изабере правни извор на основу кога ће тражити или пружити правну помоћ у одређеном случају или је везан неким правилима, као и где су та правила предвиђена. Стога је врло значајно утврдити који извор права у конкретном случају има приоритет и који ће се извор применити на конкретну замолницу.

221 Однос међународних уговора и Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима

Међународна правна помоћ се у Србији пружа, али и тражи³², првенствено на основу ратификованих међународних уговора, који представљају саставни део правног поретка Републике Србије, и непосредно се примењују³³, при чему закони и други општи акти донети у Републици Србији не смеју бити у супротности са потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права³⁴.

Чланом 1 Закона предвиђено је да се уређује поступак пружања међународне правне помоћи у кривичним стварима у случајевима када не постоји потврђени међународни уговор или када одређена питања њиме нису уређена.

Имајући у виду наведено, примена Закона је супсидијарног карактера у односу на ратификоване међународне уговоре.

222 Однос мултилатералних конвенција и билатералних уговора

У погледу односа конкурентних мултилатералних међународних конвенција и билатералних уговора не постоји јединствен став.

Одговор на питање који од ове две врсте међународних уговора у конкретном случају има приоритет примене на питање које оба акта регулишу, обично се проналази у релевантној мултилатералној конвенцији, мада се дешава да је оно регулисано и одредбама билатералног уговора. Релевантне конвенције Савета Европе и Уједињених нација садрже одредбе којима уређују свој однос са другим међународним уговорима.

На пример, Европска конвенција о преносу поступка у кривичним стварима даје приоритет мултилатералној конвенцији у односу на билатералне споразуме, дозвољавајући закључивање билатералних или мултилатералних споразума о стварима које су предмет ове конвенције, само у циљу допуне њених одредаба или олакшавања примене принципа који су у њој садржани³⁵.

³² Мада члан 1 Закона експлицитно помиње само пружање правне помоћи.

³³ Чл. 16, 194, 142 и 145. Устава Републике Србије, Сл. гласник РС, бр. 98/2006.

³⁴ Чл. 194, ст. 5 Устава Републике Србије.

³⁵ Чл. 43 ове конвенције.

Европска конвенција о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима садржи нешто другачије и комплексније решење. Ова конвенција у погледу територија на које се примењује има приоритет у односу на оне одредбе из уговора, конвенција или билатералних споразума којима се, између две стране уговорнице, регулише правна помоћ у кривичним стварима, осим (а) билатералних уговора који су на снази између држава потписница којима се омогућава директно достављање замолница између надлежних органа тих држава и (б) билатералних уговора (постојећих и будућих) који регулишу питање превођења замолнице и њених прилога. Предвиђено је такође да она неће дирати у обавезе садржане у одредбама сваке друге међународне конвенције билатералног или мултилатералног карактера, чије извесне клаузуле регулишу или ће регулисати, у одређеној области, правну помоћ у посебним питањима. Поред тога, предвиђено је да државе уговорнице могу да закључе билатералне или мултилатералне споразуме о правној помоћи у кривичним стварима само ради допуне одредаба ове конвенције или ради лакше примене начела које она садржи³⁶. Други додатни протокол уз Европску конвенцију о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима предвиђа да његове одредбе не дирају у детаљније одредбе билатералних или мултилатералних уговора, који су закључени између страна уговорница ради допуне или лакше примене начела Европске конвенције³⁷. Из свега наведеног произилази да би, у случају несагласних одредаба билатералног уговора и Европске конвенције са додатним протоколима, примат могао имати само онај билатерални уговор који олакшава примену њених начела и протокола, и допуњава њихове одредбе, односно да билатерални уговори могу да регулишу поједина питања на специфичан начин, али да та решења не би требало да буду у супротности са основним начелима Европске конвенције.

За разлику од конвенција Савета Европе, релевантне конвенције Уједињених нација имају за циљ да установе само минималне стандарде за сарадњу, имајући у виду ратификације од стране великог броја држава са различитим правним системима, као и то да су питања међународне правне помоћи углавном детаљније уређена бројним регионалним и билатералним споразумима. Стога релевантне конвенције Уједињених нација о овој области охрабрују додатне билатералне аранжмане, предвиђајући да одредбе ових чланова не утичу на обавезе по било ком билатералном или мултилатералном уговору, који регулише или ће регулисати, у целости или делимично, узајамну правну помоћ³⁸.

2.3 Релевантно домаће законодавство

231 Закон о међународној правној помоћи у кривичним стварима

Као што је истакнуто, Закон о међународној правној помоћи у кривичним стварима, донет 2009. године, уређује поступак пружања међународне правне помоћи у кривичним стварима у случајевима када не постоји потврђени међународни уговор или када одређена питања њиме нису уређена.

Из наведеног следи да сваки правосудни орган који је надлежан да упути захтев за међународну правну помоћ страни држави или да поступа по захтеву за пружање међународне правне помоћи, треба претходно да утврди да ли је са државом од које тражи или која тражи правну помоћ, иста регулисана међународним уговором, било

³⁶ Чл. 26.

³⁷ Чл. 28.

³⁸ Чл. 18, ст. 6 Палермо конвенције и чл. 46, ст. 6 Мерида конвенције.

билатералног, било мултилатералног карактера. Тек ако наведени уговори не постоје или одређена питања њима нису регулисана у погледу услова за пружање правне помоћи, примениће се одредбе домаћег Закона.

232 Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела

Посебан облик међународне правне помоћи у кривичним стварима предвиђен је у Закону о одузимању имовине проистекле из кривичног дела³⁹. Та помоћ обухвата проналажење имовине проистекле из кривичног дела, забрану располагања и привремено или трајно одузимање. У складу са чланом 64 овог закона, ако међународни споразум не постоји или нека питања нису њиме уређена, међународна сарадња остварује се на основу принципа узајамности и одредаба овог закона⁴⁰.

233 Сходна примена других закона

Закон о међународној правној помоћи у кривичним стварима регулише само услове за пружање међународне правне помоћи. Радње од који се међународна помоћ састоји (достављање, саслушање, претрес и сл.) регулисане су ЗКП-ом, који се, у складу са чланом 12 Закона, сходно примењује и на поступак пружања међународне правне помоћи, ако међународним уговором и законом није другачије предвиђено.

Члан 12 Закона такође предвиђа сходну примену одредаба закона којима се уређује организација и надлежност судова и јавних тужилаштава у поступку пружања међународне правне помоћи, када овим законом није другачије одређено.

2.4. Тужилачки меморандуми и протоколи о сарадњи

Републичко јавно тужилаштво потписало је укупно 24 меморандума и протокола о сарадњи са надлежним иностраним правосудним органима⁴¹. Тужилачки меморандуми и протоколи о сарадњи су веома значајан инструмент међународне сарадње, будући да се њима олакшава извршавање међународних уговора и доприноси убрзању поступка међународне правне помоћи.

Наведени меморандуми и протоколи не представљају правни основ за одвијање међународне правне помоћи. Основни циљеви ових споразума су остваривање брже и ефикасније сарадње и олакшавање директне и непосредне комуникације, када је то могуће, у складу са међународним уговорима. Ови протоколи, такође, често имају за предмет и регулисање размене искустава и података о законодавном стању, одређивање контакт тачака, то јест официра за везу који омогућавају размену информација пре и после достављања замолнице формалним путем, чиме се олакшава утврђивање могућности и услова за извршење замолнице у складу са националним правом замолне државе, утврђивање надлежних органа за пријем и извршење замолнице и сл., као и праћење упућене замолнице и ургање ради њеног бржег извршења.

³⁹ Сл. гласник РС, бр. 32/2013 и 94/2016.

⁴⁰ Чл. 64–78, гл. 5: Међународна сарадња.

⁴¹ Са јавним тужилаштвима Републике Француске, Краљевине Белгије, Руске Федерације, Републике Италије, Краљевине Шпаније, Мађарске, Боснеи Херцеговине, Републике Хрватске, Црне Горе, Краљевине Холандије, Румуније, Републике Бугарске, Републике Словеније итд.

3 ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

Институционални оквир правосудне сарадње у кривични стварима чине судови и јавна тужилаштва (међународну правну помоћ траже и пружају правосудни органи), Министарство правде (централни орган преко кога се одвија правосудна сарадња у кривичним стварима), Министарство спољних послова и Министарство унутрашњих послова – ИНТЕРПОЛ (који обављају поједине радње у поступку међународне правне помоћи).

3.1. Органи комуницирања

Постоји неколико канала комуникације за достављање захтева за међународну правну помоћ и они зависе од бројних фактора, нарочито од врсте правне помоћи, државе од које се тражи или којој се пружа правна помоћ и хитности конкретног случаја.

3.1.1 Достављање замолнице посредством централног органа

У складу са Законом⁴² и највећим бројем међународних уговора које је Република Србија закључила са другим државама у области пружања међународне правне помоћи у кривичним стварима, Министарство правде је централни орган преко кога се одвија међународна правна помоћ у кривичним стварима у Републици Србији. Наведено подразумева да се комуникација правосудних и других надлежних органа са правосудним и другим органима друге државе одвија преко наведеног министарства, изузев онда када применљиви међународни уговор или Закон предвиђа другачије.

3.1.2 Достављање замолнице дипломатским путем

Овај вид комуникације такође је предвиђен извесним бројем међународних уговора, а у складу са Законом⁴³, замолница и друга писмена достављају се дипломатским путем на захтев замољене државе.

Замолница се доставља Министарству правде, које након евидентирања и утврђивања да ли има недостатака (у погледу превода, форме, правног основа и сл.), доставља замолницу Министарству спољних послова ради прослеђивања надлежним иностраним органима. Овакав формалнији и спорији начин комуникације користи се само када је изричито предвиђен у односима са одређеном државом. Овај пут може да се користи и због сигурности у достављању замолница са одређеним специфичностима (нпр. када је документација у прилогу обимна или нарочито поверљивог карактера).

3.1.3 Достављање замолнице посредством ИНТЕРПОЛ-а

У појединим случајевима могуће је и достављање посредством Међународне организације криминалистичке полиције. Према Закону, овај вид комуникације могућ је под условом узајамности и у хитним случајевима. Европска конвенција и Други

⁴² Чл. 6.

⁴³ Чл. 6.

додатни протокол предвиђају овакав пут комуникације када је непосредно достављање допуштено овом конвенцијом, али га Други додатни протокол ограничава само на хитне случајеве.

3.1.4 Достављане замолнице непосредно између правосудних органа

Анализом релевантног правног оквира, закључује се да су поступку екстрадиције, извршења страних кривичних пресуда и уступања и преузимања кривичног гоњења, централни органи надлежни за комуникацију министарства надлежна за послове правосудја, а да се непосредна сарадња између правосудних органа може одвијати само у случајевима међународне правне помоћи у ужем смислу, и то не по правилу, него само када је таква могућност предвиђена применљивим правним инструментом.

Други додатни протокол отворио је шире могућности за директну комуникацију правосудних органа, нарочито у погледу извођења процесних радњи. Међутим, као што ће бити више речи у тачки посвећеној међународној правној помоћи у ужем смислу (5.1.3), велики број држава потписница овог протокола изразио је резерве у вези са могућношћу непосредне сарадње, те у сваком конкретном случају треба прецизно утврдити статус потписница са којима се успоставља сарадња у погледу изјављених резерви.

У пракси је уочено да у великом броју случајева у ком је непосредна комуникација дозвољена и могућа, надлежни правосудни органи ипак прибегавају достављању замолница посредством Министарства правде. Разлози за то су многобројни, од непознавања могућности које даје релевантни правни оквир, преко препуштања организације превода замолнице и њених прилога, потешкоћа око утврђивања надлежног органа, до несигурности у погледу уредности замолнице. Имајући у виду да је непосредна комуникација између правосудних органа у извесном броју случајева омогућена међународним уговором (мултилатералним или билатералним), уставно начело примата међународних уговора над домаћим законом, чињеницу да се Закон примењује само на питања која нису регулисана међународним уговором, као и неопходност поштовања преузетих међународних обавеза, потребно је у сваком конкретном случају проверити да ли је могућност непосредне комуникације за такав случај предвиђена применљивим правним основом. Ако је одговор потврдан, потребно је предузети све неопходне мере како би се испоштовао пут комуникације предвиђен за конкретан случај, а тиме и преузета међународна обавеза.

3.2 Органи пружања правне помоћи

Органи надлежни за пружање међународне правне помоћи су домаћи судови и јавна тужилаштва одређени законом⁴⁴, у оквиру своје стварне и месне надлежности.

О улози јавног тужиоца у поступку пружања правне помоћи било је више речи у горе наведеном тексту, а биће говора и у тачки 4, која се односи на преузимање и уступање кривичног гоњења и тачки 5, која се односи на међународну правну помоћ са циљем прибављања доказа из иностранства. На овом месту учинићемо само две напомене.

⁴⁴ У складу са чл. 4 Закона.

Улога јавног тужилаштва у поступку међународне правне помоћи је неспорна, имајући у виду како одредбе Закона (нарочито његовог члана 4), тако и одредбе ЗКП-а и закона којима се уређује организација и надлежност судова и јавних тужилаштава, које се сходно примењују, те су сва јавна тужилаштва у Републици Србији надлежна за пружање међународне правне помоћи у предметима који спадају у њихову надлежност.

Друго, у случајевима на које се примењују Европска конвенција и Други додатни протокол, потребно је имати у виду декларације Републике Србије у вези са надлежним органима. Наиме, у декларацији на члан 6 Другог додатног протокола, Република Србија је као „судске“⁴⁵ органе надлежне за потребе примене Европске конвенције и њених додатних протокола означила редовне судове и јавна тужилаштва.

Поред тога, декларације Републике Србије у вези са чл. 17, 18, и 19 Другог додатног протокола одређују надлежне државне органе за примену наведених чланова. Наиме, Републичко јавно тужилаштво и Министарство унутрашњих послова означени су као органи надлежни за праћење ван државних граница једне стране уговорнице у смислу члана 17 Другог додатног протокола, односно као органи којима се упућује захтев за пружање правне помоћи одобравања праћења на својој територији, и као надлежни органи, у смислу члана 19 Другог додатног протокола, за одлучивање о захтеву за помоћ у вези са тајним истрагама. Републичко јавно тужилаштво означено је као орган надлежан за доношење одлуке о одобравању контролисаних испорука у смислу члана 18 Другог додатног протокола.

На овом месту битно је поменути и да је у оквиру Републичког јавног тужилаштва формирано Одељење за међународну сарадњу и правну помоћ, које обезбеђује спровођење брзе и ефикасне директне неформалне правне помоћи и размену информација преко тужилачких контактних тачака, прати трендове промена у домаћем правном поретку и европској правној пракси, интензивно сарађује са представницима међународних организација и иностраних институција и учествује у раду међународних тужилачких мрежа и тела. Најзначајнија је улога овог Одељења у координацији поступања по замолницама за пружање међународне помоћи, и пружања подршке поступајућим јавним тужилаштвима, како у погледу припреме захтева за међународну правну помоћ, тако и у погледу поступања по примљеним замолницама.

4 ПРЕУЗИМАЊЕ И УСТУПАЊЕ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА

4.1 Преузимање кривичног гоњења

Преузимање кривичног гоњења је специфичан облик правне помоћи који подразумева да се држава у којој је извршено кривично дело привремено одриче, односно под одређеним условима и одустаје од кривичног гоњења учиниоца и препушта га страном држави, по правилу оној са којом је учинилац чвршће везан, држављанством, пребивалиштем или боравиштем.

⁴⁵ Наслов чл. 6 Другог додатног протокола гласи „Судски органи“. Имајући у виду да у оригиналу на енглеском језику гласи Judicial Authorities, а на француском *Autorités judiciaires*, можда би адекватнији превод био „правосудни органи“, имајући у виду да би, читан без наведене декларације, наслов овог члана могао да изазове забуну у погледу надлежних органа.

4.1.1 Правни оквир

А Мултилатералне конвенције

Република Србија ратификовала је Европску конвенцију о преносу поступка у кривичним стварима из 1972. године, те у случајевима у којима се разматра преузимање кривичног гоњења од државе која ју је ратификовала, наведена конвенција представља правни основ и оквир за преузимање кривичног гоњења, наравно, уз проверу потенцијалних резерви и декларација од значаја за конкретан случај.

За случајеве у којима нема места примени ове конвенције, корисно је имати у виду да и Европска конвенција на један општи начин предвиђа могућност преноса кривичног поступка без њеног детаљнијег регулисања. Иако превод члана 21 Европске конвенције⁴⁶ можда на први поглед не упућује на тај закључак⁴⁷, овај члан предвиђа могућност да једна страна уговорница затражи од друге покретање кривичног поступка против одређеног лица, захтевом који се доставља посредством министарства надлежног за правосуђе и којим се достављају информације (и докази) ради вођења поступка пред судовима замољене државе. Оваквом захтеву има места нарочито у случајевима када се извршилац кривичног дела на територији државе молиће нађе у замољеној држави, а не постоје услови за његово изручење. Замољена држава нема никакву обавезу да поступи по захтеву и покрене кривични поступак. Предвиђено је само да ће замољена држава обавестити државу молиљу о својој одлуци поводом захтева и уколико поводом захтева буде донета правноснажна одлука, доставити копију исте⁴⁸. Треба, међутим, имати у виду да је овакав захтев подвргнут општим правилима која су предвиђена Европском конвенцијом, као и да је прецизирано да се на њега примењује правило према коме се превод захтева и прилога неће тражити, осим ако држава уговорница стави резерву на примену члана 16 ове конвенције, којим је питање превода замолнице и њених прилога регулисано.

Треба имати у виду да и Палермо и Мерида конвенција садрже одредбе о преузимању и уступању кривичног гоњења. Ове одредбе⁴⁹ обавезују потписнице само да размотре могућност преноса поступка за кривично дело обухваћено овом конвенцијом у случајевима у којима се сматра да би такав пренос био у интересу правилног спровођења правде, нарочито у случајевима када је обухваћено неколико јурисдикција, у циљу јединственог кривичног гоњења.

Б Билатерални уговори

Поједини билатерални уговори које је Република Србија закључила садрже одредбе о преузимању поступка у кривичним стварима, те је стога у сваком конкретном случају потребно проверити да ли је са одређеном државом закључен такав билатерални уговор, као и која је садржина релевантних одредаба. Примера ради, уговори о правној

⁴⁶ Закон о потврђивању Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима, са додатним протоколом, Сл. Лист СРЈ – Међународни уговори, бр. 10/2001.

⁴⁷ Превод наслова овог члана гласи „Доставља ради кривичног гоњења”, док у оригиналу на енглеском језику гласи *Laying of*

information in connection with proceedings, а његов први став: *Information laid by one Contracting Party with a view to proceedings in the courts of another Party shall be transmitted between the Ministries of Justice concerned unless a Contracting Party avails itself of the option provided for in paragraph 6 of Article 15.*

⁴⁸ Чл. 21, ст. 2 Европске конвенције.

⁴⁹ Чл. 21 Палермо конвенције и члан 47 Мерида конвенције.

помоћи закључени са Републиком Аустријом⁵⁰, Босном и Херцеговином⁵¹, Републиком Хрватском⁵², Савезном Републиком Немачком⁵³, Републиком Македонијом⁵⁴, Црном Гором⁵⁵ и Републиком Словенијом⁵⁶ садрже одредбе о преносу поступка у кривичним стварима.

В Закон

Закон садржи неколико одредаба о преузимању кривичног гоњења које су садржане у члановима 41–48. У погледу примене Закона, као и других релевантних домаћих прописа, било је више речи у тачки 2.3. Поред тога, у вези са преузимањем кривичног гоњења, треба имати у виду и одредбе Кривичног законика⁵⁷ (у даљем тексту: **КЗ**) о важењу кривичног законодавства Републике Србије.

4.1.2 Поступак

А Достављање замолнице

Начин на који се захтев доставља Републици Србији регулисан је применљивим међународним уговором или прописима државе молиље.

Уколико је Европска конвенција о преносу поступка у кривичним стварима правни основ за преузимање поступка, замолница се доставља посредством министарства надлежног за правосуђе, под условом да нема посебног међудржавног аранжмана који би предвиђао директну доставу замолнице преко надлежних органа државе молиље органима замољене државе или да поједина држава није декларацијом на конвенцију назначила да се на њу примењује други режим доставе⁵⁸. Неке потписнице искористиле су то право и предвиделе могућност да се замолнице за преузимање кривичног поступка упућују непосредно јавном тужилаштву које је одређено декларацијом (нпр. Чешка Република и Словачка Република назначиле су да се замолнице упућују њиховим врховним тужилаштвима, Краљевина Норвешка изјавила је да је њен јавни тужилац овлашћен да прими такву замолницу од било које државе која није нордијска, Врховно тужилаштво Руске Федерације означено је као надлежни орган за комуникацију у погледу преузимања кривичног поступка итд.). Неке потписнице направиле су разлику

⁵⁰ Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Аустрије о правној помоћи у кривичним стварима, потписан 1. фебруара 1982. године, Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори, бр. 2/83, чл. 19–23.

⁵¹ Уговор између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 24. фебруара 2005. године, измењен и допуњен 2010. године, Сл. лист СЦГ – Међународни уговори, бр. 6/2005 и Сл. гласник РС – Међународни уговори, бр. 13/2010 – др. закон, чл. 39–42.

⁵² Уговор између Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 15. септембра 1997. године, Сл. лист СРЈ – Међународни уговори, бр. 1/98, чл. 28–31.

⁵³ Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Савезне Републике Немачке о правној помоћи у кривичним стварима, потписан 1. октобра 1971. године, Сл. лист СФРЈ, бр. 33/72, чл. 18–21.

⁵⁴ Уговор између Републике Србије и Републике Македоније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 29. новембра 2011. године, Сл. гласник РС – Међународни уговори, бр. 5/2012, чл. 36–39.

⁵⁵ Уговор између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, сачињен 29. маја 2009. године, Сл. гласник РС – Међународни уговори, бр. 1/2010, чл. 44–47.

⁵⁶ Уговор између Републике Србије и Републике Словеније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 15. априла 2011. године, Сл. гласник РС – Међународни уговори, бр. 9/2011, чл. 36–39.

⁵⁷ Сл. гласник РС, бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016.

⁵⁸ Такође је предвиђена могућност доставе посредством ИНТЕРПОЛ-а у хитним случајевима.

између органа за комуникацију поводом улазних и излазних замолница (нпр. Република Словачка, Чешка Република). Поједине државе праве разлику између органа надлежних за доставу замолнице у преткривичном и кривичном поступку (Румунија, Република Бугарска, Република Молдавија), док има и примера захтева за достављање дипломатским каналима (Република Турска). Имајући у виду наведено, потребно је у сваком конкретном случају прецизно утврдити статус одређене државе у погледу начина достављања замолнице.

Што се тиче билатералних уговора, чак и они који предвиђају могућност непосредне доставе замолница међу правосудним органима држава потписница за опште видове међународне правне помоћи (нпр. Црна Гора, Република Македонија), такву могућност не предвиђају за замолнице за преузимање кривичног гоњења, које се по правилу достављају посредством министарстава надлежних за правосуђе.

Потребно је начинити и неколико напомена о форми и прилозима замолнице. Према Европској конвенцији о преносу поступка у кривичним стварима, замолница се доставља у писаној форми, са оригиналом или овереним преписом кривичног предмета и другим потребним документима, с тим да под одређеним условима, документа могу бити достављена и накнадно.⁵⁹ Наведена конвенција предвиђа да по правилу није потребан превод докумената потребних за примену ове конвенције, с тим да су изузеци од тог правила бројни и захтевају проверу статуса по овом питању у сваком конкретном случају, укључујући и релевантне одредбе билатералних уговора.

Б Надлежни органи

Јавно тужилаштво је орган надлежан за доношење одлуке о преузимању кривичног поступка⁶⁰.

Закон предвиђа да министарство надлежно за правосуђе захтев за преузимање кривичног поступка доставља јавном тужиоцу на чијем подручју лице које је предмет захтева има пребивалиште или боравиште⁶¹. Ако лице које је предмет замолнице издржава казну затвора или неку другу кривичну санкцију која се састоји у лишењу слободе, надлежност јавног тужиоца одређује се према месту у коме лице издржава казну затвора. Ако се против лица води кривични поступак, надлежан је тужилац који учествује у кривичном поступку који се против лица води за исто или друго кривично дело.

В Услови за преузимање гоњења

На захтев стране државе, надлежни јавни тужилац може преузети кривично гоњење против осумњиченог или окривљеног за кривично дело које спада у надлежност државе молиље, уколико су испуњени услови предвиђени члановима 7 и 43 Закона.

Члан 7 Закона предвиђа опште услове за све облике правне помоћи предвиђене Законом. За преузимање кривичног гоњења потребно је: (1) да је дело поводом ког се тражи пружање правне помоћи кривично дело по законима обе државе (клаузула двоструке инкриминације); (2) да за исто кривично дело није правноснажно окончан поступак пред домаћим судом, односно да кривична санкција није у потпуности извршена (*ne bis in idem*);

⁵⁹ Чл. 13 и 15 Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима.

⁶⁰ Чл. 41 и 45 Закона.

⁶¹ Чл. 44, ст. 1 Закона.

и (3) да кривично гоњење, односно извршење кривичне санкције, није искључено због застарелости, амнестије или помиловања. О испуњености наведених претпоставки одлучује надлежни јавни тужилац⁶².

Поред тога, за пружање правне помоћи по конкретној замолници, неопходно је да министар надлежан за правосуђе одлучи, односно да да мишљење и о испуњености следеће две претпоставке: (4) да се замолница не односи на политичко кривично дело или дело повезано са политичким кривичним делом, односно на кривично дело које се састоји искључиво у повреди војних дужности⁶³; и (5) да пружање међународне правне помоћи не би повредило суверенитет, безбедност, јавни поредак или друге интересе од суштинског значаја за Републику Србију.

Два додатна услова предвиђена за преузимање кривичног гоњења чланом 43 Закона, постављена су алтернативно, и то: (1) да лице има пребивалиште или боравиште у Републици Србији; или (2) да лице у Републици Србији издржава казну затвора или другу кривичну санкцију која се састоји у лишењу слободе.

Уколико једржава моли љако ја овакав захтев упућује Републици Србији потписница Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима, и захтев заснива на тој конвенцији, потребно је имати у виду како случајеве у којима једна потписница може затражити преузимање кривичног гоњења од стране друге потписнице⁶⁴, тако и случајеве у којима потписница може⁶⁵ и мора⁶⁶ да одбије прихватање захтева.

Држава моли ља се обавештава о одлуци надлежног јавног тужиоца поводом захтева за преузимање кривичног гоњења, као и о правноснажној одлуци донетој у преузетом кривичном поступку. Ако преузимање кривичног гоњења не буде прихваћено, страном држави се доставља образложено обавештење и списи достављени уз замолницу⁶⁷.

Г Правила вођења преузетог кривичног поступка

Преузети кривични поступак спроводи се према прописима Републике Србије⁶⁸, с тим да Закон прецизира да се процесна радња предузета према прописима државе моли ље изједначава са процесном радњом предузетом према прописима Републике Србије, осим ако то није противно основним начелима домаћег правног поретка и међународним стандардима о заштити људских права и основних слобода⁶⁹.

4.2 Уступање кривичног гоњења

4.2.1 Правни оквир

Уступање кривичног гоњења је облик правне помоћи који је предвиђен одређеним међународним уговорима (о којима је било више речи у тачки 4.1.1) и регулисан члановима

⁶² У складу са чл. 7, ст. 3 и чл. 45 Закона.

⁶³ Међународна правна помоћ биће изузетно пружена поводом кривичног дела против међународног хуманитарног права за које не наступа застарелост.

⁶⁴ Предвиђене чланом 8.

⁶⁵ Предвиђене чланом 11.

⁶⁶ Предвиђене чланом 10.

⁶⁷ Чл. 46 Закона.

⁶⁸ Са изузетком одредаба о суђењу у одсуству, које се не примењују у преузетом поступку.

⁶⁹ Чл. 47 Закона.

49–55 Закона. Као и преузимање кривичног поступка, и овај вид правне помоћи представља одступање од територијалног принципа важења кривичног законодавства. Ова могућност предвиђена је такође и чланом 6 КЗ-а, у складу са којим, под условом узајамности, гоњење странца који изврши кривично дело на територији Републике Србије може да се уступи страниј држави. Међутим, имајући у виду услове за уступање кривичног гоњења предвиђене Законом, може се закључити да би уступање предмета страниј држави могло да обухвати не само странце, већ и домаће држављане.

4.2.2 Поступак

А Надлежни органи

Орган надлежан за доношење одлуке о покретању поступка за уступање кривичног гоњења одређује се у зависности од фазе у којој се поступак налази.

Јавни тужилац надлежан је да донесе ову одлуку у фази пре покретања кривичног поступка у виду решења о покретању поступка за уступање кривичног гоњења, и затим да ту одлуку са замолницом достави Министарству правде⁷⁰ да би је оно доставило надлежном органу замољене државе, који треба да преузме гоњење. У осталим фазама поступка, јавни тужилац даје предлог или мишљење у вези са уступањем кривичног гоњења, а одлуку о покретању поступка доноси орган предвиђен чланом 52 Закона.

Б Случајеви у којима је целисходно размотрити уступање кривичног гоњења

Пракса је показала да је корисно покренути поступак за уступање кривичног гоњења страниј држави нарочито у следећим случајевима, који су предвиђени Европском конвенцијомо преносу поступка укривичнимстваримакаоониукојимајемогућетражити преузимање кривичног гоњења, и то⁷¹: (а) ако се сумња да лице о коме је реч има стални боравак у замољеној држави; (б) уколико је осумњичено лице држављанин замољене државе или је она његова држава порекла; (в) уколико осумњичено лице у замољеној држави издржава или треба да издржава казну која подразумева лишавање слободе; (г) ако се поступак за исто дело или друга кривична дела покреће против осумњиченог лица у замољеној држави; (д) уколико се сматра да је пренос поступка пожељан у интересу истине, а посебно ако се главни доказни материјал налази у замољеној држави; (ђ) уколико се сматра да би извршење пресуде у замољеној држави, под условом да иста буде изречена, вероватно побољшало изгледе за друштвену рехабилитацију осуђеног лица; (е) уколико се сматра да није могуће обезбедити присуство осумњиченог лица за саслушања у држави молиљи, док његово лично присуство на саслушањима у току поступка у замољеној држави може да буде обезбеђено; и (ж) ако се сматра да држава у питању не би могла да изврши пресуду уколико би иста била донета, чак и онда када је могуће да прибегне екстрадицији, док би замољена држава то могла.

⁷⁰ Осим у случајевима када међународни уговор предвиђа могућност непосредне доставе надлежном органу стране државе, што је случај са појединим државама које су ратификовале Европску конвенцију о преносу поступка и предвиделе такву могућност, о чему је било више речи у тачки 4.1.2. (нпр. Чешка Република, Република Словачка, Краљевина Норвешка, Руска Федерација итд.).

⁷¹ Чл. 8.

В Услови за уступање гоњења

Кривично гоњење одређеног лица може се уступити страниј држави⁷² ако: (1) дело није политичко кривично дело или дело повезано са политичким кривичним делом, односно кривично дело које се састоји искључиво у повреди војних дужности⁷³; и (2) ако уступање гоњења не вређа суверенитет, безбедност, јавни поредак или друге интересе од суштинског значаја за Републику Србију⁷⁴. Потребно је такође да лице има и пребивалиште или боравиште у замољеној држави или да у замољеној држави издржава казну затвора или другу кривичну санкцију која се састоји у лишењу слободе⁷⁵.

Да би овај институт могао да се примени, посебну пажњу треба обратити на интересе оштећене стране у ситуацији када је оштећена Република Србија, њен држављанин или правно лице које има седиште на њеној територији. Наиме, пре доношења одлуке о уступању кривичног гоњења, потребно је размотрити које су могућности да се обезбеди имовинскоправни захтев оштећеног и да се одговори другим интересима оштећеног⁷⁶.

Г Замолница за уступање кривичног гоњења

Међународна правна помоћ се, у складу са међународним уговорима и Законом, тражи замолницом. Упућивање замолнице за уступање кривичног гоњења подвргнуто је општим правилима изложеним у горе наведеном тексту, која се тичу надлежних органа и правног оквира правне помоћи, док су поступак израде замолнице, њени обавезни елементи и садржина детаљније обрађени у тачки 5.1, која се односи на излазне замолнице за прикупљање доказа у иностранству. На овом месту осврнућемо се само на обавезан садржај замолнице у складу са Законом, са напоменом да међународни уговор применљив на конкретан случај може да садржи другачије одредбе.

У складу са чланом 5 Закона, замолница садржи: (1) назив органа који је сачинио замолницу; (2) тачан назив органа коме се упућује, а уколико он није познат, ознаку „надлежни државни орган”, уз назив замољене државе; (3) правни основ за пружање међународне правне помоћи; (4) ознаку кривичног предмета, законски назив кривичног дела, текст одговарајуће одредбе закона и сажет опис чињеничног стања; (5) опис радње међународне правне помоћи која се тражи и разлог за подношење замолнице; (6) податке о држављанству и друге личне податке лица, односно назив и седиште правног лица у односу на које се тражи међународна правна помоћ, као и његово својство у поступку; и (7) друге податке који могу да буду од значаја за уступање по замолници.

Уз замолницу је потребно доставити оригинал или оверени препис кривичних списа⁷⁷, као и препис одредаба КЗ-а евентуално друге прилоге предвиђене применљивим међународним уговором.

Уколико је основ за уступање кривичног гоњења Европска конвенција о преносу поступка у кривичним стварима, корисно је имати у виду да ова конвенција предвиђа као

⁷² У складу са чланом 51 Закона.

⁷³ Чл. 7, ст. 1, тач. 4 Закона.

⁷⁴ Чл. 7, ст. 1, тач. 5 Закона.

⁷⁵ Чл. 51 Закона.

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Чл. 50 Закона, чл. 15 Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима.

правило да није потребан превод докумената неопходних за њену примену. Међутим, како су изузеци од тог правила бројни, у сваком конкретном случају треба проверити да ли је држава којој се планира уступање поступка изјавила резерву на ову могућност и какав је став евентуално закљученог билатералног уговора о овом питању.

Д Обавештавање окривљеног о уступању кривичног гоњења

Закон предвиђа могућност да окривљени изрази своје неслагање са преношењем поступка у другу државу. Када је доношење одлуке о уступању кривичног гоњења у надлежности јавног тужиоца, окривљени има право подношења приговора непосредно вишем јавном тужиоцу у року од три дана од пријема решења. Када такву одлуку доноси суд, окривљени може да се обрати жалбом непосредно вишем суду, такође у року од три дана, а то право има и јавни тужилац⁷⁸. Када се кривично гоњење уступа држави потписници Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима, треба такође имати у виду да је у одређеним случајевима потребно⁷⁹ да замољена држава обавести осумњичено лице о захтеву у погледу поступка, како би му омогућила да изложи своје мишљење о предмету о коме је реч пре него што се донесе одлука у погледу захтева.

Ђ Поступак након доношења решења о покретању поступка за уступање кривичног гоњења

Након доношења решења о покретању поступка за уступање кривичног гоњења, домаћи правосудни орган предузетће само оне процесне радње које не трпе одлагање.

Надлежни органи Републике Србије наставиће кривично гоњење, односно кривични поступак ако замољена држава не прихвати преузимање кривичног гоњења, ако одустане од одлуке о његовом преузимању или ако домаћи правосудни орган одустане од уступања кривичног гоњења пре него што инострани орган достави одлуку о замолници.

Замољена држава нема обавезу да прихвати кривично гоњење у понуђеном предмету ако такву обавезу није преузела међународним уговором. Проблеми се у пракси могу појавити због одсуства могућности да се замољеној држави одреди рок у ком би требало да одлучи о преузимању понуђеног поступка. Европска конвенција о преносу поступка о кривичним стварима предвиђа само то да ће замољена држава обавестити државу молиљу о својој одлуци у вези са захтевом за преузимање поступка у најкраћем року⁸⁰. Решење за практичне проблеме који из ове околности могу да проистекну може се наћи у наглашавању потребе за хитним поступањем у замолници, онда када таква потреба постоји. Став је нашег законодавца да се на реакцију замољене државе не чека више од шест месеци, пошто је предвиђено да ће, по истеку рока од шест месеци, домаћи надлежни органи наставити кривично гоњење, сматрајући да инострани орган није донео позитивну одлуку, тј. да није удовољио замолници⁸¹.

⁷⁸Чл. 52 Закона.

⁷⁹Чл. 17 Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима.

⁸⁰ Чл. 16 Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима. ⁸¹ Чл. 53 Закона.

5. МЕЂУНАРОДНА ПРАВНА ПОМОЋ У УЖЕМ СМИСЛУ – прибављање доказа из иностранства

Међународна правна помоћ уужем смислу, односно тзв. остали облици међународне правне помоћи⁸², који чине и најчешћи предмет замолница за пружање правне помоћи, састоји се у предузимању појединих кривичнопроцесних радњи надлежних органа замолене државе, на молбу органа стране државе. Овај вид правне помоћи обухвата велики број радњи од којих су неке наведене у члану 83 Закона: извршење процесних радњи (позивање и достављање писмена, саслушање окривљеног, испитивање сведока и вештака, увиђај, претресање просторија и лица, привремено одузимање предмета), примена мера (надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација и оптичка снимања лица, контролисана испорука, пружање симулованих пословних услуга, склапање симулованих правних послова, ангажовање прикривеног истражника, рачунарско претраживање и обрада података), размена обавештења и достављање писмена и предмета који су у вези са кривичним поступком у држави молиљи, достављање података без замолнице, коришћење аудио и видео конференцијске везе, формирање заједничких истражних тимова, привремена предаја лица лишеног слободе ради испитивања пред надлежним органом државе молиље. Поједине процесне радње које могу бити предмет замолнице Закон наводи набрајањем, али и примера ради, те смо мишљења да предмет замолнице могу бити и друге, ненабројане процесне радње.

Најзначајнији део овог облика правне помоћи односи се на прибављање доказа (испитивање сведока и вештака, саслушање окривљеног, на класичан начин или путем видео или аудио уређаја, увиђај, претресање просторија и лица, привремено одузимање и достављање предмета). Поред тога, обухваћене су и радње које се тичу размене информација и достављања писмена и предмета и привремена предаја лица лишеног слободе ради сведочења. Међусобна размена информација, регулисана чланом 98 Закона и заједнички истражни тимови, регулисани чланом 96 Закона, заслужују посебну пажњу и о њима ће бити више речи у тачкама 5.3 и 5.4.

У међународну правну помоћ у ужем смислу спада и помоћ у проналажењу, забрани располагања и привременом и трајном одузимању имовине проистекле из кривичног дела. Овај облик правне помоћи регулисан је посебним законом и предмет је засебне регулативе у оквиру Савета Европе, те ће о њему бити нешто више речи у тачки 5.5.

5.1. ИЗЛАЗНЕ ЗАМОЛНИЦЕ – Замолнице које упућују надлежни органи Републике Србије

Међународна правна помоћ, у складу са међународним уговорима и Законом, тражи се замолницом. Упућивање замолнице за указивање осталих видова међународне правне помоћи подвргнуто је општим правилима, која су изложена у горе наведеном тексту, и тичу се надлежних органа и правног оквира правне помоћи.

Замолница је захтев, по правилу у писаној форми, који упућује надлежни правосудни орган једне државе надлежним правосудним органима друге државе тражећи од замолене државе међународну правну помоћ, укључујући и помоћ у погледу прибављања доказа преузимањем одређених истражних радњи. Замолница је једини начин за прибављање законитих доказа из иностранства који се могу употребити пред судом. Различити облици

⁸² У доктрини означавања и као „мала међународна правна помоћ“.

неформалне или административне сарадње, полицијске сарадње, размена доказа посредством официра за везу, дипломатских представника, ИНТЕРПОЛ-а и сл. не представљају основ за прибављање валидних доказа који се могу употребити у кривичном поступку, већ начин за прибављање информација.

У прилогу овог приручника налази се пример излазне замолнице са циљем прибављања доказа из иностранства, сачињен тако да олакша припрему замолница са сличном садржином и да послужи као подсетник корака и питања на које је потребно обратити пажњу приликом њихове израде. Кориснојетакође имати у виду да правосудним органима, којима је потребна правна помоћ из иностранства, на располагању стоје корисни алати Европске правосудне мреже⁸³ и Канцеларије Уједињених нација за питања дроге и криминала⁸⁴.

5.1.1 Органи надлежни за упућивање замолнице

Релевантни законски текстови ни на једном месту не говоре експлицитно о органима надлежним за упућивање замолнице. Члан 4 Закона говори о правосудним органима, односно домаћим судовима и тужилаштвима само као о органима надлежним за пружање међународне правне помоћи, али не помиње изричито да су они такође надлежни и да траже међународну правну помоћ. Када се као правни основ сарадње појављује Други додатни протокол, подсећамо да је Република Србијаозначилакаооргане надлежне за потребе примене ове конвенције и редовне судове и јавна тужилаштва, те су они надлежни не само да примају, већ и да упућују замолнице у складу са одредбама Европске конвенције и њених протокола.

У зависности од врсте правне помоћи која је потребна у конкретном случају, свако јавно тужилаштво и сваки суд се може појавити као надлежан за упућивање захтева за међународну правну помоћ у оквиру своје надлежности, а у складу са прописима о организацији јавног тужилаштва и судова и ЗКП-ом.

5.1.2 Припреме за подношење замолнице

Имајући у виду да се ради о акту упућеном органима стране државе, изради захтева за пружање међународне правне помоћи треба приступити са дужном пажњом. Наиме, не само што је неопходно придржавати се свих захтева форме и садржине предвиђених применљивим међународним уговором или уговорима и/или Законом, већ водећи рачуна да се ради о акту упућеном странаој држави, захтев за међународну правну помоћ треба израдити са извесном дозом уважавања протоколарне терминологије, уз поштовање званичних назива државе и надлежних органа, без употребе карактеристичне наредбодавне терминологије. Приликом израде замолнице потребно је имати у виду да целокупан утисак који она оставља може да утиче како на саму помоћ која се очекује од иностраног правосудног органа, тако и на међудржавне односе, односно даљу сарадњу надлежних органа Републике Србије са релевантним иностраним органима. У даљем тексту су истакнута питања на која нарочито треба обратити пажњу приликом израде захтева за међународну правну помоћ.

⁸³Интернет презентација Европске правосудне мреже: <http://www.ejn-crimjust.europa.eu/>

⁸⁴Интернет презентација Канцеларије Уједињених нација за питања дроге и криминала: <http://www.unodc.org>

А Идентификовање потребне помоћи, услова и надлежног органа за њено пружање

Чест савет у погледу предмета са елементом иностраности који се среће у упоредној пракси је да се у најранијем стадијуму истраге, кад год је то могуће, начини план истраге којим би се прецизирано које је доказе потребно прибавити. На тај се начин благовремено утврђује које доказе је неопходно или целисходно прибавити путем обраћања страни држави замолницом, имајући у виду временски оквир поступка и време које је потребно за прибављање доказа из иностранства (рачунајући и време потребно за превоз, ако се ради о обимнијој документацији). Нарочито треба обратити пажњу на значај конкретног доказа чије је прибављање за кривични поступак планирано замолним путем. Наиме, пружање правне помоћи може изискивати значајна средства и значајно време, те је потребно у сваком конкретном случају проценити да ли је тражење и пружање такве помоћи у сразмери са тежином кривичног дела. Пре упућивања замолнице, потребно је извршити процену дали постојећи докази оправдавају упућивање замолнице, и то не само са аспекта услова за пружање правне помоћи у страни држави (односно да ли постојећи ниво сумње оправдава указивање правне помоћи у конкретном случају), већ и са аспекта трошкова које замолница изискује и за домаћу и за страну државу, као и времена које је потребно за прибављање и доставу таквог доказа.

Када се једном утврди у погледу ког доказа је потребно упутити захтев за правну помоћ у страну државу, претходно треба поставити питање да ли је могуће да се релевантан доказ, односно информација прибаве и без замолнице (нпр. податак доступан у јавним регистрима), и да ли је форма у којој потребна информација тим путем може да се прибави прихватљива као доказ у домаћем поступку.

Корисно је благовремено утврдити у којој форми је потребно прибавити предметни доказ да би се захтев у замолници на тај начин прецизирао. Потребно је имати у виду да ће, уколико је Европска конвенција правни основ сарадње у конкретном случају, замољена страна по правилу доставити само оверене преписе или фотокопије затражених досијеа или докумената⁸⁵. Међутим, ако страна молиља изричито затражи достављање оригинала, захтеву ће се удовољити у границама у којима је то могуће. Стога је такву потребу неопходно посебно назначити у замолници.

Потребно је благовремено узети у обзир и услове које држава којој се обраћамо поставља за пружање конкретног облика правне помоћи. Неопходно је такође утврдити и надлежни орган коме се замолница упућује, нарочито у случајевима када је непосредна достава замолница између правосудних органа могућа. За утврђивање наведених чињеница на располагању су различити алати и на неке од њих ћемо се осврнути у наредном тексту.

Б Контакт са надлежним органом државе молиље

У сваком случају у коме је то могуће, корисно је претходно успоставити контакт са надлежним органом државе молиље како би се проверило да ли законодавство замољене државе дозвољава да се затражи конкретно потребна правна помоћ и како би се осигурало да замолница буде у складу са захтевима релевантних прописа у замољеној држави. Циљ је, наравно, да се избегну непотребна одуговлачења која би могла да буду изазвана враћањем непотпуних замолница на уређење, као и могућност одбијања

⁸⁵ У складу са чланом 3 Европске конвенције.

пружања правне помоћи. Једна од надлежности Одељења за међународну сарадњу и правну помоћ Републичког јавног тужилаштва јесте да посредује у контактима јавних тужилаца Републике Србије и њихових колега из иностранства у поступцима међународне правне помоћи, те стога ово Одељење стоји на располагању за сваку асистенцију у том погледу.

– ***Контакти на основу тужилачких меморандума и протокола о сарадњи***

Контакти који претходе упућивању замолнице су нарочито могући и пожељни са већином држава са којима је тужилаштво Републике Србије закључило тужилачке меморандуме и протоколе о разумевању и сарадњи (више о томе у тачки 2.4) посредством контакт тачака које су одређене у складу са овим меморандумима.

– ***Контакти посредством ЕВРОЦАСТ-а (Канцеларија Европске уније за правосудну сарадњу)***

Неформални контакти пре упућивања замолнице могући су у појединим случајевима и посредством ЕВРОЦАСТ-а, нарочито када је намера да се помоћ тражи од државе чланице Европске уније.

ЕВРОЦАСТ, агенција Европске уније за правосудну сарадњу у кривичним стварима, има за циљ да подстакне и побољша сарадњу држава чланица у области истраге и кривичног гоњења, узајамне правне помоћи и извршења захтева за изручење, ефикасне истраге и вођења поступка. ЕВРОЦАСТ чини 28 чланова (тужиоци, судије или полицијски службеници) које именују државе чланице.

Иако Република Србија није држава чланице Европске уније, постоје неке могућности за сарадњу са ЕВРОЦАСТ-ом. Наиме, заменик Републичког јавног тужиоца одређен је за контакт тачку за сарадњу са ЕВРОЦАСТ-ом, те посредством њега, Републичко јавно тужилаштво, Одељење за међународну сарадњу и правну помоћ сарађује са овом оперативном правосудном мрежом Европске уније и унапређује ефикасност међународне кривичноправне помоћи. Контакт тачка олакшава и убрзава извршење иностраних замолница чије убрзање је затражено преко ЕВРОЦАСТ-а, помаже да се побољша међународна координација истрага и кривичног гоњења са државама чланицама ЕВРОЦАСТ-а, пружа помоћ око организације координационих састанака који су иницирани или одржани у ЕВРОЦАСТ-у и учествује у тим састанцима. Посредством контакт тачке, могуће је такође олакшати и убрзати извршење домаћих замолница које су упућене у државе чланице ЕВРОЦАСТ-а.

– ***Контакти посредством Европске правосудне мреже***

Европска правосудна мрежа омогућава приступ великом броју корисних информација од значаја за припрему за упућивање замолнице у државе чланице Европске уније, као и неке државе кандидате и државе у статусу придруженог члана.

Европска правосудна мрежа⁸⁶ је мрежа националних контакт тачака држава чланица Европске уније која има за циљ олакшавање правосудне сарадње у кривичним стварима. Националне контакт тачке свака држава чланица одређује међу тужиоцима, истражним судијама или другим органима надлежним за питања сарадње у кривичним стварима. Овај механизам правосудне сарадње чини мрежа од више од 300 националних контакт тачака држава чланица Европске уније. Контакт тачке олакшавају успостављање директних контаката између надлежних органа и пружају правне и практичне информације

⁸⁶European judicial network, EJN.

потребне за припрему захтева за међународну правну помоћ и за њено унапређење (нпр. да ли је могуће извршити одређену процесну радњу у оквиру правне помоћи, на који начин и под којим условима, омогућавају идентификацију надлежног органа замољене државе и његових контакт детаља и сл.) Помоћ надлежним правосудним органима може да се састоји и у посредовању у решавању тешкоћа при извршењу замолнице, приликом кашњења са њеним извршењем и сл.

Јавно тужилаштво Републике Србије такође има представника одређеног за контакт тачку за сарадњу са Европском правосудном мрежом. До приступања Републике Србије Европској унији, односно до унапређења односа са Европском правосудном мрежом, правосудним органима Републике Србије стоје на располагању још и јавно доступни алати мреже на њеној интернет презентацији, који су у сваком случају од великог значаја за олакшавање и унапређење међународне правне помоћи и припрему излазних замолница. Информације које су на располагању су практичне, корисне и важне за свакодневни рад националних правосудних органа и може им се приступити преко следећег линка: www.ejn-crimjust.europa.eu. На овој интернет адреси налазе се алати ове мреже који обухватају: Европски правосудни атлас о међународној правној помоћи у кривичним стварима⁸⁷, тзв. *fichesbelges*⁸⁸, тзв. *compendium*⁸⁹ и библиотеку правних инструмената⁹⁰.

В Утврђивање правног основа за замолницу

Правни основ за пружање осталих облика међународне правне помоћи је међународни уговор (мултилатерални или билатерални), Закон или узајамност.

Имајући у виду хијерархију извора права у области међународне правне помоћи, форму, садржај и достављање замолнице уређују превасходно међународни уговори, а тек ако неко питање није уређено применљивим међународним инструментом, долази у обзир примена домаћих законских одредаба. Стога је од пресудног значаја утврдити да ли постоји применљив међународни уговор у конкретном случају, односно да ли постоји конвенција Савета Европе или Уједињених нација која регулише одређени облик потребне правне помоћи, која је применљива у конкретном случају, и коју су ратификовале и Република Србија и држава од које се помоћ тражи. Потребне провере могуће је извршити увидом у интернет презентације Савета Европе⁹¹ и Уједињених нација,⁹² које се дневно ажурирају и на којима се уједно могу проверити и резерве и декларације које су Република Србија и држава од које се тражи помоћ евентуално ставиле на чланове чија примена долази у обзир у конкретном случају.

Такође је потребно проверити да ли постоји билатерални уговор са државом у коју би се упутила замолница.

⁸⁷ Атлас даје информације о органима надлежним за извршавање захтева за међународну правну помоћ узимајући у обзир географску област, правосудну организацију, врсту кривичног дела, врсту тражених мера и примењиве међународне инструменте.

⁸⁸ Овај алат омогућава приступ правним, процесним и практичним информацијама које се односе на најчешће тражене истражне мере – претрес, изјаве сведока, итд. у државама чланицама. Овде се могу наћи информације од практичног значаја за припрему излазне замолнице (нпр. информације о томе да ли законодавство замољене државе познаје одређену истражну радњу и који су услови за њену примену, на ком језику је потребно упутити замолницу и сл.).

⁸⁹ Овај алат омогућава састављање замолнице у стандардизованој форми прописаној релевантним актима Европске уније. Он пружа помоћ при састављању замолнице, осигуравајући да замолница садржи све потребе елементе и информације.

⁹⁰ Библиотека Европске правосудне мреже представља компилацију правних аката од значаја за међународну помоћ у кривичним стварима. Она садржи збирке прописа применљивих у оквиру Европске уније, али и Савета Европе и Уједињених нација.

⁹¹ Видети: <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list>

⁹² Видети: <https://treaties.un.org/>

Као што је већ истакнуто, у ситуацији у којој су на конкретан случај применљиви и мултилатерална међународна конвенција и билатерални уговор, ако одредбе чија примена долази у обзир нису у супротности, могу се применити оба међународна инструмента. Уколико применљиве одредбе противрече једна другој, увидом у оба инструмента треба утврдити који је њихов међусобни однос, имајући у виду да се одредбе које регулишу то питање најчешће налазе у мултилатералним конвенцијама.

Када се утврди применљив међународни уговор, потребно је проверити поље његове примене у погледу поступка и лица на које се односи⁹³, као и у погледу врсте правне помоћи коју регулише⁹⁴.

Такође је потребно проверити и да ли применљиви међународни уговор регулише сва питања од значаја за конкретан случај или за одређена питања треба применити Закон.

Уколико са државом у коју би се упутила замолница не постоји закључен међународни уговор, потребно је јасно назначити да се помоћ тражи на основу реципроцитета (будући да домаћи Закон не обавезује органе замољене државе), а на питања форме и садржине замолнице и њено достављање, примењују се одредбе Закона.

Г Утврђивање језика на коме се упућује замолница

Када нема применљивог међународног уговора, у складу са чланом 5 Закона, замолница и писмена достављају се са преводом на језик замољене државе или на енглески језик, а превод мора да буде оверен од стране судског тумача.

Европска конвенција не захтева превођење замолнице, нити уз њу приложене документације, али предвиђа могућност да њене потписнице ставе резерву на ове одредбе и захтевају превод тих аката на свој службени или неки други језик⁹⁵. Имајући у виду бројност резерви, неопходно је у сваком конкретном случају проверити у том погледу статус државе у коју би се упутила замолница. Примера ради, резерве на одредбе ове конвенције ставиле су Република Аустрија, Република Бугарска, Краљевина Данска, Република Хрватска, Република Естонија, Република Финска, Савезна Република Немачка, Мађарска, Исланд, Република Италија, Краљевина Норвешка, Република Пољска, Република Португал, Румунија, Руска Федерација, Република Словачка, итд. Битно је напоменути да Република Србија није ставила резерву на овај члан и стога би била у обавези да прими и замолницу која није преведена на српски или неки други језик, а чији је основ ова конвенција. Потребно је имати у виду да је у погледу превођења замолнице, Европска конвенција дала приоритет билатералним уговорима између потписница⁹⁶. Тако, на пример, упркос изјављеној резерви на Европску конвенцију поводом овог питања од стране Републике Хрватске и Републике Словеније, превод замолнице која се упућује у ове државе не би био неопходан, у складу са постојећим билатералним уговорима (са посебном напоменом да је уз замолницу која се упућује у Републику Словенију потребно приложити препис на латиничном писму)⁹⁷.

⁹³ Нпр. конвенције Савета Европе углавном су ограничене на помоћ у оквиру кривичног поступка и на физичка лица, а Палермо и Мерида конвенција ограничене су у погледу кривичних дела на која се односе.

⁹⁴ Неке врсте помоћи су понекад експлицитно искључене из поља примене, нпр. Европска конвенција се не примењује на извршење одлука о хапшењу и пресуда нити на војна кривична дела која не представљају обична кривична дела.

⁹⁵ Чл. 16 Европске конвенције.

⁹⁶ Чл. 26 Европске конвенције.

⁹⁷ Чл. 5 Уговора између Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 15. септембра 1997. године, и чл. 8 Уговора између Републике Србије и Републике Словеније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 15. априла 2011. године.

Чак и када је држава молила у складу са одредбама неког међународног уговора ослобођена обавезе превода замолнице и њених прилога, увек треба имати у виду да слање замолнице без превода утиче на брзину којом ће она бити извршена, те је нарочито у хитним стварима корисно размотрити да се и у таквим случајевима замолница ипак преведе на језик замољене државе.

Излишно је говорити о потреби квалитетног и стручног превода, с обзиром на то што превод који не одговара тим стандардима може да изазове низ проблема у извршењу замолнице и даљој употреби прибављеног доказа. Препоручљиво је да се преводиоци придржавају правне терминологије употребљене у званичним међународним актима који регулишу пружање правне помоћи у конкретном случају, како би се избегли неспоразуми у погледу врсте и садржине помоћи која се у конкретном случају тражи.

Представнику јавног тужилаштва који сачињава текст замолнице препоручују се концизност, кратке и јасне реченице и избегавање карактеристичне правне терминологије која је тешко преводива на језик стране државе. Наиме, у сваком тренутку приликом састављања замолнице потребно је имати у виду да она треба да буде разумљива на страном језику. Стога је корисно избегавати правни жаргон карактеристичан за српски језик и предугачке реченице са бројним заменицама и везницима, које, преведене, врло често могу да буду узрок забуне. При избору правне терминологије, више је него корисно имати у виду терминологију из међународног акта који је правни основ у конкретном случају, како би превод несумњиво указивао на оно што се замолницом тражи.

Што се тиче саме израде замолнице, њеном редактору обично се дају два, на први поглед, противречна савета. На првом месту се саветује да замолница треба да садржи довољно детаља и да буде што свеобухватнија и што разумљивија, како би се иностраном органу пружио довољно података за успешно извршење замолнице. С друге стране, такође се саветује да се ограничи како ниво детаља (и да се унесу само они релевантни за предмет и од значаја за пружање тражене помоћи), тако и дужина саме замолнице (не губећи из вида ни потребу и трошкове превођења). У сваком је конкретном случају на органу надлежном за израду замолнице да оцени праву меру информација које ће у њу унети, у зависности од околности случаја.

5.1.3 Канали комуникације

Као што је већ истакнуто, правосудни органи који имају потребу за међународном правном помоћи традиционално и по правилу захтеве за помоћ достављају посредством министарства надлежног за правосуђе као централног органа. Дипломатско-конзуларни путеви су у данашње време више на нивоу изузетка и резервисани за посебне случајеве. Тако је предвиђено Европском конвенцијом, већином билатералних уговора у овој области и Законом. На овом месту треба посебно истаћи да ниједним актом није као канал комуникације утврђено упућивање замолнице од стране надлежног правосудног органа министарству стране државе надлежном за послове правосуђа.

Директна, односно непосредна комуникација између правосудних органа подразумева да правосудни орган који је сачинио захтев за правну помоћ доставља тај захтев директно органу стране државе надлежном да ту помоћ пружи, без посредовања централног или неког другог⁹⁸ органа у поступку доставе, а одговор на замолницу доставља се истим путем.

⁹⁸У случају Републике Србије, то значи без посредовања Министарства правде, Министарства спољних послова, Министарства унутрашњих послова, односно ИНТЕРПОЛ-а, суда или Републичког јавног тужилаштва.

Директној сарадњи између правосудних органа и примени ратификованих међународних уговора у тој области придаје се велика важност, нарочито у процесу придруживања Републике Србије Европској унији. Зато је од великог значаја, не само за ефикасност пружања правне помоћи, већ и за односе између држава и правилну имплементацију преузетих међународних обавеза, да се утврди да ли је и који међународни уговор Република Србија закључила са државом у коју намерава да упути замолницу и да ли су на релевантне одредбе постојећег међународног уговора изјављене резерве, те да захтев упути на начин предвиђен међународним уговором, односно директно правосудном органу, онда када уговор омогућава тај вид комуникације. Такав ће, на пример, бити случај са упућивањем замолнице у Краљевину Холандију, Републику Словенију, Црну Гору, Републику Аустрију, Мађарску, Словачку Републику итд.

Поред тога, за прихватљивост доказа прибављених извршењем замолнице, од великог је значаја поштовање предвиђеног канала комуникације. Чак и када би замољена држава пристала да изврши замолницу која није достављена на начин предвиђен применљивим правним инструментом, постојаће ризик да надлежни суд оцени као неприхватљиве доказе прикупљене на тај начин. Стога је у сваком конкретном случају потребно прецизно утврдити предвиђени канал комуникације за државу у коју би се упутила замолница и придржавати се истог.

Значајно је такође имати у виду да је у сваком случају када је непосредна достава замолнице између правосудних органа дозвољени канал комуникације, копију тако достављене замолнице потребно је доставити Министарству правде⁹⁹ и Републичком јавном тужилаштву, Одељењу за међународну сарадњу и правну помоћ¹⁰⁰.

А Канали комуникације предвиђени Европском конвенцијом

Европском конвенцијом¹⁰¹ предвиђено је да се достављање замолница и одговора на њих врши посредством министарстава заинтересованих држава надлежних за правосуђе. Непосредна комуникација између правосудних органа могућа је само у хитним случајевима, при чему се приликом таквог упућивања замолнице, одговор са списима који се односе на њено извршење враћа истим путем. Непосредно достављање без услова хитности могуће је за захтеве за изводе и обавештења из казнене евиденције ради потреба у вези са кривичним предметом¹⁰², као и за захтеве за спровођење истражних радњи које претходе кривичном гоњењу од стране јавног тужиоца¹⁰³. У случајевима када је директно достављање допуштено овом конвенцијом, оно ће моћи да се обавља посредством Међународне организације криминалистичке полиције (ИНТЕРПОЛ). Изричито је предвиђено да одредбе о достављању замолнице не дирају у одредбе билатералних уговора или аранжмана који су на снази између страна уговорница, према којима се предвиђа директно достављање захтева за пружање правне помоћи између органа две стране.

Потребно је имати у виду да су ове одредбе Европске конвенције о каналу комуникације измењене Другим додатним протоколом (детаљније у тексту испод), али да се наведени режим доставе замолница и даље примењује у односима са државама које овај протокол нису ратификовале.

⁹⁹ У складу са чланом 6 Закона.

¹⁰⁰ У складу са обавезним упутством Републичког јавног тужилаштва, посл. бр. О 1/16 од 15.08.2016. године.

¹⁰¹ Чл. 15 Европске конвенције.

¹⁰² Чл. 13, ст. 1 Европске конвенције.

¹⁰³ Текст у оригиналу гласи *requests for investigation preliminary to prosecution*, док је у тексту Закона о ратификацији ове конвенције назначено да се ова могућност односи на „захтеве за вођење истраге која претходи кривичном гоњењу“.

Б Канали комуникације предвиђени Другим додатним протоколом

Чланом 4 Другог додатног протокола предвиђена је могућност да, поред редовног канала посредством министарства надлежног за правосуђе, правосудни органи државе молиље упуте захтев за пружање правне помоћи директно правосудним органима замољене државе, и у том случају се захтев враћа истим путем.

Директна комуникација међу правосудним органима држава потписница Другог додатног протокола је такође могућа и за достављање информација без претходно упућеног захтева¹⁰⁴. Исто важи и за захтеве у вези са контролисаним испорукама¹⁰⁵ и тајним истрагама¹⁰⁶. Што се тиче захтева за достављање извода и обавештења из казнене евиденције, такве је захтеве због потреба кривичног предмета могуће доставити директно правосудном органу онда када би судски органи замољене стране могли и сами да их добију у сличној прилици, а у свим другим случајевима такав се захтев доставља посредством министарства надлежног за правосуђе¹⁰⁷.

Значајно је напоменути да је изван број држава потписница ове конвенције ставио резерву на могућност непосредне комуникације правосудних органа, захтевајући доставу замолница посредством министарства надлежног за правосуђе (нпр. Република Хрватска, Босна и Херцеговина, Република Македонија, осим за хитне захтеве, Краљевина Белгија, осим за хитне захтеве итд.), те би директна комуникација са правосудним органима тих држава била могућа само у оквиру евентуалних изузетака предвиђених резервом или билатералним споразумом, као што је то случај са Републиком Македонијом.

Самим Другим додатним протоколом предвиђени су и изузеци од могућности директне комуникације између правосудних органа за одређене врсте захтева. Наиме, захтев за предају лица ради саслушања, као и захтев за привремени трансфер лица лишених слободе на територију замољене државе увек ће се достављати посредством министарства надлежног за правосуђе.

Достављање посредством Међународне организације криминалистичке полиције (ИНТЕРПОЛ) ограничено је Другим додатним протоколом само на хитне случајеве, онда када је директно достављање допуштено овом конвенцијом.

В Канали комуникације предвиђени Палермо и Мерида конвенцијом

Палермо и Мерида конвенција су примери међународних уговора који предвиђају обавезу држава да именују централни орган за комуникацију који има овлашћење и одговорност да прима захтеве за међународну правну помоћ и да их извршава и преноси надлежним органима за извршење¹⁰⁸. Република Србија означила је Министарство правде као централни орган. Држава потписница задржава право да тражи да јој захтеви за узајамну правну помоћ буду упућени дипломатским путем, а у хитним случајевима, када се државе потписнице сложе, ако је могуће, преко Међународне организације криминалистичке полиције (ИНТЕРПОЛ).

¹⁰⁴Чл. 4, ст. 1, о могућности непосредне размене података до којих се дошло у оквиру истрага, односно података који се односе на кривична дела и учиниоце видети у тачки 5.4.

¹⁰⁵У складу са чланом 18 Другог додатног протокола.

¹⁰⁶У складу са чланом 19 Другог додатног протокола.

¹⁰⁷Чл. 4, ст. 5 Другог додатног протокола.

¹⁰⁸Чл. 18, ст. 13 Палермо конвенције и члан 46 Мерида конвенције.

Г Канали комуникације предвиђени билатералним уговорима

У сваком конкретном случају потребно је проверити одредбе евентуално закљученог билатералног уговора у погледу канала комуникације. У појединим случајевима, билатерални уговор ће бити једини међународни инструмент који регулише то питање. Дешава се и да билатерални уговор предвиђа другачији режим од оног који би био применљив на бази мултилатералне конвенције која обавезује две државе (нпр. у случају Републике Македоније – постојећи билатерални уговор¹⁰⁹ дозвољава непосредну комуникацију правосудних органа која не би била могућа на основу Другог додатног протокола, будући да је Република Македонија изјавила резерву на члан 4 овог протокола).

Известан број билатералних уговора предвиђа могућност директне комуникације за одређене врсте правне помоћи, најчешће у погледу достављања и уручивања аката, обавештења, извођења кривичнопроцесних радњи и достављања извода из казнене евиденције (нпр. уговори са Републиком Словенијом¹¹⁰, Црном Гором¹¹¹, Босном и Херцеговином¹¹², Републиком Македонијом и др.).

Д Канали комуникације предвиђени Законом

Када са државом од које је потребно затражити помоћ не постоји применљив међународни уговор, примењују се одредбе Закона. Према Закону, комуникација између правосудних органа који траже и пружају правну помоћ, по правилу, није директна тј. непосредна. Само изузетно правосудни органи по Закону могу да комуницирају директно.

Наиме, чланом 6 Закона предвиђено је правило достављања замолница и других писмена домаћег правосудног органа иностраном органу преко Министарства правде. На захтев замолене државе, замолница и друга писмена достављају се дипломатским путем. Поступак сарадњепосредством централног органа не примењује се када постоји међународни уговор који предвиђа другачије, када постоји узајамност и у хитним случајевима. Закон предвиђа још и могућност достављања замолнице посредством Међународне организације криминалистичке полиције (ИНТЕРПОЛ), под условом узајамности и у хитним случајевима.

Ђ Достављање замолнице електронским путем

По правилу, замолница је писани поднесак који се, у складу са чланом 5 Закона, доставља потписан и оверен од стране надлежног органа.

¹⁰⁹ Уговор између Републике Србије и Републике Македоније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 29. новембра 2011. године, предвиђа чланом 4 да приликом општих видова пружања правне помоћи који се односе на уручивање и достављање одређених аката, докумената и обавештења, као и извођење одређених процесних радњи (саслушање странака, сведока и др.), судови и други надлежни органи држава уговорница комуницирају непосредно.

¹¹⁰ Уговор између Републике Србије и Републике Словеније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 15. априла 2011, који је ступио на снагу 1. децембра 2015. године, предвиђа да замолнице за правну помоћ и размену информација, односно достављање података без замолнице (у складу са чланом 33 овог уговора), надлежни правосудни органи, по правилу, непосредно шаљу једни другима и враћају их на исти начин, ако овим чланом није другачије предвиђено.

¹¹¹ Уговор између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима сачињен 29. маја 2009. године, одредбом члана 4 став 2 предвиђа да надлежни правосудни органи приликом општих видова пружања правне помоћи, који се односе на уручивање и достављање одређених аката, докумената и обавештења, као и на извођење одређених процесних радњи (саслушање странака, сведока и др.) комуницирају непосредно.

¹¹² Уговор између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан

24. фебруара 2005, измењен и допуњен 2010. године, чланом 37 дозвољава непосредну сарадњу само у погледу извода из казних евиденција.

Неки међународни уговори предвиђају да, под одређеним условима, замолница може да се достави и електронским или неким другим телекомуникационим средством. Такав је, на пример, случај са Другим додатним протоколом, који чланом 4, став 9 предвиђа могућност да се захтеви за пружање правне помоћи и сва друга комуникација у оквиру ове конвенције и њених додатних протокола могу доставити, односно одвијати електронским путем или другим средствима телекомуникације, под условом да је страна молиља спремна да на захтев у било које време достави писани препис или оригинал документације. У сваком случају, свака држава потписница може да одреди услове под којима ће бити спремна да прихвати и удовољи захтевима које је примила електронским путем или помоћу неког другог телекомуникационог средства. Ти услови се могу утврдити увидом у интернет презентацију Савета Европе. Примера ради, Краљевина Холандија је изјавила да прихвата доставу електронским путем или другим средствима телекомуникације, под условом да страна молиља достави оригинал захтева у најкраћем року. На исти начин суовајмодалитет доставеусловили Краљевина Норвешка, Румунија и Чешка Република. Република Македонија поред захтева за доставу оригинала поштом, тражи и копију послату факсом, док Република Словачка пристаје да започне извршење замолнице која је упућена факсом или другим средством електронске комуникације, ако се ради о хитном случају, а његова аутентичност се не може оспоравати, под условом да страна молиља достави оригинал замолнице у року који одреди замољена страна.

Палермо и Мерида конвенција предвиђају да се захтеви подносе у писаној форми или, тамо где је могуће, било којим средствима која могу да оставе писани траг, на језику који је прихватљив за замољену државу потписницу (према обавештењу достављеном генералном секретару), под условима који јој омогућавају да утврди аутентичност. У хитним случајевима, када се о томе сагласе државе потписнице, захтеви могу да се поднесу и усмено, али ће одмах потом бити потврђени у писаној форми.

Закон не садржи експлицитну одредбу о оваквом начину достављања замолнице, али имајући у виду одредбе међународних уговора, као и одредбе ЗКП-а¹¹³ које се односе на доставу телекомуникационим и електронским путем, мишљења смо да нема сметњи да се замолнице достављају и у електронској форми, с тим да се њихово упућивање у страну државу врши у складу са међународним уговором.

5.1.4 Форма и елементи замолнице

Садржина замолнице је одређена чланом 5 Закона, али међународним уговором применљивим у конкретном случају може бити одређено да замолница садржи и друге, додатне обавезне податке или да не мора имати неке од обавезних елемената предвиђених Законом. Како би се избегло одуговлачење изазвано враћањем замолнице на уређење у случају да не садржи све обавезне елементе, или одбијање пружања правне помоћи, потребно је строго водити рачуна о минималним обавезним елементима замолнице.

А Замолнице којима је правни основ Европска конвенција

У складу са чланом 14 Европске конвенције, захтеви за правну помоћ треба да садрже следеће податке:

¹¹³Који се сходно примењује на поступак међународне правне помоћи, у складу са чланом 12 Закона.

(1) Назив органа од кога потиче захтев

Упркос чињеници да Конвенција захтева само назив органа који упућује замолницу, увек је веома корисно додати и име и презиме особе надлежне за конкретан предмет, бројеве телефона и факса, поштанску и електронску адресу, као и ознаку на ком језику може да се остварити контакт. Наиме, веома често је замољеној држави потребно неколико рутинских додатних података како би замолница била прослеђена надлежном правосудном органу. У циљу избегавања непотребних одуговлачења у ситуацијама у којима такве информације могу да се добију и неформалним путем (уместо упућивањем званичним каналима нове замолнице сатаквим упитом), уношење основних контакт детаља у замолницу олакшаће прибављање додатних информација и убрзати њено извршење. На тај се начин, такође, омогућава и олакшава надлежном органу замољене државе да домаћем органу евентуално сугерише додатне радње чије се извршење може показати корисним за извршење замолнице.

(2) Предмет и основ захтева

Потребно је јасно означити предмет, врсту и сврху захтева. Неопходно је означити фазу у којој се поступак тренутно налази, са навођењем, уколико је то могуће, очекиваног тока поступка и процењених рокова. Корисно је што прецизније навести постојеће доказе, те одредити њихову везу са правном помоћи која се тражи, односно са доказима чије се прибављање тражи замолним путем.

Треба прецизно навести врсту помоћи која се тражи, односно доказ чије се прикупљање тражи замолним путем (о чему ће бити више речи у тачки 5.1.5).

Потребно је назначити и правни основ за пружање међународне правне помоћи. Навођење применљивог међународног уговора олакшава органима замољене државе да оцене домет својих обавеза у погледу извршење замолнице. Уколико у конкретном случају не постоји применљив међународни уговор, потребно је јасно назначити да се помоћ тражи на основу реципроцитета.

(3) Ако је могуће, идентитет и држављанство лица

Потребно је навести што детаљније све личне податке о лицу које је предмет захтева, који ће омогућити његову идентификацију, и то нарочито име и презиме, по потреби друга имена под којима је лице познато, датум рођења (ако је могуће или у складу са околностима случаја и место), држављанство, адресу пребивалишта или боравишта (или бар последњу познату адресу), ЈМБГ, број пасоша или личне карте, као и својство у поступку. Ако се ради о правном лицу, потребно је навести његово пословно име, матични број, адресу седишта и податке о заступнику или заступницима, као и њихове контакт информације. Овај елемент замолнице односи се како на окривљеног или окривљене, тако и на сведоке, вештаке и оштећене. Такође треба имати у виду да се дефиниције осумњиченог и окривљеног могу разликовати у различитим правним системима, те по потреби овај појам треба прецизирати.

(4) Име и адресу лица коме је потребно уручити документ

Овај елемент се односи на замолнице којима се тражи достављање процесних аката.

(5) Оптужба и кратак опис дела

Потребно је навести кратак опис чињеничног стања, укључујући потребне детаље о окривљеном које је могуће навести. Пожељно је назначити податке о времену и месту извршења кривичног дела, те, уколико је то применљиво у конкретном случају, податке о штети која је проузрокована и о лицима која су оштећеним кривичним делом, а у случају потребе, односно у случајевим старијих предмета и податке неопходне за процену застарелости кривичног гоњења.

Из наведених елемената требало би да произлази јасна веза између кривичног дела и окривљеног и између кривичног дела и доказа чије се прибављање тражи замолницом. Потребно је јасно објаснити везу између поступка у току и помоћи која се тражи замолницом, односно на који начин је доказ чије се прибављање тражи замолним путем релевантан за конкретан предмет.

Треба такође навести и законски назив кривичног дела о коме је реч, навести и доставити превод релевантних законских одредаба, укључујући и одредбе о прописаној казни за предметно кривично дело. Тако се замољеној држави омогућава да закључи да се не ради о политичком или војном кривичном делу, да њен правни поредак није доведен у питање пружањем правне помоћи у конкретном случају, као и да је испуњен услов двоструке инкриминације, ако је такав услов предвиђен за пружање правне помоћи.

(6) Назив органа коме се замолница упућује

Иако члан 14 Европске конвенције не наводи изричито, потребно је назначити и назив органа коме се замолница упућује. У складу са чланом 5 Закона, уколико није познат тачан назив органа коме се замолница упућује, уз назив замољене државе уноси се ознака „надлежни државни орган”. Чак и када је име надлежног државног органа познато (јер је нпр. претходно остварен контакт или се ради о допунском захтеву), а непосредна комуникација између правосудних органа је у конкретном случају дозвољена, често се саветује додавање ознаке „или други надлежан државни орган” уз назив органа коме се замолница упућује, не само из опреза, већ и због могућности да за извршење појединих делова замолнице буде надлежан други орган.

Б Замолнице којима је правни основ Палермо конвенција

Захтев за узајамну правну помоћ чији је основ Палермо конвенција треба да садржи¹¹⁴: (1) идентитет органа који подноси захтев; (2) предмет и природу истраге, кривичног гоњења или судског поступка на који се захтев односи и име и функције органа који спроводи истрагу, кривично гоњење или судски поступак; (3) резиме релевантних чињеница, осим ако се захтевом тражи уручење судских докумената; (4) опис помоћи која се тражи и детаље било које посебне процедуре коју држава потписница молиља жели да буде примењена; (5) тамо где је могуће, идентитет, локацију и држављанство било ког лица које има везе са захтевом; и (6) сврху за коју се тражи доказ, информација или предузимање радње.

¹¹⁴У складу са чланом 18 Палермо конвенције.

В **Замолнице којима је правни основ Закон**

Обавезни елементи замолнице предвиђени чланом 5 Закона наведени су у тачки 4.2.2. (Г).

5.1.5 **Садржај замолнице – помоћ која се тражи од иностраних органа**

Примери правне помоћи која се може затражити на основу појединих правних извора изнети су у даљем тексту ради илустрације. Потребно је имати у виду и друге правне изворе који нису били предмет разматрања, нарочито билатералне уговоре које је ратификовала Република Србија и који могу да предвиђају друге облике помоћи или да облике о којима је овде било речи регулишу на другачији начин.

А **Замолнице којима је правни основ Европска конвенција**

Државе потписнице Европске конвенције сагласиле су се да пружају једна другој најширу могућу правну помоћ у сваком поступку који се односи на кривична дела чије кривично гоњење, у тренутку када је затражена помоћ, спада у надлежност судских органа стране молиље. Осврнућемо се само на неке најтипичније примере те помоћи.

(1) Достављање процесних аката и судских одлука

Достављање процесних аката и судских одлука регулисано је члановима 7–12 Европске конвенције. Замолницом се може тражити да замољена држава примаоцу достави процесни акт или судску одлуку који јој у том циљу буду послати од стране молиље, што је од посебног значаја пре свега за потребе достављања позива за главни претрес окривљеном, сведоку или вештаку који се налази у иностранству.

И сам ЗКП у члану који се односи на достављање писмена у иностранство упућује да се оно врши првенствено у складу са потврђеним међународним уговором¹¹⁵. Стога, у случају потребе упућивања позива лицу које се налази на познатој адреси у иностранству у држави потписници Европске конвенције, треба имати у виду да ова конвенција не регулише начин достављања, већ користи широку формулацију која омогућава да се достава изврши и на начин предвиђен националним законодавством државе молиље. Наиме, предвиђено је¹¹⁶ да достава може да се изврши једноставним слањем поднеска примаоцу, али и да замољена страна, на изричит захтев државе молиље, може извршити доставу на неки од начина на који предвиђа законодавство државе молиље. Имајући у виду да непосредна достава, односно лично уручење није начин доставе који се примењује без изричитог захтева државе молиље и не представља стандард у свакој држави потписници конвенције, у конкретном случају, целисходно је, кад год је то потребно, назначити начин достављања и навести релевантне одредбе домаћег закона.

¹¹⁵ Члан 249 ЗКП-а прописује да ће се у одсуству међународних уговора применити одредбе посебног закона. Члан 100 Закона регулише достављање домаћим држављанима у иностранству, предвиђајући да се писмена достављају на начин који је предвиђен за замолнице, као и преко дипломатског или конзуларног представништва Републике Србије.

¹¹⁶ Чл. 7 Европске конвенције.

У вези са упозоравањем на последице неодрживања позиву, потребно је водити рачуна о одредби члана 8 Европске конвенција која предвиђа да сведок или вештак који се није одазвао на позив суда, неће моћи, чак и ако би овај позив садржао судску наредбу, да буде подвргнут било каквој санкцији или мери принуде¹¹⁷, осим ако својеволно не оде касније на територију стране молиле или је од ње поново позван да дође пред суд. Сличне одредбе налазе се и у појединим билатералним уговорима¹¹⁸.

Потребно је такође поменути да члан 16 Другог додатног протокола предвиђа да надлежни судски орган сваке стране уговорнице може да упути процедуралне документе и судске одлуке поштом директно лицу које се налази на територији неке друге стране уговорнице. Република Србија је ставила резерву на примену одредаба овог члана, те се овај начин достављања не може применити.

У погледу садржине замолнице за достављање процесних аката, треба имати у виду потребу назначивања начина доставе и специфицирања акта чија се достава врши, а у случајевима на које је то применљиво, и назначење потребе потврде пријема или обавештења о неуспелој достави. Уколико се ради о замолници за уручење позива, треба имати у виду следеће: потребу за означавањем датума, времена и места испитивања односно саслушања и евентуалних алтернатива, трошкове који се надокнађују сведоцима и вештацима, могуће формалности које се тичу уласка и боравка у земљи и сл.

(2) Достављање извода из казнене евиденције

Члан 13 Европске конвенције регулише достављање извода и обавештења из казнене евиденције. Потребно је разликовати овај вид помоћи размене извештаја о кривичним пресудама које се тичу држављана држава потписница, који се врши на основу члана 22 ове конвенције.

(3) Испитивање сведока и вештака, саслушање окривљеног

Прибављање исказа сведока, вештака или окривљеног је најчешћи предмет захтева за међународну правну помоћ. Европска конвенција садржи неколико одредаба које се односе на ово питање. Ако се замолницом тражи саслушање окривљеног, испитивање сведока или вештака, препоручује се достављање свих расположивих података који би олакшали локализацију и идентификацију лица чије се саслушање тражи (име, држављанство, локација). Уколико је могуће и познато, у замолници за прибављање исказа сведока корисно је назначити да ли је сведок спреман на сарадњу.

Потребно је прецизно назначити које је својство у поступку лица чији се исказ жели прибавити, пошто од тога зависе права и обавезе тог лица. Такође се саветује благовремено разматрање питања да ли је потребно/могуће присуство браниоца предузимању такве доказне радње.

¹¹⁷Што је потврђено и чланом 87 Закона.

¹¹⁸Нпр. члан 33 Уговора између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 24. фебруара 2005, измењен и допуњен 2010. године, прописује да у позиву осумњиченом, окривљеном, оптуженом, сведоку, вештаку или другом учеснику у поступку, који се позива из замољене државе, не сме бити забрањена принудна мера у случају да се позиву не одазове. Ако се позвани не одазове позиву, за то му не сме бити изречена санкција.

Препоручује се да се на јасан начин назначи из ког разлога су информације тражене саслушањем од значаја за предмет, односно која је сврха исказа који се жели прибавити у домаћем поступку. Потребно је размотрити да ли процесно право замољене државе омогућава пружање овог вида правне помоћи у складу са захтевом (законодавства неких држава не дозвољавају испитивања сведока или окривљеног у оквиру преткривичног поступка, и у том случају могу одбити такав захтев) или предвиђа нека правила поступка која би доказ учинила неупотребљивим пред надлежним судом.

Треба размотрити да ли је потребно да се саслушање, односно испитивање обави уз поштовање појединих релевантних процесних правила Републике Србије, као и да ли је потребно да представник домаћег надлежног органа присуствује предузимању захтеване доказне радње.

Пракса показује да је поступак прибављања исказа знатно олакшан у случајевима када надлежни орган државе молиље достави и листу питања која треба поставити окривљеном, сведоку или вештаку (укључујући и алтернативна питања). Подразумева се да листа не треба да буде лимитативна, већ индикативна, да се органу поступка не би ускратила могућност да постави допунска питања уколико се током испитивања дође до информација које захтевају даља разјашњења, како би се избегло подношење нове замолнице за ново саслушање, односно испитивање.

(4) Претресање и привремено одузимање предмета

Имајући у виду утицај овог облика правне помоћи на основна људска права, члан 5 Европске конвенције предвиђа услове за извршење замолнице којом се тражи претресање и привремено одузимање предмета које свака чланица Конвенције може декларацијом на ову конвенцију да постави: (1) кривично дело на које се односи замолница треба да буде кажњиво према закону стране молиље и замољене стране; (2) кривично дело на које се односи замолница може да буде предмет издавања у замољеној држави; и (3) извршење замолнице треба да буде у складу са законом замољене стране¹¹⁹.

При изради замолнице којом се тражи овај вид правне помоћи, потребно је детаљно објаснити зашто је у конкретном случају потребно претресање и шта се очекује да буде пронађено, прецизирати предмет претресања и јасно га означити (ако се тражи претресање лица, јасно га идентификовати; ако се тражи претресање просторија, од великог је значаја назначити о којој врсти просторија је реч – стану, пословним просторијама и сл.). Што прецизније треба означити и описати предмете које је потребно одузети приликом претреса. Ако се ради о документима, корисно је назначити да ли су потребне копије одузетих докумената или оригинали. Треба такође размотрити и да ли је потребно присуство представника надлежних органа приликом претресања, нарочито у комплекснијим предметима.

У упоредној пракси, ако је према закону државе молиље потребна сагласност неког лица за претресање (власника, држаоца и сл.), често се препоручује да се то јасно назначи, као и да се назначе друге евентуалне специфичности поступка. Такође је потребно назначити и мере које је потребно предузети у циљу чувања привремено одузетих предмета. При томе нарочито треба имати у виду да је у складу са Другим

¹¹⁹Када је уговорница изјавила декларацију којом је поставила неки од ових услова, свака друга страна може да примени одредбу о реципроцитету.

додатним протоколом могућедасе, као изузетак од правила да замољена државасноси трошкове пружања помоћи, може потраживати накнада трошкова субстанцијалне или ванредне природе који се посебно могу односити на случајеве у којима су са извршењем замолнице повезани трошкови складиштења, чувања, заштите или транспорта одузетих предмета.

Треба обратити пажњу и на то да поједини билатерални уговори¹²⁰ предвиђају да је уз замолницу за претрес лица или стана и других просторија или заплону, односно привремено одузимање предмета, потребно приложити примерак или оверен препис одлуке органа који за то моли. У сваком случају, овај захтев може да постави и домаће право замољене државе, те је стога корисно да се ово питање провери пре упућивања замолнице.

Б Замолнице којима је основ Други додатни протокол

Поједини облици или модалитети извршења одређених процесних радњи регулисани су Другим додатним протоколом, који нису ратификовале све државе потписнице Европске конвенције.

Поред тога што ревидира неке видове правне помоћи предвиђене Европском конвенцијом (нпр. привремену предају) и омогућава додатне начине вршења већ предвиђених облика помоћи (саслушање путем телефонске конференцијске везе и видео конференције), Други додатни протокол такође предвиђа могућност предузимања замолним путем неких посебних доказних радњи, односно специјалних истражних техника, као и формирање заједничких истражних тимова (о којима ће више речи бити у тачки 5.3). Чланом 17 Другог додатног протокола регулисано је праћење ван државних граница, чланом 18 контролисане испоруке, а чланом 19 тајне истраге.

– Саслушање путем телефонске конференцијске везе

Члан 10 Другог додатног протокола садржи неколико одредаба које омогућавају саслушање сведока или вештака замолним путем посредством телефонске конференцијске везе. Извршавање замолнице која садржи овакав захтев могуће је под условима који су предвиђени националним законодавством, односно наведеним чланом Другог додатног протокола. Имајући у виду да велики број држава не познаје овај начин саслушања, прописано је да ће замољена страна одобрити саслушање путем телефонске конференцијске везе, осим онда када је то у супротности са основним одредбама њеног законодавства. За овај начин саслушања потребна је сагласност сведока.

– Саслушање путем видео-конференције

Члан 9 Другог додатног протокола садржи неколико одредаба које значајно олакшавају саслушање сведока или вештака замолним путем посредством видео-конференције¹²¹. Саслушање окривљеног и осумњиченог на овај начин могуће је само

¹²⁰Нпр. Уговор између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 24. фебруара 2005, измењен и допуњен 2010. године, члан 32, ст. 2.

¹²¹Могућност саслушања замолним путем посредством видео-конференције постоји и у односима са многим државама које нису ратификовале Други додатни протокол, онда када је таква мера предвиђена домаћим законодавством.

уз њихову сагласност¹²². Потребно је нагласити да је извршен број држава потписница ставио резерве на могућности оваквог испитивања (Република Хрватска, Краљевина Данска, Краљевина Норвешка, Република Пољска, Република Малта, Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске (у погледу саслушања окривљених и осумњичених), Краљевина Холандија (у погледу саслушања осумњичених), Савезна Република Немачка (испитивање сведока само на добровољној основи) итд.), те је у сваком конкретном случају потребно проверити статус одређене државе у погледу ове могућности.

Захтев за саслушање путем видео-конференције, поред општих информација о којима је већ било речи, треба да садржи и следеће: (1) појашњење да лично присуство сведока или вештака на територији државе молиље није пожељно или могуће, (2) податке о техничким средствима¹²³, (3) назив судских органа и лица која присуствују саслушању, (4) захтев да се обезбеди присуство тумача лицу које се саслушава, ако је то потребно (5) податке о потребним упозорењима о правима и обавезама лица које се испитује, у случају потребе, (6) време и место испитивања (лице се позива у складу са процесним правилима замољене државе), (7) напомену или захтев за присуством представника надлежног органа државе молиље. Често се у упоредној пракси препоручује као корисно уношење у захтев и предлога за синхронно тестирање видео-конференције са назнаком о предложеном времену одржавања пробне везе.

Уколико неко лице са територије једне стране потписнице Другог додатног протокола треба да сведочи или вештачи пред судским органима друге стране уговорнице, а лично присуство тог лица ради саслушања или вештачења на територији друге стране није пожељно или могуће, друга страна потписница може да затражи саслушање путем видео-конференције под условима наведеним у Другом додатном протоколу. Замољена страна ће одобрити саслушање путем видео-конференције под условом да то није у супротности са основним принципима њеног законодавства, и под условом да располаже техничким средствима за такву врсту саслушања. Ако замољена страна не располаже потребним техничким средствима, земља молиља јој на основу међусобног договора може ставити иста на располагање.

При саслушању путем видео-конференције, у складу са Другим додатним протоколом, примењују се нарочито следећа правила: (1) судски органи замољене државе¹²⁴ присуствоваће саслушању, по потреби уз асистенцију тумача, и биће одговорни за утврђивање идентитета лица које се саслушава, као и за поштовање основних принципа свог законодавства; (2) надлежни органи земље молиље и замољене стране уговориће, по потреби, мере заштите саслушаних лица; (3) саслушање непосредно води судски орган земље молиље у складу са њеним законодавством или се оно води по упутствима тог органа; (4) на захтев земље молиље или лица које се саслушава, замољена страна ће, уколико је потребно, обезбедити тумача лицу које се саслушава; и (5) лице које се саслушава може се позвати на своје право да не сведочи, и то на основу законодавства земље молиље или замољене земље.

¹²² У складу са чланом 9, став 8 Другог додатног протокола.

¹²³ Један од услова за извршење овог захтева је да замољена држава располаже техничким средствима за такво саслушање.

¹²⁴ Посебно скрећемо пажњу да овај став Другог додатног протокола у оригиналном тексту на енглеском језику гласи *judicial authority of the requested Party shall be present during the hearing*, односно наводи да ће правосудни орган из замољене државе присуствовати саслушању, док је у тексту Закона о ратификацији Другог додатног протокола наведено „судски органи земље молиље присуствоваће саслушању”. Подсећамо да је Република Србија релевантном декларацијом на Европску конвенцију и Други додатни протокол назначила да се под „судским органима“ подразумевају редовни судови и јавна тужилаштва.

У складу са чланом 9, став 6 Другог додатног протокола, правосудни орган земље молиће ће по закључењу испитивања сачинити записник/службену белешку, у којој ће навести датум и место саслушања, идентитет саслушаног лица, идентитет и функцију свих других лица на саслушању, све дате заклетве и податке о техничким условима под којима се приступило саслушању. Надлежни орган замољене стране доставиће наведени документ надлежним органима стране молиће.

Поред Другог додатног протокола, правни основ који омогућава да се од стране државе затражи испитивање сведока или вештака, односно саслушање осумњиченог или окривљеног, који се налазе у замољеној држави, у зависности од државе (али и кривичног дела), могу бити и Палермо¹²⁵ и Мерида конвенција¹²⁶, или релевантни билатерални уговор. Чињеница да немамо потписан и ратификован међународни уговор са одређеном државом у коју би требало упутити захтев за ову врсту помоћи не спречава упућивање оваквог захтева страном држави са позивом на узајамност. Корисно је, такође, подсетити и на то да Закон у члану 83 експлицитно наводи да остали облици међународне правне помоћи обухватају и коришћење аудио и видео конференцијске везе.

Предности употребе видео-конференције у поступцима међународне кривичнопра-вне помоћи су бројне. На првом месту, посредством видео-конференције омогућава се смањење трошкова доласка и боравка лица које се испитује¹²⁷. Поред тога, употреба видео-конференције омогућава да се поступак убрза, нема непотребних одлагања пошто је могуће обавити испитивање сведока или вештака на удаљеним местима. Ово посебно важи за испитивање вештака, које због њихове доступности и расположивости веома често у пракси изазива непотребна одуговлачења у предметима са међународним елементом. Поред тога, испитивање посредством видео-конференције показало се вишеструко корисним за испитивање посебно осетљивих сведока, који понекад нису спремни или нису у могућности да путују како би се одазвали позиву за саслушање у страном држави.

Потребно је напоменути да се видео-конференција, поред употребе у домаћим кривичним поступцима и поступцима пружања међународне правне помоћи показује као веома корисна и за одржавање координационих састанака са међународним партнерима и у Републици Србији, нарочито зато што олакшава и убрзава организацију састанака, смањује трошкове (нема потребе за честим пословним путовањима и губитком радног времена) и повећава ефикасност рада комуникацијом са удаљеним јавним тужилаштвима, по потреби и у жељено време.

В **Замолнице којима су основ Палермо или Мерида конвенција**

Узајамна правна помоћ која се пружа у складу са Палермо или Мерида конвенцијом може бити затражена из неког од следећих разлога: (1) узимања доказа или изјаве од лица; (2) уручења судских докумената; (3) извршења претреса, заплена и замрзавања; (4) прегледа предмета и места; (5) достављања информација, доказног материјала и налаза вештака; (6) доставе оригинала или оверених копија релевантних докумената и евиденције, укључујући

¹²⁵Чл. 18, ст. 18 Палермо конвенције.

¹²⁶Чл. 46, ст. 18 Мерида конвенције.

¹²⁷Највећи број међународних уговора предвиђа право сведока на накнаду трошкова доласка и боравка; поједине конвенције предвиђају за вештачење изузетак од правила да трошкове пружања правне помоћи сноси замољена држава, тј. да се може потраживати накнада трошкова који настану поводом вештачења на територији замољене стране; трошкови привремене предаје ради испитивања у својству сведока или вештака лица које се налази у притвору или је лишено слободе могу бити високи и поступак је захтеван.

државне, банкарске, финансијске, привредне или пословне евиденције; (7) идентификовања или проналажења добити од криминала, имовине, инструмената или других ствари које могу да послуже као доказ; (8) олакшавања добровољног појављивања лица у држави потписници молиљи; (9) и сваке друге врсте помоћи која није у супротности са законима замољене државе потписнице.

5.1.6 Могућност примене процесних закона државе молиље

Све поменуте релевантне међународне конвенције у мањој или већој мери предвиђају могућност да се, на захтев државе молиље, предузимање радњи осталих облика међународне правне помоћи врши на начин који предвиђа законодавство државе молиље, чиме се повећавају шансе за обезбеђивање прихватљивих и законитих доказа у држави молиљи, што представља основну сврху тражења правне помоћи.

Члан 3 Европске конвенције прописује да ће замољена држава замолнице које се односе на предузимање истражних радњи или достављање доказног материјала, досијеа или докумената извршавати на начин који предвиђа њено законодавство. Ово правило се и даље примењује у односима са државама које нису ратификовале Други додатни протокол. Овај протокол предвиђа, међутим, да ће у случајевима када су у законодавству државе молиље прописане формалности или поступци који нису прописани у замољеној страни, замољена држава удовољити таквим захтевима. Таквим ће се захтевима удовољити уколико предузимање предметних радњи није у супротности са основним принципима њеног законодавства и ако овим протоколом није другачије утврђено. Европска конвенција није прописала додатне материјалне услове попут двоструке кажњивости (осим у случају претреса и одузимања предмета¹²⁸, када се овај услов може применити). Предвиђено је такође да ће замољена држава удовољити изричитом захтеву државе молиље да сведоци или вештаци дају исказ под заклетвом, ако то није у супротности са њеним законодавством.

Палермо¹²⁹ и Мерида¹³⁰ конвенција на сличан начин предвиђају могућност да се замолница изврши у складу са процедуром која је у њој наведена, у мери у којој то није у супротности са домаћим законодавством замољене државе и тамо где је то могуће, као одступање од правила да се замолница извршава у складу са домаћим законодавством замољене државе потписнице.

5.1.7 Могућност присуства извршењу замолнице

При састављању замолнице, потребно је имати у виду још једну могућност предвиђену међународним уговорима¹³¹. Наиме, Европском конвенцијом¹³² предвиђено је да органи и лица државе молиље могу да присуствују извршењу замолнице, ако на то пристане замољена страна. Предвиђено је такође да ће замољена држава обавестити државу молиљу, на њен изричит захтев, о времену и месту извршења замолнице. Присуство домаћег органа приликом предузимања тражене процесне радње може се показати корисним за избегавање недостатака које у пракси уобичајено има извођење доказа од стране другог, у овом случају, иностраног органа у погледу начела непосредности. Другим додатним

¹²⁸ Чл. 5, ст. 1.

¹²⁹ Чл. 18, ст. 17 Палермо конвенције.

¹³⁰ Чл. 46, ст. 17 Мерида конвенције.

¹³¹ Закон у члану 91 предвиђа такву могућност за улазне замолнице.

¹³² Чл. 4.

протоколом ограничено је право замољене државе да одбије захтев за присуство иностраних органа извршењу замолнице, предвиђајући да такав „захтев не треба одбити, уколико би такво присуство вероватно допринело удовољавању захтеву за правном помоћи и то на начин који више одговара потребама државе молиље, те би се на основу тога избегла потреба за подношењем додатних захтева за пружање правне помоћи.”

Имајући у виду наведено, уколико постоји потреба за присуством домаћих органа при извршењу замолнице, у конкретном случају, потребно је проверити да ли применљиви правни основ омогућава да се овакав захтев уврсти у замолницу. У случају позитивног одговора, потребно је јасно назначити разлоге и сврху таквог захтева, навести име, контакт детаље и својство у поступку лица чије се присуство тражи. Круг лица чије присуство је могуће затражити варира у зависности од правног основа замолнице¹³³, те је стога потребно у сваком конкретном случају консултовати релевантне одредбе међународног уговора.

5.1.8 Одбијање и одлагање пружања правне помоћи

Случајеви у којима се пружање правне помоћи може или мора одбити регулисани су међународним уговорима и законима државе која пружа правну помоћ.

За утврђивање услова под којима страна држава пружа правну помоћ, поред консултовања применљивог међународног правног основа сарадње, ако он постоји у конкретном случају, увек је корисно и потребно покушати да се неким од путева неформалне комуникације провере услови које законодавство државе о којој се ради предвиђа.

Европска конвенција предвиђа да правна помоћ може (али и не мора) да се одбије (а) ако се захтев односи на кривична дела која су, по оцени замољене стране, политичка кривична дела или дела повезана с политичким кривичним делима или фискална кривична дела; и (б) ако замољена страна сматра да би удовољење захтеву могло да повреди њен суверенитет, безбедност, јавни поредак или интересе од суштинског значаја за државу. Предвиђено је такође и да свако одбијање захтева за правну помоћ мора да буде образложено¹³⁴. У декларацијама уз ову конвенцију поједине државе прецизирају који се интереси сматрају интересима „од суштинског значаја за државу” и тиме могу бити основ за одбијање пружања помоћи. Примера ради, Република Аустрија навела је да ови интереси обухватају и заштиту тајности у складу са аустријским законима. Неке државе, као Краљевина Белгија, Република Бугарска, Краљевина Данска и Република Финска ставиле су декларације, резервишући право да одбију пружање правне помоћи у вези са делима за које је кривично гоњење у току у домаћој држави.

Европска конвенција оставља простора замољеној држави и да одложи предају предмета, досијеа или документа чије је достављање затражено, ако су јој они потребни за кривични поступак који је у току¹³⁵.

Други додатни протокол регулише одлагање извршења замолнице. Замољена држава може да одложи извршења замолнице, ако би поступање по захтеву реметило истрагу, кривично гоњење или сличне поступке, који се воде пред њеним органима.

¹³³ На пример, уговор са Републиком Аустријом предвиђа овакво право за „лица која учествују у кривичном поступку и њихове правне заступнике, као и за представнике органа укључених у кривични поступак“, уговор са Босном и Херцеговином ово право даје „представницима заинтересованих правосудних органа и лицима која учествују у кривичном поступку, као и њиховим правним заступницима“, итд.

¹³⁴ Чл. 19 Европске конвенције.

¹³⁵ Чл. 6, ст. 1.

То би, на пример, могло да буде случај уколико би се замолницом тражио исти доказни материјал или исти сведок као доказ у поступку који управо почиње пред органима замољене државе. Пре него што одбије или одложи извршење захтева, замољена страна ће након консултације са државом молиљом размотрити, ако је то могуће, да ли ће захтеву удовољити делимично или под условима које сматра неопходним. У случају одлагања испуњења захтева, потребно је навести разлоге за то. Поред тога, предвиђено је да ће замољена страна обавестити државу молиљу о било ком разлогу који онемогућава испуњење захтева или може да доведе до његовог знатног одлагања¹³⁶.

Палермо и Мерида конвенција предвиђају нешто шире основе за одбијање правне помоћи, и то: (а) ако захтев није поднет у складу са одредбама конвенције; (б) ако замољена држава потписница сматра да би извршење тог захтева вероватно штетило њеном суверенитету, безбедности, јавном реду или другим битним интересима; (в) ако би органима замољене државе потписнице, према домаћем законодавству, било забрањено да изврше радњу која се тражи у односу на било које слично кривично дело, да је оно било предмет истраге, кривичног гоњења или судског поступка под њиховом јурисдикцијом; (г) ако би удовољење захтеву за узајамну правну помоћ било у супротности са правним системом замољене државе потписнице¹³⁷. За било које одбијање узајамне правне помоћи дају се разлози.

5.1.9 Заштита података

Питање заштите података има посебан значај у поступку пружања међународне правне помоћи. Свака држава има своју концепцију заштите података и није могуће искључити могућност да у одређеној држави ни подаци садржани у замолницама, нити подаци добијени у поступку пружања правне помоћи не уживају потребан ниво заштите и могу бити доступни ширем кругу лица (нпр. увођењем замолнице у регистар из кога се информације морају дати сваком заинтересованом органу или лицу на захтев и сл.).

Како би се осигурала тајност, односно поверљивост података садржаних у замолници и оних који произлазе из њеног извршења, у сваком конкретном случају у коме постоји потреба, треба посебно назначити да је неопходно да замољена држава чува као поверљиве податке¹³⁸ садржане у конкретном захтеву, у оној мери у којој је то је могуће за извршавање захтева. Државе потписнице Другог додатног протокола обавезне су да одмах обавесте државу молиљу уколико не могу удовољити оваквом захтеву поверљивости.

Треба имати у виду и то да Други додатни протокол ограничава употребу личних података који су достављени држави молиљи на основу извршења захтева поднетог у складу са овом конвенцијом. Такве податке држава молиља може да користи само: (а) у сврху поступака на које се примењују Конвенција или неки од њених протокола; (б) за друге судске или управне поступке, који су директно повезани са поступцима из тачке а); и (в) за спречавање непосредног и озбиљног угрожавања јавне безбедности¹³⁹. У друге сврхе ти подаци могу да се користе само ако је претходно дала сагласност било страна која је доставила податке, било страна на коју се ти подаци односе.

У поступку пружања и тражења међународне правне помоћи, потребно је такође имати у виду одредбе Закона о заштити података о личности.

¹³⁶ Чл. 7.

¹³⁷ Чл. 18, ст. 21 Палермо конвенције.

¹³⁸ Чл. 25 Другог додатног протокола и чл. 18, ст. 20 Палермо конвенције говоре о „чињеницама и суштини захтева“ („*the fact and substance of the request*“).

¹³⁹ Чл. 26.

5.2 УЛАЗНЕ ЗАМОЛНИЦЕ – *Замолнице које примају надлежни органи Републике Србије*

До сада је било говора о ситуацијама у којима је за потребе вођења кривичног поступка у Републици Србији нашим правосудним органима потребна помоћ иностраних правосудних органа ради прикупљања доказног материјала у иностранству (активна правна помоћ). У даљем тексту осврнућемо се на обрнуту ситуацију, у којој се правосуђе стране државе обраћа надлежним правосудним органима Републике Србије са молбом да се пружи помоћ у прикупљању доказа у Републици Србији за потребе поступка у иностранству (пасивна правна помоћ).

5.2.1. Канали комуникације

У погледу органа надлежних за пријем замолнице иностраног органа и начина достављања замолнице, важе иста правила као и за њено слање, предвиђена међународним уговором применљивим на конкретан случај и/или Законом. Другим речима, замолница, у зависности од њеног правног основа, може бити достављена у Републику Србију дипломатским путем, посредством министарства надлежног за правосуђе, посредством ИНТЕРПОЛ-а или непосредно, од правосудног органа правосудном органу. Подсећамо да се и на улазне замолнице односи обавеза достављања копије примљене замолнице Министарству правде и Републичком јавном тужилаштву.

Закон предвиђа да Министарство правде доставља замолницу и мишљење о испуњености претпоставки из чл. 7, ст. 1, тач. 4 и 5 овог закона суду на чијем подручју треба предузети радњу¹⁴⁰. Такође је предвиђено да одлуку о пружању осталих видова међународне правне помоћи доноси суд, ценећи испуњеност претпоставки из чл. 7 и 84 овог закона¹⁴¹. Овим одредбама уведен је додатни учесник у каналу комуникације, односно у поступку пружања међународне правне помоћи у случајевима када инострани правосудни орган користи могућност предвиђену међународним уговорима и замолницу доставља непосредно јавном тужилаштву.

О органима надлежним за пружање правне помоћи било је речи у тачки 3.2.

5.2.2 Претпоставке за пружање правне помоћи

Услове за пружање међународне правне помоћи утврђује Закон, а поједини од њих могу се пронаћи и у релевантним међународним уговорима. За пружање општих облика правне помоћи, који су предмет разматрања у овој тачки, Закон предвиђа опште и посебне услове.

Општи услови предвиђени су чланом 7 Закона за све облике правне помоћи предвиђене Законом. За пружање правне помоћи потребно је: (1) да је дело поводом ког се тражи пружање правне помоћи кривично дело по законима обе државе (клаузула двоструке инкриминације); (2) да за исто кривично дело није правноснажно окончан поступак пред домаћим судом, односно да кривична санкција није у потпуности извршена (*ne bis in idem*); и (3) да кривично гоњење, односно извршење кривичне санкције није искључено због застарелости, амнестије или помиловања. О испуњености наведених претпоставки одлучује

¹⁴⁰ Чл. 88.

¹⁴¹ Чл. 89.

надлежни суд у складу са чланом 89 Закона. Поред тога, за пружање правне помоћи по конкретној замолници, потребно је да министар надлежан за правосуђе одлучи, односно да да мишљење и о испуњености следеће две претпоставке: (4) да се замолница не односи на политичко кривично дело или дело повезано са политичким кривичним делом, односно на кривично дело које се састоји искључиво у повреди војних дужности; и (5) да пружање међународне правне помоћи не би повредило суверенитет, безбедност, јавни поредак или друге интересе од суштинског значаја за Републику Србију.

Две су посебне претпоставке предвиђене за пружање општих облика правне помоћи. Наиме, у складу са чланом 84 Закона, потребно је и: (1) да су испуњени услови предвиђени ЗКП-ом; као и (2) да се пред домаћим судом против истог лица не води кривични поступак због кривичног дела поводом којег се захтева пружање међународне правне помоћи. О испуњености ових претпоставки такође одлучује надлежни суд¹⁴².

5.2.3. Поступак пружања правне помоћи

Саме процесне (доказне) радње из којих се правна помоћ састоји регулисане су (ако другачије није предвиђено међународним уговором), ЗКП-ом који одређује надлежност, форму и садржину радњи које треба предузети.

У складу са Законом¹⁴³, суд ће обавестити надлежни орган о месту и времену предузимања правне помоћи, ако је такав захтев постављен у замолници.

Нарочито је значајно поновити да је како Законом¹⁴⁴, тако и међународним уговорима,¹⁴⁵ предвиђена могућност да се на захтев надлежног органа државе молиље општи облици правне помоћи врше на начин који предвиђа законодавство државе молиље, ако то није у супротности са основним начелима правног поретка Републике Србије. Примери примене процесних правила стране државе приликом извршења замолнице крећу се од поштовања специфичног поступка заклињања сведока (који је најчешћи захтев страних држава у оквиру ове могућности), преко предочавања права лицу које се испитује односно саслушава, обезбеђивања аудио или видео снимка лица од ког се узима исказ, до специфичних захтева у погледу форме аката који се достављају у склопу извршења замолнице¹⁴⁶. Посебно је значајно истаћи да је Другим додатним протоколом ограничена могућност стране потписнице да одбије овакав захтев: овим захтевима се удовољава ако предузимање таквих радњи није у супротности са основним принципима њеног законодавства и ако овим протоколом није друкчије утврђено¹⁴⁷.

Потребно је такође имати у виду и могућност да се замолницом затражи да инострани орган буде присутан приликом извршења замолнице¹⁴⁸. Уколико је такав захтев стављен пред наше органе, Закон предвиђа да суд може одобрити представнику иностраног правосудног органа да присуствује предузимању осталих облика међународне правне помоћи, ако оцени да би то допринело бољем разјашњењу ствари¹⁴⁹.

¹⁴² У складу са чланом 89.

¹⁴³ Чл. 91.

¹⁴⁴ Чл. 90.

¹⁴⁵ О чему је било више речи у тачки 5.1.6.

¹⁴⁶ Примера ради, надлежни органи Чешке Републике затражили су у једном случају да се из записника о испитивању сведока изоставе подаци о пребивалишту и адреси запослења сведока, пошто се у складу са ЗКП-ом Чешке Републике ти подаци не уносе у овај записник.

¹⁴⁷ Чл. 8 Другог додатног протокола

¹⁴⁸ О чему је било речи у тачки

5.1.7. ¹⁴⁹ Чл. 91.

Подсећамо на обавезу преузету Другим додатним протоколом¹⁵⁰ да се такав захтев не „одбије уколико би такво присуство вероватно допринело удовољавању захтеву за правном помоћи и то на начин који више одговара потребама државе молиље, те би се на основу тога избегла потреба за подношењем додатних захтева за пружање правне помоћи”. Потребно је истаћи да поједини међународни уговори предвиђају да о овом питању одлучује министарство надлежно за правосуђе (нпр. уговор са Републиком Аустријом, Босном и Херцеговином итд.).

5.2.4. Одлагање и одбијање пружања правне помоћи

Поред одредби релевантних међународних уговора који регулишу одлагање и одбијање пружања правне помоћи (изложених у тачки 5.1.8), треба имати у виду и релевантне одредбе Закона. Наиме, Закон предвиђа¹⁵¹ да суд може одложити пружање осталих видова међународне правне помоћи уколико је то неопходно ради несметаног вођења кривичног поступка који је у току пред домаћим правосудним органом, а у вези је са достављеном замолницом. О одлагању пружања осталих видова правне помоћи обавештава се надлежни орган државе молиље, уз навођење разлога за одлагање.

У погледу одбијања пружања правне помоћи потребно је обратити пажњу на опште и посебне претпоставке за пружање правне помоћи предвиђене Законом, о којима је било речи у претходној тачки.

5.3. Заједнички истражни тимови

Заједнички истражни тим је релативно ново и модерно средство међународне правне помоћи, осмишљено да унапреди међународну сарадњу у случајевима прекограничног криминала и помогне у превазилажењу неких уобичајених препрека на које се наилази у класичним поступцима сарадње.

„Заједнички истражни тим је истражни тим који се формира за одређени временски период на основу споразума између двије или више држава, или других надлежних власти, а ради истраге специфичног кривичног дела.”¹⁵²

Заједнички истражни тим је посебно корисно средство сарадње у случајевима прекограничног, најчешће организованог криминала, када истрага захтева координацију са једном или више различитих држава. Тежина кривичног дела није одлучујући фактор за избор овог вида сарадње, већ комплексност питања сарадње, размене доказа и координације истрага које се спроводе у више држава. Основна и најчешће истицана предност овог начина сарадње је избегавање потребе за формалним упућивањем замолница између држава укључених у тим, чиме сарадња не само да се убрзава, већ се такође повећава и сигурност у законитост прибављених доказа. Наиме, како чланове тима чине овлашћени представници укључених држава, они на лицу места могу да укажу на релевантна правила домаћег правног система у поступку прикупљања доказа и тако осигурају његову доказну снагу. Још једна предност је могућност непосредног присуства чланова тима процесним радњама у иностраној држави,

¹⁵⁰ Чл. 2.

¹⁵¹ Чл. 97.

¹⁵² Приручник о заједничким истражним тимовима израђен у оквиру пројекта ИПА 2010 „Борба против организованог криминала и корупције: Јачање тужилачке мреже”, доступан на следећем линку: http://pn.datheca.com/publications/JIT_Prirucnik_o_zajednickim_istranym_timovima.pdf

што омогућава не само лакшу координацију, утврђивање најрелевантнијих околности, превазилажење језичких баријера, већ и разматрање допунских захтева за прибављање додатних доказа на лицу места.

Закон садржи само две специфичне одредбе које се тичу заједничког истражног тима, али сврставајући га једном од тих одредаба¹⁵³ у тзв. остале облике међународне правне помоћи, заправо га сврстава у режим који је за те облике правне помоћи предвиђен Законом. Другом одредбом¹⁵⁴ прописано је да се овакав тим формира ако то оправдавају околности случаја, споразумом министра надлежног за правосуђе и надлежног органа стране државе¹⁵⁵. Формирање и функционисање заједничког истражног тима регулисано је посебно следећим међународним уговорима о чијој је примени у односу са Законом било више речи у горе наведеном тексту, и то: Другим додатним протоколом¹⁵⁶, Конвенцијом о полицијској сарадњи у Југоисточној Европи¹⁵⁷, Палермо конвенцијом¹⁵⁸ и Мерида конвенцијом¹⁵⁹. Поједини билатерални уговори о узајамној правној помоћи у кривичним стварима такође садрже одредбе о заједничким истражним тимовима, као нпр. уговори са Босном и Херцеговином¹⁶⁰, Републиком Македонијом¹⁶¹ и Црном Гором¹⁶².

5.4 *Достављање података без замолнице*

Као посебан облик међународне сарадње појављује се могућност непосредне размене података до којих се дошло у оквиру истрага, односно података који се односе на кривична дела и учиниоце. Овај облик међународне сарадње предвиђен је Другим додатним протоколом, али и чланом 98 Закона и омогућава непосредну размену информација између држава, без потребе за упућивањем формалне замолнице.

Чланом 11 Другог додатног протокола предвиђена је могућност да надлежни органе државе потписнице, и без претходно упућеног захтева, доставе надлежним органима друге стране уговорнице информације до којих су дошли у оквиру сопствених истрага. Оваква могућност постоји под условом да надлежни орган сматра да би такве информације помогле њиховом примаоцу у покретању или спровођењу истраге или поступка, или би могле да доведу до упућивања захтева од стране те државе, сходно одредбама ове конвенције или њених додатних протокола. Орган који је доставио информације, може, у складу са својим законодавством, одредити услове под којима прималац може да користи достављене информације. Сличну одредбу садрже и Палермо¹⁶³ и Мерида¹⁶⁴ конвенција.

Члан 98 Закона садржи сличну одредбу којом се прописује да домаћи правосудни органи могу, под условом узајамности, да достављају без замолнице надлежним органима стране државе податке о кривичним делима и учиниоцима, ако би то било од користи за вођење кривичног поступка у иностранству. Достављање оваквих података могуће је само

¹⁵³ Чл. 83.

¹⁵⁴ Чл. 96.

¹⁵⁵ У великом броју страних држава за орган надлежан за закључивање ових споразума одређено је јавно тужилаштво.

¹⁵⁶ Чл. 20.

¹⁵⁷ Чл. 27.

¹⁵⁸ Чл. 19.

¹⁵⁹ Чл. 49.

¹⁶⁰ Уговор између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима потписан

24. фебруара 2005, измењен и допуњен 2010. године, чл. 33 и 36а.

¹⁶¹ Уговор између Републике Србије и Републике Македоније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан

29. новембра 2011. године, чл. 25 и 30.

¹⁶² Уговор између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима сачињен 29. маја 2009. године, чл. 33 и 38.

¹⁶³ Чл. 18, ст. 4.

у случају да не омета вођење кривичних поступака у Републици Србији. Домаћи правосудни органи могу захтевати од надлежних органа државе молиће, којима су достављени такви подаци, да их обавесте о предузетим радњама и донетим одлукама.

5.5 Међународна правна помоћ у вези са проналажењем, забраном располагања и одузимањем имовине проистекле из кривичног дела

Проналажење, забрана располагања и привремено и трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела по замолници стране државе представља посебан облик међународне сарадње, нарочито значајан у борби против организованог криминала и корупције, као и привредног и финансијског криминала. Овај облик сарадње је предмет специфичне регулативе, иако би се, строго узевши, предузимање ових радњи по замолници стране државе могло сврстати у међународну правну помоћ у ужем смислу. Због бројних специфичности, ови облици помоћи захтевају посебно детаљно разматрање. На овом месту, међутим, биће дате само најосновније напомене.

5.5.1 Правни оквир

У погледу откривања, забране располагања, одузимања и управљање имовином проистеклом из кривичног дела, нарочито у контексту спровођења истрага са елементом иностраности, потребно је имати у виду међународне уговоре који садрже одредбе које регулишу пружање правне помоћи у погледу овог питања.

Две конвенције Савета Европе су посебно значајне: Конвенција о прању, тражењу, заплени и конфискацији прихода стечених криминалом из 1990. године и Конвенција о прању, тражењу, заплени и одузимању прихода стечених криминалом и о финансирању тероризма из 2005. године (у даљем тексту: Варшавска конвенција). Поред тога, Палермо и Мерида конвенција садрже прилично опсежне одредбе које се тичу овог питања.

Важећи Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела садржи одредбе о међународној сарадњи које се примењују на помоћ у проналажењу имовине проистекле из кривичног дела, забрану располагања и привремено или трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела, ако међународни споразум не постоји или нека питања нису њиме уређена. На питања међународне сарадње која нису уређена овим законом примењују се одредбе закона који уређују међународну правну помоћ у кривичним стварима.

5.5.2 Поступак

Потребно је имати у виду да ће у данашње време слободе кретања како лица, тако и капитала, готово сваки предмет финансијског, привредног или организованог криминала, а врло често и других кривичних дела, имати неки елемент иностраности. Захтев за пружање правне помоћи је средство које стоји на располагању јавном тужиоцу, како за идентификацију и проналажење имовине проистекле из кривичног дела и њено одузимање, тако и за даље прикупљање информација о криминалној активности која је дала повод за подношење захтева, а до којих се може доћи праћењем трага такве имовине.

Када се планира упућивање захтева страном држави ради тражења помоћи у оквиру финансијске истраге, односно са циљем проналажења или одузимања имовине, потребно је на првом месту идентификовати правни основ таквог захтева, узимајући у обзир опште напомене које су с тим у вези изнете у горе наведеном тексту. Потребно је, дакле, претходно проверити да ли са државом у коју се захтев упућује постоји међународни уговор који регулише предметно питање, да ли су изјављене неке резерве на мултилатералну конвенцију (ако је она правни основ), који је однос билатералног и мултилатералног уговора (ако оба регулишу предметно питање), да ли су сва питања регулисана уговором или се на поједина примењује Закон и да ли се на конкретно, уговором нерегулисано питање, примењују одредбе Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима или одредбе ЗКП-а.

Садржина замолнице прописана је члановима 68–71 Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, који се примењује ако међународни уговор није предвидео другачије (Варшавска конвенција, на пример, детаљно регулише садржај замолнице чланом 37). Због великих разлика правних система у погледу ових питања, у упоредној пракси често се срећу препоруке да захтев за одузимање имовине обухвати и јасно означавање да ли се замолницом тражи одузимање предмета који је био употребљен за извршење кривичног дела, предмета који је настао извршењем кривичног дела или имовина проистекла из кривичног дела. Препоручује се, такође, када год је то могуће и од значаја, да се у замолницу унесе обавештење о правима трећих лица на конкретној имовини.

Што се тиче достављања замолнице за правну помоћ, потребно је имати у виду да поменути закон предвиђа да ће се молба, односно одлука домаћих органа доставити иностраном надлежном органу преко министарства надлежног за правосудје¹⁶⁵. У хитним случајевима, под условом узајамности, замолница за проналажење, забрану располагања, односно привремено одузимање имовине може се доставити посредством Јединице за финансијске истраге. Дакле, домаће законодавство не предвиђа могућност непосредне комуникације правосудних органа за достављање захтева за пружање ових облика помоћи. Међутим, треба имати у виду да поједине конвенције садрже другачије одредбе, као нпр. Варшавска конвенција, која у члану 34 предвиђа могућност непосредне комуникације између правосудних органа.

Начин извршења замолница, као и услове за поступање по замолницама регулише национално законодавство замољене државе, у мери у којој одређено питање није регулисано међународним уговором који обавезује и Републику Србију и замољену државу. Имајући у виду да се у погледу режима одузимања имовине правни системи различитих држава значајно разликују, уколико је потребно затражити овај облик међународне правне помоћи од стране државе, нарочито је корисно прибавити што више информација о условима и поступку извршења замолница, пре њеног формалног упућивања.

¹⁶⁵ Чл. 67, ст. 1 Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Константан пораст броја кривичних дела са елементом иностраности изискује све већу потребу за сарадњом правосудних органа у области кривичног гоњења и чини да поступак пружања међународне правне помоћи у кривичним стварима заузима све значајнији положај у новије време. Имајући у виду наведено, а затим и чињеницу да предметна област представља поље увек актуелне дискусије, овај приручник настао је у циљу превазилажења одређених потешкоћа које се јављају у вези са поступањем јавног тужилаштва у пракси, односно ради бољег разумевања ове врсте поступка и његових специфичности.

Корисници овог приручника требало би да имају у виду да је Република Србија у члану 72 Споразума о стабилизацији и придруживању преузела обавезу да усклади постојеће законе и будуће законодавство са прописима Европске уније. Будући да је наведени процес постепен, те да је нормативни систем Европске уније у процесу сталне доградње и промена, потпуно усклађивање са стандардима Европске уније и хармонизација са њеним правним тековинама је веома динамичан процес, који подразумева усвајање неопходних измена и допуна постојећег правног оквира, односно увођење нових правних инструмената којима се додатно повећава ефикасност поступка међународне правне помоћи у кривичним стварима, па је овај приручник ограничен само на коментаре, објашњења и практичне савете у вези са одговарајућим нормама у националном законодавном оквиру и потписаним и ратификованим билатералним и мултилатералним уговорима, који у тренутку његовог издавања обавезују јавна тужилаштва Републике Србије.

Како, у складу са важећим законодавством јавни тужиоци имају доста широку надлежност и заузимају све значајнију улогу у пружању међународне правне помоћи, приручник садржи низ практичних инструкција, које имају за циљ да обезбеде хармонизовану имплементацију постојећих прописа и да повећају ефикасност јавног тужилаштва у поступцима међународне правне помоћи.

Напоследку, надамо се да ће овај приручник обогатити за сада веома сиромашну литературу из ове области, али и да ће помоћи колегама практичарима приликом поступања у предметима међународне правне помоћи.

СМЕРНИЦЕ ЗА ЈАВНЕ ТУЖИОЦЕ ЗА ИЗРАДУ ИЗЛАЗНИХ ЗАХТЕВА ЗА МЕЂУНАРОДНУ ПРАВНУ ПОМОЋ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА СА ЦИЉЕМ ПРИБАВЉАЊА ДОКАЗА ИЗ ИНОСТРАНСТВА

У циљу постизања једнообразности захтева за међународну правну помоћ у кривичним стварима и повећања ефикасности у раду на предметима који захтевају тражење међународне правне помоћи од стране државе ради прикупљања доказног материјала из иностранства, у изради замолнице за међународну правну помоћ потребно је нарочито имати у виду следеће:

- 1. ИДЕНТИФИКАЦИЈА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА:** Потребно је јасно означити орган који упућује и/или прослеђује замолницу и орган који спроводи поступак у држави молиљи, те навести контакт податке надлежних органа. Корисно је назначити и име особе надлежне за поступање у конкретном предмету, бројеве телефона и факса, поштанску и имејл адресу, као и ознаку на ком се језику може остварити контакт. Такође је потребно што прецизније назначити и назив органа коме се замолница упућује, уз додавање ознаке „или други надлежан државни орган”.
- 2. БРОЈ/ОЗНАКА КРИВИЧНОГ ПРЕДМЕТА:** Потребно је навести број и ознаку предмета и конзистентно их користити у преписци у вези са предметом, како би се олакшала његова идентификација.
- 3. ПРАВНИ ОСНОВ ЗАХТЕВА:** Потребно је *утврдити* правни основ захтева – билатерални уговор (да ли постоји? да ли садржи одредбе од значаја за предмет захтева? у каквом је односу са евентуално ратификованом мултилатералном конвенцијом?), мултилатерални уговор (да ли су Република Србија и држава од које тражимо помоћ ратификовале релевантну конвенцију Савета Европе или Уједињених нација и, у случају потврдног одговора, да ли је нека од страна ставила резерву на релевантни члан или декларацију која је значајна за предмет?), Закон о међународној правној помоћи у кривичним стварима (да ли постоје одредбе које се примењују без обзира на постојеће међународне уговоре?). У замолници је потребно *назначити* правни основ захтева у складу са којим се тражи помоћ замољене државе – искључиво релевантне међународне уговоре, а ако нема применљивог међународног уговора, потребно је јасно назначити да се помоћ тражи на основу реципроцитета.
- 4. ЗАХТЕВИ ФОРМЕ:** Потребно је размотрити да ли треба да се удовољи неким посебним захтевима форме, као што су прилагање превода замолнице и њених прилога (потребно увек кад међународним уговором није предвиђено другачије, али је и тада корисно за убрзање поступка извршења замолнице), овера преписа и сл. У сваком случају је потребно да се замолница потпише и овери печатом, заједно са прилозима (укључујући и изводе релевантних законских текстова, које такође треба оверити печатом).
- 5. ДОСТАВЉАЊЕ ЗАМОЛНИЦЕ:** Правни основ захтева за међународну правну помоћ у кривичним стварима даје одговор на питање који се канал комуникације за достављање замолнице користи у конкретном случају. Уколико је правни основ замолнице Други додатни протокол уз Европску конвенцију о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима (у даљем тексту: Други додатни протокол), а држава од које тражимо помоћ није ставила резерве на могућност директне комуникације правосудних органа, замолница се може доставити директно надлежном правосудном органу. Директна комуникација предвиђена је као могућност за неке видове правне помоћи и појединим билатералним уговорима (нпр. са Републиком Словенијом, Црном Гором и сл.). Закон о

међународној правној помоћи у кривичним стварима („Сл. гласник РС”, бр. 20/2009, у даљем тексту: Закон) такође дозвољава непосредно достављање замолнице правосудном органу под условима предвиђеним Законом (чл. 6). У највећем броју случајева испоставиће се да је потребно да се замолница достави надлежном правосудном органу посредством министарства надлежног за правосудје, али, имајући у виду значај који се придаје непосредној сарадњи, нарочито у оквиру преговора о приступању Европској унији, као и у односима са њеним државама чланицама, у сваком случају када је могућа непосредна сарадња, препорука је да се замолница доставља директно надлежном правосудном органу замољене државе, уз поштовање обавезе достављања копије замолнице министарству Републике Србије надлежном за правосудје (чл. 6 Закона) и Републичком јавном тужилаштву (обавезно упутство Републичког јавног тужилаштва посл. бр. О 1/16 од 15.8.2016. године). Неопходно је проверити да ли је у конкретном случају потребно достављање дипломатским путем. Достављање посредством Међународне организације криминалистичке полиције (ИНТЕРПОЛ) је такође могући канал комуникације у хитним случајевима. Потребно је назначити да ли се копија замолнице доставља и неким другим каналом.

6. **ПРЕТХОДНИ КОНТАКТИ:** Уколико је између надлежних органа државе молиље и замољене државе било претходних контаката у погледу предмета замолнице, корисно је у замолници навести детаље.
7. **ХИТНОСТ:** Ако је захтев хитан, потребно је посебно назначити хитност или одредити рок за извршење замолнице и навести разлоге за хитност, односно образложити одређени рок (нпр. притвор, заказан главни претрес и сл.).
8. **САЖЕТ ОПИС ЧИЊЕНИЧНОГ СТАЊА:** Потребно је изложити предмет и прецизно и јасно описати ток поступка, укључујући и кратак преглед прикупљених доказа. Овај преглед би требало да појасни везу између чињеничног стања и захтева за правну помоћ, као и да укаже на значај доказа чије се прибављање тражи замолницом. Потребно је унети што више детаља од значаја за пружање међународне правне помоћи (имена, датуми, адресе, подаци о рачунима, фотографије, отисци прстију), али се и уздржати од уношења сувишних детаља који су од значаја за предмет и истрагу у току, али нису значајни за сам захтев за пружање помоћи.
9. **ЗАКОНСКИ НАЗИВ КРИВИЧНОГ ДЕЛА И ТЕКСТ РЕЛЕВАНТНИХ ЗАКОНСКИХ ОДРЕДАБА:** Потребно је означити законски назив кривичног дела, позвати се на релевантни члан закона и приложити замолници извод из закона, односно текст релевантног члана (који укључује и одредбе о предвиђеној казни).
10. **ОПИС РАДЊИ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ КОЈА СЕ ТРАЖИ:** Потребно је што прецизније описати процесне радње чије се предузимање тражи предметном замолницом, као и евентуалне посебне захтеве форме са њима у вези (нпр. овера преписа, питање превода докумената и сл.). У случају потребе корисно је и уврстити молбу за обавештење о времену и месту извршења правне помоћи. У зависности од врсте помоћи која се тражи, у замолницу је корисно укључити следеће информације:

a. Испитивање сведока и вештака, саслушање окривљеног

У замолници је потребно навести све расположиве податке који би омогућили лакше проналажење и идентификацију лица чије се саслушање, односно испитивање тражи (име, држављанство, пребивалиште, боравиште) и назначити својство у поступку лица чији се исказ жели прибавити. Корисно је јасно назначити због чега су информације које би требало добити саслушањем, односно испитивањем од значаја за предмет и шта хоћемо да постигнемо у домаћем поступку исказом који желимо да прибавимо.

Корисно је доставити и индикативну листу питања која треба поставити окривљеном, сведоку или вештаку (укључујући и она алтернативна, као и напомену да се поставе и сва друга питања која би се у конкретном случају показала корисним) и размотрити да ли је потребно присуство представника надлежних органа Републике Србије и/или примена неке домаће процесне норме.

У погледу испитивања лица путем видео-конференције, уколико је правни основ замолнице Други додатни протокол, она треба да садржи и (1) појашњење да лично присуство сведока или вештака на територији државе молиље није пожељно или могуће, (2) податке о техничким средствима, (3) назив судских органа и лица која присуствују саслушању, (4) у случају потребе, захтев да се обезбеди присуство тумача лицу које се саслушава, (5) по потреби, податке о неопходним упозорењима о правима и обавезама лица које се испитује (6) време и место испитивања (лице се позива у складу са процесним правилима замољене државе), (7) напомену или захтев за присуство представника надлежног органа државе молиље, уз препоруку пробе видео-конференције.

Уколико се на основу Другог додатног протокола тражи и саслушање сведока или вештака замолним путем посредством телефонске конференцијске везе, изјава о сагласности сведока или вештака за овакво саслушање је обавезан елемент замолнице са оваквим захтевом, поред података о називу правосудног органа и надлежних лица која спроводе саслушање, као и других обавезних елемената предвиђених Европском конвенцијом о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима.

б. Претресање и привремено одузимање предмета

Потребно је детаљно објаснити зашто је у конкретном случају потребно претресање и шта се очекује да ће бити пронађено, прецизирати предмет претресања (ако се тражи претресање лица, јасно га идентификовати; ако се тражи претресање стана и других просторија, назначити о којој врсти просторија је реч – стан, пословне просторије и сл.). Такође треба што прецизније означити и описати предмете које је потребно одузети приликом претресања. Ако се ради о документима, корисно је назначити да ли су потребне копије одузетих докумената или оригинали. Поред тога, треба размотрити да ли је потребно присуство представника надлежних домаћих органа приликом претресања, нарочито у комплекснијим предметима. Корисно је и назначити које је мере потребно предузети у циљу чувања привремено одузетих предмета, антиципирајући трошкове чувања. Треба имати у виду да поједини међународни уговори предвиђају да се уз замолницу за претресање лица или стана или других просторија приложи релевантна одлука надлежног органа државе молиље.

в. Достављање процесних аката и судских одлука

Целисходно је, кад год је то потребно, назначити начин достављања и навести релевантне одредбе домаћег закона (уз доставу извода). Замолнице за достављање позива сведоку и вештаку треба да садрже детаљне информације које омогућавају идентификацију и проналажење лица којима се достављају.

11. ЗАХТЕВ ЗА ПРИСУСТВО ПРЕДСТАВНИКА ДРЖАВЕ МОЛИЉЕ ИЗВРШЕЊУ ЗАМОЛНИЦЕ: Ако постоји потреба за присуством домаћих представника извршењу замолнице, а применљиви правни основ омогућава да се овакав захтев постави, потребно

је јасно назначити разлоге и сврху таквог захтева и навести име, контакт детаље и својство у поступку лица чије се присуство тражи.

- 12. ЗАХТЕВ ЗА ПРИМЕНУ ДОМАЊИХ ПРОЦЕСНИХ ПРАВИЛА:** У случајевима у којима је потребно и могуће затражити примену правила поступка Републике Србије приликом извршења замолнице у иностранству, потребно је поставити такав захтев, јасно назначити правила поступка чија с примена тражи у конкретном случају, навести разлог и евентуално друга прецизирања. У прилогу треба доставити извод из закона који садржи релевантне одредбе (оверен печатом), а корисно је, у случају потребе, навести и кратке смернице за примену тих одредаба.
- 13. НАГЛАСИТИ ПОТРЕБУ ЗА ЗАШТИТОМ/ТАЈНОШЋУ ПОДАТАКА:** У највећем броју држава, као и у Републици Србији, надлежни органи су дужни да чувају тајност податка добијених у поступку пружања међународне правне помоћи. Имајући у виду да одређена одступања могу да буду предвиђена нарочито у случајевима заштите права трећих лица или увођења одређених података у различите регистре, посебно ако се ради о нарочито осетљивом предмету, потребно је додатно нагласити разлоге за заштиту, како података садржаних у замолници, тако и података до којих се долази у поступку извршења замолнице.
- 14. ДОСТАВЉАЊЕ ДОКАЗА:** Уколико су потребни оригинали докумената, потребно је то изричито навести у замолници, с обзиром на то што замољена држава може доставити само оверен препис или фотокопију документације (што је стандард према члану 3 Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима). Када је Европска конвенција основ замолнице, треба имати у виду да предмете, као и оригинале досијеа и исправа, који буду достављени ради извршења замолнице треба, што је могуће пре, вратити замољеној држави, осим ако се она истих не одрекне.

**ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРАВНОЈ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ
СТВАРИМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА НАДЛЕЖНОСТ ЈАВНОГ ТУЖИОЦА У ПОСТУПКУ
ПРУЖАЊА МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА**

ИЗРУЧЕЊЕ

<p>Члан 20. <i>Поука о правима</i></p>	<p>Јавни тужилац се обавештава о довођењу лица чије изручење се захтева.</p> <p><i>Када установи истоветност лица чије се изручење захтева, истражни судија га обавештава о разлогу довођења, доказима на основу којих се захтева изручење и поучава га о правима:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) да није дужно ништа да изјави;</i> <i>2) да може да узме браниоца;</i> <i>3) да бранилац присуствује његовом саслушању;</i> <i>4) да може дати сагласност да буде изручено по поједностављеном поступку.</i> <p><i>Ако се лице чије изручење се захтева одрекне права на браниоца или ако га не обезбеди у року од 24 сата од када је поучено о том праву, биће му постављен бранилац по службеној дужности.</i></p> <p><i>О довођењу лица чије изручење се захтева истражни судија обавештава јавног тужлиоца.</i></p>
<p>Члан 21. <i>Саслушање</i></p>	<p>Јавни тужилац присуствује саслушању лица чије изручење се захтева и може му постављати питања.</p> <p><i>Истражни судија саслушава лице чије изручење се захтева о свим околностима битним за утврђивање постојања претпоставки за изручење, а нарочито о личним приликама, држављанству, односу према држави молиљи и захтеву за изручење.</i></p> <p><i>Саслушању присуствују јавни тужилац и бранилац, који могу постављати питања лицу чије изручење се захтева.</i></p> <p><i>О саслушању се саставља записник.</i></p>
<p>Члан 26. <i>Притвор</i></p>	<p>Јавни тужилац се обавештава о достављању решења о одређивању притвора лица чије се изручење захтева надлежном органу државе молиље.</p> <p><i>Након саслушања доведеног лица истражни судија може одредити притвор.</i></p> <p><i>Решење о одређивању притвора и поука о року за подношење замолнице истражни судија без одлагања доставља надлежном органу државе молиље у складу са чланом 24. став 3. овог закона, о чему обавештава јавног тужлиоца. Ако је достава извршена непосредно или преко Међународне организације криминалистичке полиције (ИНТЕРПОЛ), обавештава се и министарство надлежно за правосуђе.</i></p> <p><i>Истражни судија ће укинути притвор:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) ако надлежни орган државе молиље не поднесе замолницу у року од 18 дана од дана притварања;</i> <i>2) ако престану разлози због којих је одређен притвор.</i> <p><i>На захтев надлежног органа државе молиље истражни судија може да продужи рок из тачке 1) става 2. овог члана највише до 40 дана од дана притварања.</i></p> <p><i>Ако замолница не буде поднета у прописаном односно одређеном року, лице се може поново притворити једино на основу члана 22. овог закона.</i></p>

<p>Члан 28.</p> <p><i>Решење о одбијању изручења</i></p>	<p>Јавни тужилац учествује у поступку преиспитивања решења суда о одбијању изручења. У складу са чланом 28. став 2. јавни тужилац је позван да изнесе свој став пре него што суд донесе одлуку о потврђивању, укидању или преиначењу наведеног решења.</p> <p><i>Ако ванпретресно веће утврди да нису испуњене претпоставке из чл. 7. и 16. овог закона, решењем ће одбити изручење и без одлагања ће га доставити непосредно вишем суду.</i></p> <p><i>Непосредно виши суд ће, након саслушања јавног тужиоца и браниоца лица чије изручење се захтева, потврдити, укинути или преиначити решење из става 1. овог члана.</i></p> <p><i>Правноснажно решење о одбијању изручења доставља се министарству надлежном за правосуђе, које о томе обавештава државу молиљу.</i></p>
<p>Члан 29.</p> <p><i>Решење о испуњености претпоставки за изручење</i></p>	<p>Јавни тужилац учествује у поступку преиспитивања решења суда о испуњености претпоставки за изручење. У складу са чланом 29. став 3. јавни тужилац је позван да изнесе свој став пре него што суд донесе одлуку о потврђивању, укидању или преиначењу наведеног решења.</p> <p><i>Ако ванпретресно веће утврди да су испуњене претпоставке из чл. 7. и 16. овог закона, донеће решење о томе.</i></p> <p><i>Против решења из става 1. овог члана дозвољена је жалба непосредно вишем суду у року од три дана од дана пријема решења.</i></p> <p><i>Непосредно виши суд ће, након саслушања јавног тужиоца, лица чије изручење се захтева и његовог браниоца, потврдити, укинути или преиначити решење из става 1. овог члана.</i></p>
<p>ПРЕУЗИМАЊЕ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА</p>	
<p>Члан 41.</p> <p><i>Преузимање кривичног гоњења</i></p>	<p>Јавни тужилац доноси одлуку о преузимању кривичног гоњења против осумњиченог или окривљеног за кривично дело које спада у надлежност суда државе молиље.</p> <p><i>Под условима предвиђеним овим законом надлежни јавни тужилац може преузети кривично гоњење против осумњиченог или окривљеног за кривично дело које спада у надлежност суда државе молиље.</i></p>
<p>Члан 44.</p> <p><i>Достављање замолнице и кривичних списа јавном тужиоцу</i></p>	<p>Министарство надлежно за правосуђе доставља замолницу и кривичне списе јавном тужиоцу на чијем подручју лице за које се захтева преузимање кривичног гоњења има пребивалиште или боравиште, издржава казну затвора или другу кривичну санкцију која се састоји у лишењу слободе или јавном тужиоцу који учествује у кривичном поступку који се против лица води за исто или друго кривично дело.</p> <p>Министарство надлежно за правосуђе доставља надлежном јавном тужиоцу и мишљење о испуњености претпоставки из члана 7. став 1. тач. 4) и 5) овог закона.</p>
<p>Члан 45.</p> <p><i>Одлучивање о преузимању гоњења</i></p>	<p>Надлежни јавни тужилац може одлучити да преузме гоњење ако су испуњене претпоставке предвиђене чл. 7. и 43. овог закона.</p>

<p>Члан 46.</p> <p>Обавештење државе молиље и враћање кривичних списа</p>	<p><i>О одлуци надлежног јавног тужиоца поводом захтева за преузимање кривичног гоњења, као и о правноснажној одлуци донетој у преузетом кривичном поступку, обавестиће се држава молиља.</i></p> <p><i>Ако преузимање кривичног гоњења не буде прихваћено, страни држави се доставља образложено обавештење и списи достављени уз замолницу.</i></p>
<p>Члан 48.</p> <p>Захтев за притварање пре подношења замолнице</p>	<p>Захтев за притварање пре подношења замолнице се може поднети и надлежном јавном тужиоцу непосредно.</p> <p><i>У хитним случајевима надлежни орган државе молиље може поднети захтев за притварање пре подношења замолнице.</i></p> <p><i>Захтев садржи:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) податке потребне за утврђивање истоветности лица за које ће бити захтевано преузимање гоњења;</i> <i>2) чињенични опис и правну квалификацију дела;</i> <i>3) изјаву иностраног органа о постојању судске одлуке или оптужног акта из члана 15. тачка 3) овог закона;</i> <i>4) изјаву да ће бити поднета замолница.</i> <p><i>Захтев се надлежном јавном тужиоцу или органу полиције може поднети непосредно, преко министарства надлежног за правосуђе или преко Међународне организације криминалистичке полиције (ИНТЕРПОЛ).</i></p> <p><i>Под условом узајамности, расписана међународна потерница се сматра захтевом.</i></p> <p><i>На поступање по захтеву сходно се примењују одредбе члана 25. и члана 26. ст. 1. до 4. овог закона.</i></p>
<p>УСТУПАЊЕ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА</p>	
<p>Члан 52.</p> <p>Решење о покретању поступка</p>	<p>Јавни тужилац одлучује о уступању кривичног гоњења пре покретања кривичног поступка решењем о покретању поступка за уступање кривичног гоњења.</p> <p>У осталим фазама поступка, јавни тужилац даје предлог или мишљење у вези са уступањем кривичног гоњења, а одлуку о покретању поступка доноси орган предвиђен чланом 52. Закона.</p> <p><i>Решење о покретању поступка за уступање кривичног гоњења доноси:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) јавни тужилац, пре покретања кривичног поступка;</i> <i>2) истражни судија, на предлог јавног тужиоца, до ступања оптужнице на правну снагу;</i> <i>3) ванпретресно веће, по прибављеном мишљењу јавног тужиоца, до почетка главног претреса;</i> <i>4) веће, по прибављеном мишљењу јавног тужиоца, до завршетка главног претреса.</i> <p><i>Против решења из става 1. тачке 1) овог члана осумњичени има право да изјави приговор непосредно вишем тужиоцу у року од три дана.</i></p> <p><i>Против решења из става 1. тачка 2) до 4) овог члана окривљени и јавни тужилац имају право жалбе непосредно вишем суду у року од три дана.</i></p>

ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНЕ ПРЕСУДЕ

- ИЗВРШЕЊЕ СТРАНЕ КРИВИЧНЕ ПРЕСУДЕ -

<p>Члан 61.</p> <p><i>Поступање по замолници</i></p>	<p>Јавном тужиоцу је дата могућност учешћа на седници већа суда на којој се одлучује о усвајању или одбијању замолнице за извршење стране кривичне пресуде, на коју се позива у складу са чланом 61. став 2.</p> <p><i>Министарство надлежно за правосуђе доставља надлежном суду замолницу и оверени препис стране кривичне пресуде, као и мишљење о испуњености претпоставки из члана 7. став 1. тач. 4) и 5) и члана 63. тачка 4) овог закона.</i></p> <p><i>Ванпретресно веће надлежног суда одлучује о замолници у седници већа. О седници већа обавештавају се јавни тужилац и бранилац кога суд поставља по службеној дужности.</i></p> <p><i>Пре доношења одлуке суд ће саслушати осуђеног о испуњености претпоставки за извршење.</i></p> <p><i>По завршеној седници већа, суд доноси одлуку о усвајању или одбијању замолнице. Приликом доношења одлуке суд је везан за чињенични опис кривичног дела из стране кривичне пресуде.</i></p>
<p>Члан 62.</p> <p><i>Пресуда о признању стране кривичне пресуде</i></p>	<p>Јавни тужилац може да изјави жалбу на пресуду о признању стране кривичне пресуде.</p> <p><i>Ако усвоји замолницу, суд ће пресудом о признању стране кривичне пресуде изрећи кривичну санкцију према кривичном законодавству Републике Србије. Изречена кривична санкција не може бити строжа од санкције изречене у страниј кривичној пресуди.</i></p> <p><i>У изреку пресуде из става 1. овог члана суд ће унети одлуку о усвајању замолнице, назив надлежног суда државе молиље, потпуну изреку стране кривичне пресуде и изрећи ће кривичну санкцију. У образложењу пресуде суд ће изнети разлоге којима се руководио приликом изрицања кривичне санкције.</i></p> <p><i>Против пресуде из става 1. овог члана жалбу могу да изјаве јавни тужилац, осуђени и бранилац.</i></p> <p><i>Извршење пресуде из става 1. овог члана, као и доношење одлуке о условном отпусту спроводи се по праву Републике Србије.</i></p>
<h3>- ИЗВРШЕЊЕ ДОМАЋЕ КРИВИЧНЕ ПРЕСУДЕ -</h3>	
<p>Члан 73.</p> <p><i>Одлука о уступању извршења домаће кривичне пресуде</i></p>	<p>Јавни тужилац даје мишљење пре доношења решења суда о покретању поступка за извршење домаће кривичне пресуде у страниј држави.</p> <p><i>Решење о покретању поступка за извршење домаће кривичне пресуде у страниј држави доноси ванпретресно веће суда који је донео пресуду у првом степену, по прибављеном мишљењу јавног тужиоца.</i></p>

<p>Члан 80.</p> <p>Одлучивање о молби за премештај</p>	<p>У поступку извршења домаће кривичне пресуде уз премештај, јавни тужилац даје мишљење о молби за премештај.</p> <p><i>О молби за премештај одлучује ванпретресно веће суда који је донео првостепену пресуду, по прибављеном мишљењу јавног тужиоца.</i></p> <p><i>Суд ће решењем одбацити молбу за премештај ако је осуђеном лицу у тренутку подношења молбе преостало да издржи мање од шест месеци кривичне санкције која се састоји у лишењу слободе.</i></p> <p><i>Ако не донесе решење из става 2. овог члана, суд ће решењем усвојити или одбити молбу за премештај. Против решења се може изјавити жалба.</i></p>
<p>ОСТАЛИ ОБЛИЦИ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ</p>	
<p>Члан 4.</p> <p>Надлежни органи</p>	<p>Јавни тужилац може тражити и пружати остале облике међународне правне помоћи наведене у члану 83. Закона, у складу са својом стварном и месном надлежности.</p> <p><i>Органи надлежни за пружање међународне правне помоћи су домаћи судови и јавна тужилаштва (у даљем тексту: домаћи правосудни органи) одређени законом.</i></p> <p><i>Поједине радње у поступку међународне правне помоћи врши министарство надлежно за правосуђе, министарство надлежно за спољне послове и министарство надлежно за унутрашње послове.</i></p> <p><i>Захтев за међународну правну помоћ достављен ненадлежном органу биће без одлагања упућен органу надлежном за поступање, о чему ће бити обавештен орган који је доставио захтев.</i></p>
<p>Члан 83.</p> <p>Остали облици међународне правне помоћи</p>	<p>Остали облици међународне правне помоћи обухватају:</p> <p><i>1) извршење процесних радњи, као што су позивање и достављање писмена, саслушање окривљеног, испитивање сведока и вештака, увиђај, претресање просторија и лица, привремено одузимање предмета;</i></p> <p><i>2) примену мера, као што су надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација и оптичка снимања лица, контролисана испорука, пружање симулованих пословних услуга, склапање симулованих правних послова, ангажовање прикривеног истражника, рачунарско претраживање и обрада података;</i></p> <p><i>3) размену обавештења и достављање писмена и предмета који су у вези са кривичним поступком у држави молиљи, достављање података без замолнице; коришћење аудио и видео-конференцијске везе, формирање заједничких истражних тимова;</i></p> <p><i>4) привремену предају лица лишеног слободе ради испитивања пред надлежним органом државе молиље.</i></p>

<p>Члан 98.</p> <p><i>Достављање података без замолнице</i></p>	<p>Јавни тужилац може без замолнице достављати надлежним органима стране државе податке о кривичним делима и учиниоцима, ако би то било од користи за вођење кривичног поступка у иностранству, и захтевати од надлежних органа државе молиље којима су достављени наведени подаци да их обавесте о предузетим радњама и донетим одлукама.</p> <p><i>Домаћи правосудни органи могу, под условом узајамности, без замолнице достављати надлежним органима стране државе податке о кривичним делима и учиниоцима, ако би то било од користи за вођење кривичног поступка у иностранству.</i></p> <p><i>Достављање података из става 1. овог члана врши се само у случају да то не омета вођење кривичних поступака у Републици Србији.</i></p> <p><i>Домаћи правосудни органи могу захтевати од надлежних органа државе молиље којима су достављени подаци из става 1. овог члана да их обавесте о предузетим радњама и донетим одлукама.</i></p>
---	--

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У

- Commented [MM1]: Адреса
- Commented [MM2]: МППИ/МП број
- Commented [MM3]: Адреса е-поште
- Commented [MM4]: Канцеларија/Кабинет
- Commented [MM5]: Број факса
- Commented [MM6]: Број мобилног телефона
- Commented [MM7]: Датум

НАДЛЕЖНОМ ПРАВОСУДНОМ ОРГАНУ

Commented [MM8]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

Commented [MM9]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

У складу са одредбама _____, надлежни правосудни орган Републике Србије, јавно тужилаштво у _____ има част да се обрати надлежном правосудном органу _____ и _____ упути

Commented [MM10]: ПРАВНИ ОСНОВ ПРУЖАЊА МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ
(ПОТВРЂЕН БИЛАТЕРАЛНИ / МУЛТИЛАТЕРАЛНИ МЕЂУНАРОДНИ УГОВОР)

Нпр. :

Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима од 20.4.1959. године са Додатним протоколом уз Европску конвенцију о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима из 1987. године и Другим додатним протоколом уз Европску конвенцију о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима из 2001. године и сл.)

ЗАМОЛНИЦУ ЗА ПРУЖАЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

I

Предмет: _____

Commented [MM11]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

Поштоване колеге,

Commented [MM12]: ОБЛИК МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

_____ јавно тужилаштво у _____, Република Србија, под пословним бројем _____ води поступак против држављана _____ :

(ИЗРУЧЕЊЕ / УСТУПАЊЕ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА СТРАНОЈ ДРЖАВИ / ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНЕ ПРЕСУДЕ / ОСТАЛИ ОБЛИЦИ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ)

Нпр. :

Молба за испитивање сведока, држављана државе А и достављања записника о њиховом испитивању тужилаштву Републике Србије...)

1. _____, ЈМБГ _____, од оца _____, рођен _____, године у _____, са пребивалиштем у _____, ул. _____,
2. _____, ЈМБГ _____, од оца _____, рођен _____, године у _____, са пребивалиштем у _____, ул. _____.

Commented [MM13]: Новести, уколико су расположиви, и друге релевантне податке: боравиште, број путне исправе итд.

II

Окривљени се терете за кривично дело из члана Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016).

Наведено кривично дело је кажњиво:

Текст законске одредбе приложен је као Анекс 1 овој замолници.

III

ЧИЊЕНИЧНО СТАЊЕ

_____ јавно тужилаштво у _____, Република Србија, спроводи поступак против окр. _____ због кривичног дела из члана _____ Кривичног законика.

Окр. _____ се терете да су дана _____.

IV

ПРАВНА ПОМОЋ КОЈА СЕ ТРАЖИ

Имајући у виду да би _____ у току поступка било од значаја за _____ били бисмо Вам захвални да за потребе вођења овог кривичног поступка, извршите процесну радњу _____:

1. _____

V

НАЧИН ИЗВРШЕЊА ПРАВНЕ ПОМОЋИ КОЈА СЕ ТРАЖИ

Молимо Вас да у складу са Вашим законодавством прибавите и доставите _____, које могу бити коришћене као доказ пред судом.

Commented [MM14]: Цитирати текст законске одредбе.

Commented [MM15]: ЧИЊЕНИЧНИ ОПИС КРИВИЧНОГ ДЕЛА

Commented [MM16]: КРАТАК, ПРЕЦИЗАН И ЈАСАН ОПИС ТОКА ПОСТУПКА

(Нпр. :

Полиција је предузела потребне мере са циљем да се пронађе учинилац кривичног дела, те да се открију и обезбеде трагови кривичног дела и предмети који могу послужити као доказ, у том смислу је ..., након чега је вештачењем утврђено да ...

Оштећени ... је од стране полиције убрзо пронађен и дао је изјаву у којој наводи да ...

Полиција је открила окривљене ... и ухапсила их.

Претресом стана и других просторија окривљеног ... пронађено је ...

... јавно тужилаштво у ... донело је наредбу о спровођењу истраге посл. бр. ... од ... против ... због ...

Окр. ... су ... извршење кривичног дела и у својим изјавама навели ...

Окр. ... је одређен притвор који по решењу ... суда посл. бр. од ... године може трајати најдуже до ...

Сведоци ... су изјавили ...

Commented [MM17]: ОПИС РАДЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ КОЈА СЕ ТРАЖИ

(Овај одељак сачините према потребама поступка и јасно и прецизно одредите захтев. Овај део је често наважнији јер ће се квалитет захтева одразити на квалитет одговора. Уколико орган који поступа по захтеву није сигуран шта се од њега тражи, то може да има негативан утицај на рок и квалитет извршења замолнице. Такође, ограничите се и на чињенице у вези са поступком. Уколико Вам је потребан доказни материјал који обухвата шире оквире, односно дужи период од оног који је покривен чињеницама, то је исто потребно образложити.

Нпр. :

1. Испитивање сведока ..., од оца ..., рођен ... године у ..., са пребивалиштем у ...

2.

Молимо Вас да сведоку ... поставите питања према листи питања која Вам је достављена као прилог уз ову замолницу, као и сва друга питања чије се постављање током испитивања укаже као целесходно.

(Анекс 2: Листа питања)

VI

КЛАУЗУЛА О ПОВЕРЉИВОСТИ

Уверавам Вас да ће добијена документација и сви подаци о личности добијени овим путем бити коришћени само у кривичном поступку поводом кога су тражени, као и да ће бити третирани као поверљиви, а уколико се евентуално појави потреба за њиховим коришћењем у друге сврхе, затражиће се сагласност [REDACTED].

Commented [MM18]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

VII

ХИТНОСТ

С обзиром на то што [REDACTED], молимо за хитност у поступању.

Такође Вас молимо да нам доставите копију [REDACTED] путем е-поште или факса, а да оригиналне примерке доставите званичним путем. [REDACTED]

Commented [MM19]: Опционо, у зависности од околности конкретног случаја

VIII

КОНТАКТ ПОДАЦИ

[REDACTED] јавно тужилаштво у [REDACTED] је спремно да Вам пружи све додатне податке потребне за испуњење замолнице.

Обавештавам Вас да се за даљу комуникацију по овој замолници можете обратити јавном тужилаштву у [REDACTED], заменику јавног тужиоца [REDACTED] на адресу [REDACTED], адресу е-поште [REDACTED], телефон [REDACTED], или факс [REDACTED].

Унапред се захваљујемо на Вашој драгоцености помоћи и сарадњи и изражавамо спремност да органима [REDACTED] укажемо правну помоћ у сличним стварима.

Commented [MM20]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

Користимо ову прилику да такође упутимо изразе нашег дубоког поштовања и колегијалног уважавања.

ЗАМЕНИК ЈАВНОГ ТУЖИОЦА

Анекс 1: извод из Кривичног законика

Анекс 2: ...

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У

Commented [MM1]: Адреса

Commented [MM2]: МПШ/МП број

Commented [MM3]: Адреса е-поште

Commented [MM4]: Канцеларија/Кабинет

Commented [MM5]: Број факса

Commented [MM6]: Број мобилног телефона

Commented [MM7]: Датум

НАДЛЕЖНОМ ПРАВОСУДНОМ ОРГАНУ

Commented [MM8]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

Commented [MM9]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

У складу са одредбама [] надлежни правосудни орган Републике Србије,
јавно тужилаштво у [] има част да се обрати надлежном правосудном органу [] и
упути

Commented [MM10]: ПРАВНИ ОСНОВ ПРУЖАЊА МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

(ПОТВРЂЕН БИЛАТЕРАЛНИ / МУЛТИЛАТЕРАЛНИ МЕЂУНАРОДНИ УГОВОР

Нпр. :

Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима или Уговора између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима и сл.)

Commented [MM11]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

**ЗАМОЛНИЦУ ЗА ПРУЖАЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ
СТВАРИМА**

I

Предмет: **Замолница за преузимање кривичног гоњења**

Поштоване колеге,

[] јавно тужилаштво у [], Република Србија, под пословним бројем
води поступак против:

1. [], ЈМБГ [], од оца [], рођен [], године у [], држављана
са пребивалиштем у [], ул. []

Commented [MM12]: Навести, уколико су расположиви, и друге потребне податке: боравиште, број путне исправе итд.

II

Окривљени се терети за кривично дело [] из члана [] Кривичног законика
(„Сл. гласник РС“, бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009,
121/2012, 104/2013 и 108/2014).

Наведено кривично дело је кажњиво:

Commented [MM13]: Цитирати текст законске одредбе.

Текст законске одредбе приложен је као Анекс 1 овој замолници.

III

ЧИЊЕНИЧНО СТАЊЕ И ПОДАЦИ О ПОСТУПКУ

Јавно тужилаштво у _____, Република Србија, спроводи поступак против окр. _____ због кривичног дела _____ из члана _____ Кривичног законика извршеног на територији Републике Србије.

Окр. _____ се терете да су дана _____.

Commented [MM14]: ЧИЊЕНИЧНИ ОПИС КРИВИЧНОГ ДЕЛА

Кривични спис приложен је као Анекс 3 овој замолници.

Сходно одредбама члана 103. и члана 104. Кривичног законика _____.

Текст законских одредби приложен је као Анекс 1 овој замолници.

Commented [MM15]: КРАТАК, ПРЕЦИЗАН И ЈАСАН ОПИС ТОКА ПОСТУПКА СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА ПРИКУПЉЕНЕ ДОКАЗЕ КОЈИ СЕ ПРЕМА (ПРЕМА) ПРОШИСИМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ МОГУ КОРИСТИТИ У ПОСТУПКУ

(Нпр. :

Полиција је предузела потребне мере са циљем да се пронађе учинилац кривичног дела, те да се открију и обезбеде трагови кривичног дела и предмети који могу послужити као доказ, у том смислу је ..., након чега је утврђено да ...

Претресом стана и других просторија окривљеног ... пронађено је ...

Сведок ... је у својој изјави датог дана ... пред поступајућим замеником јавног тужиоца навео ...)

Commented [MM16]: НАВЕСТИ ЧИЊЕНИЦЕ И ПОДАТКЕ НЕОПХОДНЕ ЗА ОЦЕНУ ЗАСТАРЕЛОСТИ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА

Будући да је реч о кривичном делу које је на територији Републике Србије извршио држављанин _____, који у _____ има _____, те да је оштећени држављанин _____, сматрамо да су испуњене претпоставке да се кривично гоњење уступи надлежном правосудном органу _____.

Commented [MM17]: Званичан назив државе

Commented [MM18]: Званичан назив државе

Commented [MM19]: Пребивалиште или боравиште или/и издржава казну затвора или другу кривичну санкцију која се састоји у лишењу слободе и сл.

Commented [MM20]: НАПОМЕНА:

Ако је кривичним делом оштећена Република Србија, њен држављанин или правно лице које има седиште на њеној територији, приликом одлучивања о уступању кривичног гоњења посебно ће се ценити могућност обезбеђења имовинскоправног захтева и други интереси оштећеног.

Commented [MM21]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

Доказ о држављанству, пребивалишту, односно боравишту окр. приложен је као Анекс 2 овој замолници.

Имајући у виду наведено, молимо Вас да против _____, држављана _____, ЈМБГ _____, од оца _____, рођен _____, године у _____, са пребивалиштем у _____, ул. _____, преузмете кривично гоњење због кривичног дела из члана _____ Кривичног законика извршеног на територији Републике Србије.

Молимо Вас да нас сходно одредби члана _____ у најкраћем року обавестите о својој одлуци, односно да нам у случају непреузимања кривичног гоњења вратите кривичне списе које Вам достављамо уз замолницу. Напомињемо да ће, уколико нам у

Commented [MM22]: (Нпр. члана 16. Европске конвенција о преносу поступка у кривичним стварима или члана 45. став 4. Уговора између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима и сл.)

року од шест месеци од пријема замолнице не доставите обавештење о својој одлуци, кривично гоњење бити настављено пред правосудним органима Републике Србије.

Такође Вас молимо да нам копију обавештења доставите путем е-поште или факса, а да оригиналну документацију доставите званичним путем.

V

КОНТАКТ ПОДАЦИ

Јавно тужилаштво у _____ је спремно да Вам пружи све додатне податке потребне за испуњење замолнице.

Обавештавамо вас да се за даљу комуникацију по овој замолници можете обратити јавном тужилаштву у _____, заменику јавног тужиоца _____ на адресу _____, адресу е-поште _____, телефон _____, или факс _____.

Унапред се захваљујемо на Вашој драгоцености помоћи и сарадњи и изражавамо спремност да органима _____ укажемо правну помоћ у сличним стварима.

Користимо ову прилику да такође упутимо и изразе нашег дубоког поштовања и колегијалног уважавања.

ЗАМЕНИК ЈАВНОГ ТУЖИОЦА

Анекс 1: извод из Кривичног законика.

Анекс 2: доказ о држављанству, пребивалишту, односно боравишту окр.

Анекс 3: кривични спис _____ јавног тужилаштва у _____ посл. бр. _____

Commented [MM23]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

Commented [MM24]: Ако је кривичним делом оштећена Република Србија, њен држављанин или правно лице које има седиште на њеној територији, приложити и изјаве оштећених да се не противе уступању кривичног гоњења, односно информације о разлозима због којих изјаву није било могуће прибавити.

Commented [MM25]: У изворнику или овереном препису

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У

Commented [MM1]: МПШ/МП (КТ) број

Commented [MM2]: Датум

Commented [MM3]: Адреса

У складу са одредбама [REDACTED], на основу члана 52. став 1. тачка 1) у вези са чланом 49. и чланом 51. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, доносим

Commented [MM4]: ПРАВНИ ОСНОВ ПРУЖАЊА МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

(ПОТВРЂЕН БИЛАТЕРАЛНИ / МУЛТИЛАТЕРАЛНИ МЕЂУНАРОДНИ УГОВОР

Нпр.:

Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима („Сл. лист СРЈ – Међународни уговори”, бр. 10/2001) или Уговора између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима („Службени гласник РС – Међународни уговори”, бр. 1/2010) и сл.)

Commented [MM5]: Званичан назив државе од које се тражи међународна правна помоћ

Commented [MM6]: Навести, уколико су расположиви, и друге потребне податке: боравиште, број путне исправе итд.

РЕШЕЊЕ

ПОКРЕЋЕ СЕ ПОСТУПАК ЗА УСТУПАЊЕ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА надлежном правосудном органу [REDACTED] против окривљеног [REDACTED], држављана [REDACTED] са пребивалиштем у [REDACTED], ул. [REDACTED] због кривичног дела [REDACTED] из члана [REDACTED] Кривичног законика.

Образложење

Јавно тужилаштво у [REDACTED], Република Србија, спроводи поступак против окр. због кривичног дела [REDACTED] из члана [REDACTED] Кривичног законика извршеног на територији Републике Србије на штету [REDACTED], на тај начин што је [REDACTED].

Commented [MM7]: НАПОМЕНА: Ако је кривичним делом оптужена Република Србија, њен држављанин или правно лице које има седиште на њеној територији, приликом одлучивања о уступању кривичног гоњења посебно ће се ценити могућност обезбеђења имовинскоправног захтева и други интереси оштећеног.

Commented [MM8]: Чињенични опис кривичног дела

Commented [MM9]: НАПОМЕНА:

Потребно је од Министарства правде Републике Србије сходно одреби члана 7. став 3. Закона о међународној правној помоћи претходно прибавити мишљење о испуњености претпоставки из члана 7. став 1. тачка 4) и тачка 5) Закона о међународној правној помоћи.

Commented [MM10]: РАЗЛОЗИ ЗА УСТУПАЊЕ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА

(Пребивалиште или боравиште окр. или/и окр.издржава казну затвора или другу кривичну санкцију која се састоји у лишењу слободе и сл.)

Commented [MM11]: Званичан назив државе мошље

Имајући у виду допис Министарства правде Републике Србије посл. бр. [REDACTED] од [REDACTED] године са мишљењем да су у конкретном случају испуњене претпоставке из члана 7. став 1. тачка 4) и тачка 5) Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, те будући да [REDACTED], ово тужилаштво налази да су испуњене претпоставке за пружање међународне правне помоћи предвиђене одредбом члана 51. став 1. тачка [REDACTED] Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима.

Надаље, налазимо да су испуњени услови за уступање кривичног гоњења предвиђени Европском конвенцијом о преносу поступка у кривичним стварима, коју су ратификовале и Република Србија („Сл. лист СРЈ – Међународни уговори”, бр. 10/2001) и [REDACTED], а одредбе ког уговора се сходно члановима 16. и 194. Устава Републике Србије и члана 1. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима у конкретном случају непосредно примењују. Цењено је и да на релевантне чланове ове Конвенције државе нису стављале резерве.

Наиме, имајући у виду члан 8. став [REDACTED], члан 10. и члан 11. Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима, налазимо да су испуњене претпоставке за уступање кривичног гоњења у конкретном случају нарочито имајући у виду [REDACTED].

Commented [MM12]: Опционо, у зависности од тога да ли је Европска конвенција о преносу поступка у кривичним стварима („Сл. лист СРЈ – Међународни уговори”, бр. 10/2001) правни основ за пружање међународне правне помоћи у конкретном случају.

Из напред наведених разлога, донета је одлука као у изреци.

1

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

- против овог решења окривљени има право да изјави приговор непосредно вишем тужиоцу у року од три дана од пријема решења

ЗАМЕНИК ЈАВНОГ ТУЖИОЦА

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У

Commented [MM1]: МППУ/МП (КТ) број
Commented [MM2]: Датум
Commented [MM3]: Адреса

У складу са одредбама [] у вези са чланом 41. и чланом 45. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, доносим

Commented [MM4]: ПРАВНИ ОСНОВ ПРУЖАЊА МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ
(ПОТВРЂЕН БИЛАТЕРАЛНИ / МУЛТИЛАТЕРАЛНИ МЕЂУНАРОДНИ УГОВОР
Нпр. :
Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима („Сл. лист СРЈ – Међународни уговори”, бр. 10/2001) или Уговора између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима („Службени гласник РС – Међународни уговори”, бр. 1/2010) и сл.)
Commented [MM5]: Назив органа државе молиће од којег се преузима кривично гоњење
Commented [MM6]: Званичан назив државе молиће

О Д Л У К У

ПРЕУЗИМА СЕ кривично гоњење против окривљеног [] због кривичног дела из члана [] Кривичног законика, у поступку по замолници за преузимање кривичног гоњења [] посл. бр. [] од [] године, достављеној јавном тужилаштву у дана [] године од Министарства правде Републике Србије, Сектора за међународну правну помоћ под посл. бр. [] од [] године.

Commented [MM5]: Назив органа државе молиће од којег се преузима кривично гоњење
Commented [MM6]: Званичан назив државе молиће

Образложење

Дана [] године Министарство правде Републике Србије дописом посл. бр. [] овом тужилаштву доставило је замолницу за преузимање кривичног гоњења [] против окр. [] због кривичног дела [] извршеног на територији [], заједно са кривичним списима и мишљењем да су испуњене претпоставке из члана 7. став 1. тачка 4) и тачка 5) Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима.

Commented [MM7]: Назив органа државе молиће од којег се преузима кривично гоњење
Commented [MM8]: Званичан назив државе молиће
Commented [MM9]: Квалификација кривичног дела према прописима државе молиће
Commented [MM10]: Званичан назив државе
Commented [MM11]: Назив органа државе молиће од којег се преузима кривично гоњење
Commented [MM12]: Званичан назив државе молиће
Commented [MM13]: Квалификација кривичног дела према прописима државе молиће
Commented [MM14]: Чињенични опис кривичног дела
Commented [MM15]: Разлози за преузимање кривичног гоњења наведени у замолници

[], [] поднело је замолницу посл. бр. [] од [] године којом се тражи да надлежни правосудни орган Републике Србије преузме кривично гоњење против окр. [] због кривичног дела [] које је извршено на територији [], на тај начин што је [] будући да [] .

Имајући у виду напред наведено, ово тужилаштво налази да су испуњене претпоставке за пружање међународне правне помоћи предвиђене чланом 7. став 1. тачка 1) тачка 2) и тачка 3) Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, будући да кривично дело у погледу кога се тражи преузимање кривичног гоњења представља кривично дело према закону Републике Србије, и то кривично дело [] из члана [] Кривичног законика Републике Србије, да је извршеним проверама утврђено да за исто кривично дело није правоснажно окончан поступак пред домаћим судом, односно да кривична санкција није у потпуности извршена, да кривично гоњење за кривично дело које је предмет замолнице није искључено због застарелости, амнестије или помиловања, те имајући у виду цитирано мишљење Министарства правде Републике Србије налази да су испуњене претпоставке за преузимање кривичног гоњења предвиђене чланом 43. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, будући да окр. [] на територији Републике Србије, у [], на подручју стварне и месне надлежности суда у [] пред којим поступа ово тужилаштво, што произлази из [] .

Commented [MM16]: има пребивалиште или боравиште или/и издржава казну затвора или другу кривичну санкцију која се састоји у лишењу слободе
Commented [MM17]: Разлози за преузимање кривичног гоњења наведени у замолници

Надаље, налазимо да су испуњени услови за преузимање кривичног гоњења предвиђени Европском конвенцијом о преносу поступка у кривичним стварима, коју су ратификовале и Република Србија („Сл. лист СРЈ – Међународни уговори”, бр. 10/2001) и [], а одредбе ког уговора се сходно члановима 16. и 194. Устава Републике Србије и члана 1. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима у конкретном случају непосредно примењују. Цењено је и да на релевантне чланове ове Конвенције државе нису стављале резерве.

Commented [MM18]: Званичан назив државе молиће

Наиме, имајући у виду члан 8. став [], члан 10. и члан 11. Европске конвенције о преносу поступка у кривичним стварима, налазимо да су испуњене претпоставке за преузимање кривичног гоњења у конкретном случају нарочито имајући у виду [] .

Commented [MM19]: Опционо, у зависности да ли је Европска конвенција о преносу поступка у кривичним стварима („Сл. лист СРЈ – Међународни уговори”, бр. 10/2001) правни основ за пружање међународне правне помоћи у конкретном случају.

Сходно одредби члана 47. став 1. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, којом је прописано да се преузети кривични поступак спроводи према прописима Републике Србије, окр. [] се уместо кривичног дела [] ставља на терет кривично дело из члана [] Кривичног законика Републике Србије.

Commented [MM20]: Квалификација кривичног дела према прописима државе молиће

У складу са чланом 47. став 3. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, процесне радње предузете према прописима [] које нису противне основним начелима домаћег правног поретка и међународним стандардима о заштити људских права и основних слобода, изједначавају се са процесним радњама предузетим према прописима Републике Србије.

Commented [MM21]: Званичан назив државе молиће

Из напред наведених разлога, донета је одлука као у изреци.

ЗАМЕНИК ЈАВНОГ ТУЖИОЦА

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

- Сектор за међународну правну помоћ -

БЕОГРАД

Поштовани,

Пред јавним тужилаштом у , под пословним бројем , у току је поступак против због кривичног дела из члана Кривичног законика.

Потребно је да приложену замолницу доставите преко надлежног органа , те да доказ о удовољењу замолници вратите овом тужилаштву, с позивом на горе означени број предмета.

Прилози:

- замолница бр. од године,
- .

С поштовањем,

ЗАМЕНИК ЈАВНОГ ТУЖИОЦА

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

- Сектор за међународну правну помоћ -

БЕОГРАД

веза: Ваш посл. бр.

Поштовани,

Поводом замолнице за преузимање кривичног гоњења [] [] посл. бр. [] од [] године, коју сте нам заједно са кривичним списима и мишљењем да су испуњене претпоставке из члана 7. став 1. тачка 4) и тачка 5) Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима под горе означеним пословним бројем доставили дана [] године, обавештавамо Вас да је јавно тужилаштво у [] донело решење посл. бр. [] од [] године о преузимању кривичног гоњења против окривљеног [] због кривичног дела из члана [] Кривичног законика.

Commented [MM1]: Назив органа државе молиће од ког се преузима кривично гоњење

Commented [MM2]: Званичан назив државе молиће

Потребно је да горе наведено обавештење доставите преко надлежног органа [], са напоменом да ће о правноснажној одлуци донетој у преузетом кривичном поступку бити благовремено обавештени.

Commented [MM3]: Званичан назив државе молиће

С поштовањем,

ЗАМЕНИК ЈАВНОГ ТУЖИОЦА

МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ
Одељење за међународну правну помоћ
Начелник
Горан Токић

**СПИСАК БИЛАТЕРАЛНИХ УГОВОРА И МУЛТИЛАТЕРАЛНИХ КОНВЕНЦИЈА
ОД ЗНАЧАЈА ЗА ОДВИЈАЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У
КРИВИЧНИМ И ГРАЂАНСКИМ СТВАРИМА**

Београд, мај 2016

I. МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ О ПРАВНОЈ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

БИЛАТЕРАЛНИ УГОВОРИ

Албанија

Конвенција о издавању криваца између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Арбанске Републике од 22. јуна 1926. године, ступила на снагу 1929. године („Службене новине”, бр. 117/1929).

Алжир

Уговор о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Демократске Народне Републике Алжир од 31. марта 1982. године, ступио на снагу 1984. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 2/1983).

Аустрија

1. Уговор о правној помоћи у кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Аустрије од 1. фебруара 1982. године, ступио на снагу 1984. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 2/1983).

2. Уговор о издавању између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Аустрије од 1. фебруара 1982. године, ступио на снагу 1984. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 2/1983).

3. Уговор о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Аустрије од 1. фебруара 1982. године, ступио на снагу 1984. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 6/1983).

Белгија

Конвенција о екстрадицији и правној помоћи у кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Краљевине Белгије од 4. јуна 1971. године, ступила на снагу 1972. године („Службени лист СФРЈ” – Додатак, бр. 9/1973).

Белорусија

Уговор између Републике Србије и Републике Белорусије о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 12. марта 2013. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 13/13).

Босна и Херцеговина

1. Уговор између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 24.2.2005. године („Службени лист СЦГ” – Међународни уговори, бр. 6/2005). Уговор ступио на снагу 9.2.2006. године.

2. Уговор између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима од 24.2.2005. године („Службени лист СЦГ” – Међународни уговори, бр. 6/2005). Уговор ступио на снагу 13.2.2006. године.

3. Уговор између Републике Србије и Босне и Херцеговине о изменама и допунама Уговора између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан у Београду 26. фебруара 2010. године, од ког датума се и примењује („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 13/10).

4. Уговор између Републике Србије и Босне и Херцеговине о изменама и допунама Уговора између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима, потписан у Београду 26. фебруара 2010. године, од тог датума се и примењује („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 13/10).

5. Уговор између Републике Србије и Босне и Херцеговине о изручењу од 5. септембра 2014. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 16/14).

Црна Гора

1. Уговор између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 29. маја 2009. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 1/10).

2. Уговор између Републике Србије и Црне Горе о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима од 29. маја 2009. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 1/10).

3. Уговор између Републике Србије и Црне Горе о изручењу, од 29. маја 2009. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 1/10).

4. Уговор између Републике Србије и Црне Горе о изменама и допунама Уговора између Републике Србије и Црне Горе о изручењу, потписан у Београду 29.10.2010. године, од када се и примењује („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 1/2011).

Бугарска

Уговор између Федеративне Народне Републике Југославије и Народне Републике Бугарске о узајамној правној помоћи од 23. марта 1956. године, ступио на снагу 1957. године („Службени лист ФНРЈ” – Додатак, бр. 1/1957).

Чешка

1. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о регулисању правних одоса у грађанским, породичним и кривичним стварима од 20. јануара 1964. године, ступио на снагу 1964. године („Службени лист СФРЈ” – Додатак, бр. 13/1964).

2. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о међусобној предаји осуђених лица ради издржавања казне затвора од 23. маја 1989. године, ступио на снагу 1990. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 6/1990).

Данска

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Краљевине Данске о међусобној предаји осуђених лица ради издржавања казне затвора од 28. октобра 1988. године, ступио на снагу 1989. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 5/1989).

Француска

1. Конвенција између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Француске Републике о узајамној правној помоћи у кривичним стварима од 29. октобра 1969. године, ступила на снагу 1970. године („Службени лист СФРЈ” – Додатак, бр. 16/1971).

2. Конвенција о издавању између Владе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Владе Француске Републике од 23. септембра 1970. године, ступила на снагу 1971. године (“Службени лист СФРЈ” – Додатак, бр. 43/1971).

Грчка

Конвенција између Федеративне Народне Републике Југославије и Краљевине Грчке о узајамним правним односима од 18. јуна 1959. године, ступила на снагу 1960. године („Службени лист ФНРЈ” – Додатак, бр. 7/1960).

Холандија

Уговор о издавању криваца између Србије и Холандије од 28. фебруара (11. марта) 1896. године, ступио на снагу 1896. године („Српске новине”, бр. 275/1896).

Хрватска

1. Уговор између Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 15.9.1997. године, ступио на снагу 1998. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 1/1998).
2. Уговор између Републике Србије и Републике Хрватске о изручењу (Уговор потписан 29. јуна 2010. године, од када се привремено примењује „Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 13/10).

Ирак

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Ирак о правној и судској сарадњи од 23. маја 1986. године, ступио на снагу 1987. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 1/1987).

Италија

1. Конвенција између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Италије о издавању криваца од 6. априла 1922. године, ступила на снагу 1931. године („Службене новине”, бр. 42/1931).
2. Конвенција између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Италије о правној и судској заштити односних држављана од 6. априла 1922. године („Службене новине”, бр. 42/1931). Остали на снази само чл. 13–16, сходно члану 26 Конвенције између ФНРЈ и Италије о узајамној правној помоћи у грађанским и управним стварима од 31.12.1960. године.
3. Конвенција између ФНРЈ и Италије о узајамној правној помоћи у грађанским и управним стварима од 31.12.1960. године („Службени лист ФНРЈ” – Додатак, бр. 5/1963).

Кипар

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Кипар о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 19. септембра 1984. године, ступио на снагу 1987. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 2/1986).

Мађарска

1. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Народне Републике Мађарске о узајамном правном саобраћају од 7. марта 1968. године, ступио на снагу 1969. године („Службени лист СФРЈ” – Додатак, бр. 3/1968).
2. Уговор о изменама и допунама Уговора између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Народне Републике Мађарске о узајамном правном саобраћају од 7. марта 1986. године, ступио на снагу 1987. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 1/1987).

Македонија

1. Уговор између Републике Србије и Републике Македоније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 29. новембра 2011. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 5, од 22.11.2012. године).
2. Уговор између Републике Србије и Републике Македоније о изручењу потписан 29. новембра 2011. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 5, од 22.11.2012. године).
3. Уговор између Републике Србије и Републике Македоније о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима, потписан 29. новембра 2011. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 5, од 22.11.2012. године).

Монголија

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Монголске Народне Републике о пружању правне помоћи у грађанским, породичним и кривичним стварима од 8. јуна 1981. године, ступио на снагу 1983. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 7/1982).

СР Немачка

1. Споразум о издавању између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Савезне Републике Немачке од 26. новембра 1970. године, ступио на снагу 1975. године („Службени лист СФРЈ” – Додатак, бр. 17/1976).

2. Уговор о правној помоћи у кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Савезне Републике Немачке од 1. октобра 1971. године, ступио на снагу 1975. године („Службени лист СФРЈ”, бр. 33/1972).

Пољска

Уговор између Федеративне Народне Републике Југославије и Народне Републике Пољске о правном саобраћају у грађанским и кривичним стварима од 6. фебруара 1960. године, ступио на снагу 1963. године („Службени лист ФНРЈ” – Додатак, бр. 5/1963).

Румунија

Уговор између Федеративне Народне Републике Југославије и Румунске Народне Републике о правној помоћи од 18. октобра 1960. године, ступио на снагу 1961. године („Службени лист ФНРЈ” – Додатак, бр. 8/1961).

Руска Федерација

Уговор између Федеративне Народне Републике Југославије и Савеза Совјетских Социјалистичких Република о правној помоћи у грађанским, породичним и кривичним стварима од 24. фебруара 1962. године, ступио на снагу 1963. године („Службени лист ФНРЈ” – Додатак, бр. 5/1963).

Сједињене Америчке Државе

Конвенција о издавању криваца закључена између Краљевине Србије и Уједињених Америчких Држава од 12/25. октобра 1901. године, ступила на снагу 1902. године („Српске новине”, бр. 33/1902).

Словачка

1. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о регулисању

правних одоса у грађанским, породичним и кривичним стварима од 20. јануара 1964. године, ступио на снагу 1964. године („Службени лист СФРЈ” – Додатак, бр. 13/1964).

2. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о међусобној предаји осуђених лица ради издржавања казне затвора од 23. маја 1989. године, ступио на снагу 1990. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 6/1990).

Словенија

1. Уговор између Републике Србије и Републике Словеније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 15. априла 2011. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 9/2011).

2. Уговор између Републике Србије и Републике Словеније о изручењу, потписан 15. априла 2011. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 9/2011).

3. Уговор између Републике Србије и Републике Словеније о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима, потписан 30. новембра 2011. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 5 од 22.11.2012. године).

Шпанија

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Шпаније о правној помоћи у кривичним стварима и издавању од 8. јула 1980. године, ступио на снагу 1982. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 3/1981).

Швајцарска

Конвенција о издавању криваца између Србије и Швајцарске од 16/28. новембра 1887. године, ступила на снагу 1888. године („Службене новине”, бр. 83/1888).

Турска

1. Конвенција о судској правној помоћи у кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Турске од 8. октобра 1973. године, ступила на снагу 1975. године („Службени лист СФРЈ” – Додатак, бр. 1/1976).

2. Конвенција о издавању између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Турске од 17. новембра 1973. године, ступила на снагу 1975. године („Службени лист СФРЈ” – Додатак, бр. 47/1975).

3. Уговор између Републике Србије и Републике Турске о изручењу од 5.6.2013. године („Службени лист РС” – Међународни уговори, бр. 15/2015).

4. Уговор између Републике Србије и Републике Турске о узајамној правној помоћи у грађанским и трговачким стварима од 5.6.2013. године („Службени лист РС” – Међународни уговори, бр. 15/2015).

5. Уговор између Републике Србије и Републике Турске о узајамној правној помоћи у кривичним стварима од 5.6.2013. године („Службени лист РС” – Међународни уговори, бр. 15/2015).

НАПОМЕНА: Уговори под бројевима 3, 4 и 5 још нису ступили на снагу јер их турска страна није ратификовала.

Велика Британија

Уговор о узајамном издавању криваца између Србије и Велике Британије од 6. децембра 1900. године, ступио на снагу 1901. године („Српске новине”, бр. 35/1901).

II. МУЛТИЛАТЕРАЛНИ УГОВОРИ

а) Конвенције Уједињених Нација или њених организација

1. Конвенција Уједињених нација против транснационалног организованог криминала од 15.11.2000. године, ступила на снагу 29.9.2003. године, са Протоколом за превенцију, сузбијање и кажњавање трговине људским бићима, нарочито женама и децом од 15.11.2000. године, ступио на снагу 25.12.2003. године, Протоколом против кријумчарења миграната копном, морем и ваздухом од 15.11.2000. године, ступио на снагу 28.1.2004. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 6/2001) и Протоколом против незаконите производње и трговине ватреним оружјем, његовим деловима, компонентама и муницијом од 31.5.2001. године („Службени лист СЦГ” – Међународни уговори, бр. 11/2005).
2. Конвенција о ропству од 25. септембра 1926. године, ступила на снагу 1927. године („Службене новине”, бр. 234/1929) са Протоколом о изменама и допунама од 7.12.1953. године, ступио на снагу 1953. године („Службени лист ФНРЈ” – Додатак, бр. 5/1955).
3. Допунска конвенција о укидању ропства, трговине робљем и установа и пракси сличних ропству од 7.9.1956. године, ступила на снагу 1957. године („Службени лист ФНРЈ” – Додатак, бр. 7/1958).
4. Међународни споразум за успешну заштиту од криминалне трговине познате под именом „трговина белим робљем” од 18.5.1904. године, („Службене новине КЈ”, бр. 117/1929), новелиран Протоколом од 4.5.1949. године, ступио на снагу 1949. године („Службени весник Президијума НС ФНРЈ”, бр. 2/1951).
5. Међународна конвенција о сузбијања трговине белим робљем од 4.5.1910. године („Службене новине КЈ”, бр. 117/1929), новелирана Протоколом од 4.5.1949. године („Службени весник Президијума НС ФНРЈ”, бр. 2/1951).
6. Међународна конвенција за сузбијање трговине женама и децом од 30.9.1921. године, ступила на снагу 1950. године („Службене новине”, бр.117/1929), новелирана Протоколом од 12.11.1947. године.
7. Конвенција за сузбијање и укидање трговине лицима и експлоатације проституисања других од 21.3.1950. године, ступила на снагу 1951. године („Службени весник Президијума НС ФНРЈ”, бр. 2/1951).
8. Конвенција Уједињених Нација о правима детета од 20.11.1989. године, ступила на снагу 1990. године („Службени лист СФРЈ ” – Међународни уговори, бр. 15/90) – Факултативни протокол о продаји деце, децјој проституцији и децјој порнографији од 25.5.2000. године, ступио на снагу 2002. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 7/2002).
9. Конвенција о кривичним делима и неким другим актима извршеним у ваздухопловима од 14.09.1963. године, ступила на снагу 1969. године („Службени лист СФРЈ”, бр. 47/1970).
10. Конвенција о сузбијању незаконите отмице ваздухоплова од 14.12.1970. године, ступила на снагу 1972. године („Службени лист СФРЈ”, бр. 33/1972).
11. Конвенција о сузбијању незаконитих аката уперених против безбедности цивилног ваздухопловства од 23.9.1971. године, ступила на снагу 1973. године („Службени лист СФРЈ”, бр. 33/1972) са Допунским протоколом од 24.2.1988. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 14/1989).
12. Конвенција Уједињених нација против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци од 19.12.1988. године, ступила на снагу 1990. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 14/1990).

13. Конвенција о спречавању и кажњавању кривичних дела против лица под међународном заштитом, укључујући и дипломатске агенте од 14.12.1973. године, ступила на снагу 1977. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 54/1976).
14. Међународна конвенција против узимања талаца од 17.12.1979. године, ступила на снагу 1983. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 9/1984).
15. Римски статут међународног кривичног суда од 17. јула 1998. године, ступио на снагу 1. јула 2002. године (“Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 5/2001).
16. Конвенција о незастаревању ратних злочина и злочина против човечности од 26.11.1968. године, ступила на снагу 1970. године (“Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 5/1970).
17. Конвенција о спречавању и кажњавању злочина геноцида од 9.12.1948. године, ступила на снагу 1951. године („Службени весник Президијума Народне Скупштине ФНРЈ”, бр. 2/1950).
18. Међународна конвенција о сузбијању и кажњавању злочина апартхејда од 30.11.1973. године, ступила на снагу 1976. године („Службени лист СФРЈ”, бр. 14/1975).
19. Женевска конвенција за побољшање положаја рањеника и болесника у оружаним снагама у рату од 12.8.1949. године („Службени лист ФНРЈ”, бр. 24/1950).
20. Женевска конвенција за побољшање положаја рањеника, болесника и бродоломника оружаних снага на мору од 12.8.1949. године („Службени лист ФНРЈ”. бр. 24/1950).
21. Женевска конвенција о поступању са ратним заробљеницима од 12.08.1949. године („Службени лист ФНРЈ”, бр. 24/1950).
22. Женевска конвенција о заштити грађанских лица за време рата од 12.8.1949. године (“Службени лист ФНРЈ”, бр. 24/1950).
23. Допунски протокол (И) уз женевске конвенције од 12.8.1949. године о заштити жртава међународних оружаних сукоба од 10. јуна 1977. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 16/1978).
24. Допунски протокол (ИИ) уз женевске конвенције од 12. 8.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 10. јуна 1977. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 16/1978).
25. Конвенција о физичкој заштити нуклеарног материјала од 26.10.1979. године, ступила на снагу 1987. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 10/1985).
26. Међународна конвенција о спречавању терористичких напада бомбама од 12.1.1998. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 12/2002).
27. Међународна конвенција о сузбијању финансирања тероризма од 9.12.1999. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 7/2002).
28. Конвенција о сузбијању незаконитих аката против безбедности поморске пловидбе од 10.3.1988. године („Службени лист СЦГ” – Међународни уговори, бр. 2/04).
29. Протокол о сузбијању незаконитих аката уперених против безбедности фиксних платформи које се налазе у епиконтиненталном појасу од 10.3.1988. године („Службени лист СЦГ” – Међународни уговори, бр. 6/04).
30. Међународна конвенција против ангажовања, коришћења, финансирања и обуке плаћеника од 4.12.1989. године (према постојећим информацијама СЦГ само потписала).
31. Конвенција Уједињених нација против корупције, („Службени лист СЦГ” – Међународни уговори, бр. 12/05).

б) Конвенције Савета Европе

1. Европска конвенција о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима

Конвенција усвојена 20. априла 1959. године, а ступила на снагу 12. јуна 1962. године. СР Југославија ју је ратификовала 2001. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 10/2001), ступила на снагу у односу на СР Југославију (Србију и Црну Гору) 29. децембра 2002. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Андора, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бразил, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Чиле, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Израел, Јерменија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, Монако, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

2. Додатни протокол уз Европску конвенцију о пружању правне помоћи у кривичним стварима

Протокол усвојен 17. марта 1978. године, а ступио на снагу 12. априла 1982. године. СР Југославија га је ратификовала 2001. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 10/2001). Ступио на снагу у односу на СР Југославију (Републику Србију) 21. септембра 2003. године.

Протоколу су приступиле и следеће државе: Албанија, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

3. Други додатни протокол уз Европску конвенцију о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима од 8. новембра 2001. године

Ступио на снагу 1. фебруара 2004. године. Србија и Црна Гора га је потписала 16. априла 2005. године у Хелсинкију. Ратификован 2006. године „Службени лист СЦГ” – Међународни уговори, бр. 2/2006), Ступио на снагу у односу на Републику Србију 1. августа 2007. године.

Протоколу су приступиле и следеће државе: Албанија, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Израел, Јерменија, Кипар, Летонија, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Словачка Република, Словенија, Швајцарска, Шведска, Украјина и Велика Британија.

4. Европска конвенција о екстрадицији

Конвенција усвојена 13. децембра 1957. године, а ступила на снагу 18. априла 1960. године. СР Југославија ју је ратификовала 2001. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 10/2001). Ступила на снагу у односу на СРЈ (Републику Србију) 29. децембра 2002. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Андора, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Израел, Јерменија, Јужноафричка Република, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксенбург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, Монако, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

5. Додатни протокол уз Европску конвенцију о екстрадицији

Протокол усвојен 15. октобра 1975. године, а ступио на снагу 20. августа 1979. године. СР Југославија га је ратификовала 2001. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 10/2001). Ступио на снагу у односу на СР Југославију (Републику Србију) 21. септембра 2003. године.

Протоколу су приступиле и следеће државе: Албанија, Андора, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Исланд, Јерменија, Јужноафричка Република, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксенбург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, Монако, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска и Украјина.

6. Други додатни протокол уз Европску конвенцију о екстрадицији

Протокол усвојен 17. марта 1978. године, а ступио на снагу 5. јуна 1983. године. СР Југославија га је ратификовала 2001. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 10/2001). Ступио на снагу у односу на СР Југославију (Србију и Црна Гору) 21. септембра 2003. године.

Протоколу су приступиле и следеће државе: Албанија, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Исланд, Италија, Јерменија, Јужноафричка Република, Кипар, Летонија, Литванија, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, Монако, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

7. Трећи додатни протокол уз Европску конвенцију о екстрадицији

Протокол сачињен 10. новембра 2010. године. Република Србија га је ратификовала 2011. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 1/2011).

8. Четврти додатни протокол уз Европску конвенцију о екстрадицији

Протокол сачињен 12. септембра 2012. године. Република Србија ратификовала га је 27. новембра 2013. године („Службени гласник РС” – Међународни уговори, бр. 13/13). До 1. фебруара 2013. године Протокол није ступио на снагу у односу на Републику Србију.

9. Европска конвенција о трансферу осуђених лица

Конвенција усвојена 21. марта 1983. године, а ступила на снагу 1. јула 1985. године. СР Југославија је ратификовала 2001. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 4/2001). Ступила на снагу у односу на СР Југославију (Србију и Црну Гору) 1. августа 2002. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Андора, Аустралија, Аустрија, Азербејџан, Бахами, Белгија, Боливија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Чиле, Данска, Еквадор, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хондурас, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Израел, Јапан, Јерменија, Јужна Кореја, Канада, Костарика, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксенбург, Мађарска, Македонија, Малта, Маурицијус, Мексико, СР Немачка, Норвешка, Панама, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Сједињене Америчке Државе, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Тонга, Тринидад и Тобаго, Турска, Украјина, Велика Британија и Венецуела.

10. Додатни протокол уз Конвенцију о трансферу осуђених лица

Протокол усвојен 18. децембра 1997. године, а ступио на снагу 1. јуна 2000. године. СРЈ га је ратификовала 2001. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 4/2001). Ступио на снагу у односу на СР Југославију (Србију и Црну Гору) 1. јануара 2003. године.

Протоколу су приступиле и следеће државе: Аустрија, Белгија, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Словенија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

11. Европска конвенција о надзору условно осуђених или условно ослобођених лица

Конвенција усвојена 30. новембра 1964. године, а ступила на снагу 22. августа 1975. године. Југославија ју је ратификовала 1991. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 4/1991). Ступила на снагу у односу на СРЈ (Србију и Црну Гору) 29. маја 2001. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Аустрија, Белгија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Француска, Грчка, Холандија, Хрватска, Италија, Луксенбург, Македонија, Малта, СР Немачка, Португал, Словачка Република, Словенија, Шведска, Турска и Украјина.

12. Европска конвенција о међународном важењу кривичних пресуда

Конвенција усвојена 28. маја 1970. године, а ступила на снагу 26. јула 1974. године. СРЈ је ратификовала ову конвенцију 2002. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 13/2002). Ступила на снагу у односу на Републику Србију 27. јула 2007. године.

Конвенцији су приступиле следеће државе: Албанија, Аустрија, Белгија, Бугарска, Црна Гора, Данска, Естонија, Грчка, Грузија, Холандија, Исланд, Италија, Кипар, Летонија, Литванија, Луксембург, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Португал, Румунија, Сан Марино, Словенија, Шпанија, Шведска, Турска и Украјина.

13. Европска конвенција о преносу поступка у кривичним стварима

Конвенција усвојена 15. маја 1972. године, а ступила на снагу 30. марта 1978. године. СР Југославија је ратификовала Конвенцију 2001. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 10/2001). Ступила на снагу у односу на СР Југославију (Србију и Црну Гору) 31. децембра 2002. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Грчка, Холандија,

Хрватска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Молдавија, Норвешка, Португал, Румунија, Руска Федерација, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Шведска, Турска и Украјина.

14. Допунски протокол уз Европску конвенцију о обавештењима о страном праву

Протокол усвојен 15. марта 1978. године, а ступио на снагу 31. августа 1979. године. У односу на Србију и Црну Гору ступио на снагу 24. септембра 2003. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр.7/91).

Протоколу су приступиле следеће државе: Албанија, Аустрија, Белгија, Белорусија, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Исланд, Италија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксенбург, Мађарска, Македонија, Малта, Мексико, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Словачка Република, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

15. Кривичноправна конвенција о корупцији

Конвенција усвојена 27. јануара 1999. године, а ступила на снагу 1. јула 2002. године. СР Југославија је ратификовала ову конвенцију 2002. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 2/2002). Ступила на снагу у односу на СР Југославију (Србију и Црну Гору) 1. априла 2003. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Андора, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Белорусија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Мексико, Молдавија, Монако, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Сједињене Америчке Државе, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

16. Додатни протокол уз кривичноправну конвенцију о корупцији

Протокол усвојен 15. маја 2003. године, а ступио на снагу 1. фебруара 2005. године. („Службени гласник Републике Србије” – Међународни уговори, бр. 102/2007) У односу на Републику Србију ступио на снагу 1. маја 2008. године.

Протоколу су приступиле и следеће државе: Албанија, Белгија, Бугарска, Црна Гора, Данска, Француска, Грчка, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Украјина и Велика Британија.

17. Конвенција о прању, тражењу, заплени и конфискацији прихода стечених криминалом

Конвенција усвојена 8. новембра 1990. године, а ступила на снагу 1. септембра 1993. године. Конвенцију је ратификовала СР Југославија 2002. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 7/2002). Ступила на снагу у односу на Србију и Црну Гору 1. фебруара 2004. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Андора, Аустралија, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, Монако,

СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

18. Европска конвенција о сузбијању тероризма

Конвенција усвојена 27. јануара 1977. године, а ступила на снагу 4. августа 1978. године. СР Југославија ју је ратификовала 2001. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 10/2001). Ступила на снагу у односу на СР Југославију (Србију и Црну Гору) 16. августа 2003. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Андора, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, Монако, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

19. Протокол којим се мења и допуњава Европска конвенција о сузбијању тероризма

Протокол усвојен 15. маја 2003. године, није ступио на снагу. Србија и Црна Гора га је потписала 15. маја 2003. године. Протокол је потврђен („Службени гласник Републике Србије” – Међународни уговори, бр.19/2009).

Протокол су потписале и следеће државе: Албанија, Андора, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

20. Конвенција Савета Европе о спречавању тероризма

Конвенција усвојена 16. маја 2005. године, а ступила на снагу 1. јуна 2007. године. Србија и Црна Гора потписала ју је 16. маја 2005. године, Конвенција је потврђена („Службени гласник Републике Србије” – Међународни уговори”, бр.19/2009). У односу на Републику Србију ступила на снагу 1. августа 2009. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Андора, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

21. Европска конвенција о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама

Конвенција је усвојена 19. августа 1985. године, а ступила на снагу 1. новембра 1985. године. Југославија ју је ратификовала 1990. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 9/90). У односу на СРЈ (Србија и Црна Гора) ступила на снагу 1. априла 2001. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска,

Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Монако, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

22. Конвенција о сајбер криминалу

Конвенција усвојена у Будимпешти 23. новембра 2001. године, а ступила на снагу 1. јула 2004. године. Србија и Црна Гора потписала је Конвенцију 16. априла 2005. године, у Хелсинкију. Конвенција је потврђена („Службени гласник Републике Србије” – Међународни уговори, бр.19/2009). У односу на Републику Србију ступила је на снагу 1. августа 2009. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Чешка Република, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јапан, Јерменија, Јужноафричка Република, Канада, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Сједињене Америчке Државе, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

23. Додатни протокол уз Конвенцију о сајбер криминалу који се односи на инкриминацију дела расистичке и ксенофобичне природе извршених путем компјутерских система

Протокол сачињен у Стразбуру 28. јануара 2003. године, а ступио на снагу 1. марта 2006. године. Србија и Црна Гора га је потписала 16. априла 2005. године у Хелсинкију, Протокол је потврђен („Службени гласник Републике Србије” – Међународни уговори, бр.19/2009). У односу на Републику Србију ступио на снагу 1. августа 2009. године.

Протоколу су приступиле и следеће државе: Албанија, Аустрија, Белгија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Холандија, Хрватска, Исланд, Јерменија, Јужноафричка Република, Канада, Кипар, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Македонија, Малта, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Словенија, Швајцарска, Шведска и Украјина.

24. Конвенција Савета Европе о трговини људским бићима

Конвенција усвојена 16. маја 2005. године, а ступила на снагу 1. фебруара 2008. године. Србија и Црна Гора потписала је Конвенцију 16. маја 2005. године, Конвенција је потврђена („Службени гласник Републике Србије” – Међународни уговори, бр.19/2009). У односу на Републику Србију ступила на снагу 1. августа 2009. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Андора, Аустрија, Азербејџан, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Данска, Естонија, Финска, Француска, Грчка, Грузија, Холандија, Хрватска, Ирска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Литванија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, СР Немачка, Норвешка, Пољска, Португал, Румунија, Сан Марино, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Швајцарска, Шведска, Турска, Украјина и Велика Британија.

25. Конвенција Савета Европе о прању, тражењу, заплени и конфискацији прихода стечених криминалом и о финансирању тероризма

Конвенција усвојена 16. маја 2005. године, а ступила на снагу 1. маја 2008. године. Србија и Црна

Гора је Конвенцију потписала у Варшави 17.5.2005. године, Конвенција је потврђена („Службени гласник Републике Србије” – Међународни уговори, бр.19/2009). У односу на Републику Србију ступила на снагу 1. августа 2009. године.

Конвенцији су приступиле и следеће државе: Албанија, Аустрија, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Црна Гора, Финска, Грчка, Холандија, Хрватска, Исланд, Италија, Јерменија, Кипар, Летонија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, Пољска, Португал, Румунија, Руска Федерација, Сан Марино, Словачка Република, Словенија, Шпанија, Шведска, Турска и Украјина.

III. КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА И СЛОБОДАМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПРУЖАЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

1. Међународни пакт о грађанским и политичким правима од 16.12.1966. године, ступио на снагу 1976. године („Службени лист СФРЈ”, бр.7/1971).
2. Факултативни протокол уз Међународни пакт о грађанским и политичким правима од 16.12.1966. године, ступио на снагу 1976. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 4/2001).
3. Други факултативни протокол уз Међународни пакт о грађанским и политичким правима од 15.12.1989. године који има за циљ укидање смртне казне, ступио на снагу 1991. године („Службени лист СРЈ”, бр. 4/2001).
4. Конвенција против тортуре и других сурових, нељудских и понижавајућих казни или поступака од 10.12.1984. године, ступила на снагу 1987. године („Службени лист СРЈ” – Међународни уговори, бр. 9/1991).
5. Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода од 4.11.1950. године, ступила на снагу 1953. године, измењена у складу са Протоколом бр. 11, Протокол уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокол бр. 4. уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, Протокол број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокол бр. 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокол бр. 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокол бр. 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима („Службени лист СЦГ” – Међународни уговори, бр. 9/2003). Протокол бр. 14 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист СЦГ” – Међународни уговори, бр. 5/2005).
6. Европска конвенција о спречавању мучења и нехуманих или понижавајућих казни или поступака од 26.11.1987. године, ступила на снагу 1989. године, измењена и допуњена Протоколом 1 и Протоколом 2 уз Конвенцију од 4.11.1993. године („Службени лист СФРЈ” – Међународни уговори, бр. 9/2003).

АЖУРИРАНИ СПИСАК
БИЛАТЕРАЛНИХ УГОВОРА У ОБЛАСТИ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У
ГРАЂАНСКИМ И КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

Београд, март 2019.

I. МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ О ПРАВНОЈ ПОМОЋИ У ГРАЂАНСКИМ СТВАРИМА

БИЛАТЕРАЛНИ УГОВОРИ

Алжир

Уговор о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима између СФРЈ и Демократске Народне Републике Алжир од 31. марта 1982. («Службени лист СФРЈ-Међународни уговори број 2/1983, исправка објављена у «Службеном листу СФРЈ»-Међународни уговори број 10/1984), ступио на снагу 20. децембра 1984.

Аустрија

1. Уговор о узајамном правном саобраћају између ФНРЈ и Републике Аустрије од 16. децембра 1954. («Службени лист ФНРЈ» – Додатак, број 8/1955), ступио на снагу 13. децембра 1955.

2. Споразум о узајамном признавању и извршењу одлука о издржавању између ФНРЈ и Републике Аустрије од 10. октобра 1961. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 2/1963), ступио на снагу 25. децембра 1962.

3. Споразум о узајамном признавању и извршењу одлука изабраних судова и поравнања закључених пред изабраним судовима у трговачким стварима између ФНРЈ и Републике Аустрије од 18. марта 1960. године («Службени лист ФНРЈ» – Додатак број 5/1961), ступио на снагу 17. маја 1961. године.

Аустралија

1. Уговор о трговини и пловидби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Уједињеног Краљевства Велике Британије и Ирске од 12. маја 1927. («Службене новине» број 46/1928), ступио на снагу 9. фебруара 1928.

2. Конвенција између Краљевине Југославије и Велике Британије о уређењу међусобне помоћи у вођењу поступка у грађанским и трговачким стварима које су у течају или које могу бити у течају пред односним судским властима од 27. фебруара 1936. («Службене новине», број 116/1937), ступила на снагу 18. августа 1937.

Белгија

1. Споразум о правној помоћи у грађанским и трговачким стварима између СФР Југославије и Краљевине Белгије од 24. септембра 1971. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 7/1974), ступио на снагу 1. јуна 1972.

2. Конвенција о признању и извршењу судских одлука о издржавању између СФРЈ и Краљевине Белгије од 12. децембра 1973. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 45/1976), ступила на снагу 8. марта 1976.

3. Конвенција о издавању извода из матичних књига и ослобођењу од легализације између СФРЈ и Краљевине Белгије од 24. септембра 1971. («Службени лист СФРЈ», број 55/1972), ступила на снагу 1. децембра 1972.

Белорусија

Уговор између Републике Србије и Републике Белорусије о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 12. марта 2013. године («Службени гласник РС – Међународни уговори», број 13/13).

Босна и Херцеговина

1. Уговор о између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 24. фебруара 2005. («Службени лист СЦГ»-Међународни уговори број 6/2005) ступио на снагу 9. фебруара 2006.

2. Уговор између Републике Србије и Босне и Херцеговине о изменама и допунама Уговора између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан у Београду, 26. фебруара 2010. године, од ког датума се и примењује («Службени гласник РС-Међународни уговори» бр. 13/10).

Бугарска

Уговор о узајамној правној помоћи између ФНРЈ и Народне Републике Бугарске од 23. марта 1956. («Службени лист ФНРЈ»- Додатак, број 1/1957), ступио на снагу 17. јануара 1957.

Црна Гора

Уговор између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, од 29. маја 2009. године («Службени гласник РС-Међународни уговори», бр. 1/10).

Чешка Република

1. Уговор о регулисању правних односа у грађанским, породичним и кривичним стварима између СФРЈ и Чешке Социјалистичке Републике од 20. јануара 1964. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 13/1964), ступио на снагу 2. августа 1964.

Француска

1. Споразум о олакшању примене Хашке конвенције о грађанском поступку од 1. марта 1954. године између СФРЈ и Француске републике од 29. октобра 1969. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 21/1971), ступио на снагу 1. јануара 1971.

2. Конвенција о издавању исправа о личном стању и ослобођењу од легализације од 29. октобра 1969. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 3/1971), ступила на снагу 1. новембра 1970.

3. Конвенција о надлежности и о закону који се примењује у области личног и породичног права између СФРЈ и Француске Републике од 18. маја 1971. године («Службени лист СФРЈ», број 5/1972), ступила на снагу 1. децембра 1972.

4. Конвенција о признању и извршењу судских одлука у грађанским и трговачким стварима између Владе СФРЈ и Владе Француске Републике од 18. маја 1971. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 7/1972), ступила на снагу 1. фебруара 1972.

Грчка

1. Конвенција о узајамним правним односима између ФНРЈ и Краљевине Грчке од 18. јуна 1959. («Службени лист ФНРЈ» – Додатак, број 7/1960), ступила на снагу 31. марта 1960.

2. Споразум о узајамном признавању и извршењу судских одлука између ФНРЈ и Краљевине Грчке од 18. јуна 1959. («Службени лист ФНРЈ» – Додатак, број 6/1960), ступио на снагу 31. марта 1960.

Холандија

Уговор о трговини и пловидби између Краљевине Југославије и Краљевине Холандије од 28. маја 1930. («Службене новине», број 85/1932), ступио на снагу 17. априла 1932.

Нови Зеланд

1. Уговор о трговини и пловидби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Уједињеног Краљевства Велике Британије и Ирске од 12. маја 1927. («Службене новине» број 46/1928), ступио на снагу 9. фебруара 1928.

2. Конвенција између Краљевине Југославије и Велике Британије о уређењу међусобне помоћи у вођењу поступка у грађанским и трговачким стварима које су у течају или које могу бити у течају пред односним судским властима од 27. фебруара 1936. (“Службене новине”, број 116/1937), ступила на снагу 18. августа 1937.

Хрватска

Уговор између СРЈ и Републике Хрватске о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 15. септембра 1997. («Службени лист СРЈ»-Међународни уговори број 1/1998), ступио на снагу 28. маја 1998.

Индија

Споразум између Југославије и Индије о реципрочном признању дипломатско-конзуларне форме закључења брака од 26. новембра 1956. и 03. маја 1957. године («Службени лист ФНРЈ», број 3/1958), ступио на снагу 03. маја 1957. године.

Ирак

Уговор о правној и судској сарадњи између СФРЈ и Републике Ирак од 23. маја 1986. («Службени лист СФРЈ»-Међународни уговори број 1/1987), ступио на снагу 11. августа 1987.

Иран

Споразум између Југославије и Ирана о узајамном ослобођењу од давања «CAUTIO IUDICATUM SOLVI» пред југословенским и иранским судовима од 19. и 14. маја 1956. године (“Службени лист ФНРЈ” – Додатак, број 2/1957), ступио на снагу 14. маја 1956. године.

Италија

1. Конвенција између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Италије о правној и судској заштити односних држављана од 6. априла 1922. (“Службене новине”, број 42/1931), примењују се чланови 13-16 ове конвенције у складу са чланом 26. Конвенције о узајамној правној помоћи у грађанским и управним стварима између ФНРЈ и Италијанске Републике од 3. децембра 1960.

2. Конвенција о узајамној правној помоћи у грађанским и управним стварима између ФНРЈ и Италијанске Републике од 3. децембра 1960. (“Службени лист ФНРЈ” – Додатак, број 5/1963), ступила на снагу 20. јануара 1967.

Јапан

Уговор о трговини и пловидби између Федеративне Народне Републике Југославије и Јапана од 28. фебруара 1959. («Службени лист ФНРЈ» – Додатак, број 7/1959), ступио на снагу 20. јула 1959.

Кипар

Уговор о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима између СФРЈ и Републике Кипар од 19. септембра 1984. («Службени лист СФРЈ»-Међународни уговори, број 2/1986), ступио на снагу 15. фебруара 1987.

Либија

Конвенција о конзуларним односима између СФРЈ и Социјалистичке Народне Арапске Либијске Џамахирије од 1. јула 1981. («Службени лист СФРЈ»-Међународни уговори, број 2/1984), ступила на снагу 20. новембра 1982.

Мађарска

Уговор о узајамном правном саобраћају између СФРЈ и Народне Републике Мађарске од 7. марта 1968. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 3/1968), ступио на снагу 18. јануара 1969. новелиран 25. априла 1986., измене и допуне објављене у «Службеном листу СФРЈ»-Међународни уговори, број 1/1987), ступиле на снагу 5. децембра 1987.

Македонија

Уговор између Републике Србије и Републике Македоније у правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 29.11.2011.године («Службени гласник РС» - Међународни уговори, бр. 5 од 22.11.2012. године).

Монголија

Уговор о пружању правне помоћи у грађанским, породичним и кривичним стварима између СФРЈ и Монголске Народне Републике од 8. јуна 1981. («Службени лист СФРЈ»-Међународни уговори, број 7/1982), ступио на снагу 27. марта 1983.

Норвешка

Споразум о реципрочном признавању дипломатско-конзуларне форме брака између Југославије и Норвешке, постигнут разменом нота од 10.04. и 31.08.1957. године («Службени лист ФНРЈ» – Додатак 6/1958), ступио на снагу 31.08.1957. године.

Пољска

Уговор о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима између ФНРЈ и НР Пољске од 6. фебруара 1960. («Службени лист ФНРЈ» – Додатак, број 5/1963), ступио на снагу 5. јуна 1963.

Румунија

Уговор о правној помоћи између ФНРЈ и Румунске Народне Републике од 18. октобра 1960. («Службени лист ФНРЈ» – Додатак, број 8/1961), ступио на снагу 1. октобра 1961. са Додатним протоколом од 21. јануара 1972. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 4/1973), ступио на снагу 8. новембра 1972.

Руска Федерација

Уговор о правној помоћи у грађанским, породичним и кривичним стварима између ФНРЈ и СССР од 24. фебруара 1962. («Службени лист ФНРЈ» – Додатак, број 5/1963), ступио на снагу 26. маја 1963.

Сједињене Америчке Државе

Трговински уговор између Србије и Уједињених Држава Америчких од 2/14. октобра 1881. («Српске новине», број 268/1882), ступио на снагу 15. новембра 1882.

Словачка Република

Уговор о регулисању правних односа у грађанским, породичним и кривичним стварима између СФРЈ и Чешке Социјалистичке Републике од 20. јануара 1964. («Службени лист СФРЈ» – Додатак, број 13/1964), ступио на снагу 2. августа 1964.

Словенија

Уговор између Републике Србије и Републике Словеније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 15.априла 2011.године («Службени гласник РС» - Међународни уговори, бр. 5 од 22.11.2012. године).

Швајцарска

Уговор о трговини између ФНРЈ и Швајцарске Конфедерације од 27.09.1947. године («Службени лист ФНРЈ» број 15/1949), ступио на снагу 15.03.1949. године.

Турска

1. Уговор између Републике Србије и Републике Турске о узајамној правној помоћи у грађанским и трговачким стварима од 05.06.2013. године (“Службени лист РС” – Међународни уговори 15/2015).

НАПОМЕНА: Уговор под бројем 1. је почео са применом 22. децембра 2017. године.

Велика Британија

1. Уговор о трговини и пловидби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Уједињеног Краљевства Велике Британије и Ирске од 12. маја 1927. (“Службене новине” број 46/1928), ступио на снагу 9. фебруара 1928.
2. Конвенција између Краљевине Југославије и Велике Британије о уређењу међусобне помоћи у вођењу поступка у грађанским и трговачким стварима које су у течају или које могу бити у течају пред односним судским властима од 27. фебруара 1936. (“Службене новине”, број 116/1937), ступила на снагу 18. августа 1937.

II. МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ О ПРАВНОЈ ПОМОЋИ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА

БИЛАТЕРАЛНИ УГОВОРИ

Албанија

Конвенција о издавању криваца између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Арбанске Републике од 22. јуна 1926. године, ступила на снагу 1929. године (“Службене новине”, бр. 117/1929).

Алжир

Уговор о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Демократске Народне Републике Алжир од 31. марта 1982. године, ступио на снагу 1984. године (“Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори, бр. 2/1983).

Аустрија

1. Уговор о правној помоћи у кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Аустрије од 01. фебруара 1982. године, ступио на снагу 1984. године (“Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори, бр. 2/1983).

2. Уговор о издавању између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Аустрије од 01. фебруара 1982. године, ступио на снагу 1984. године (“Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори, бр. 2/1983).

3. Уговор о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Аустрије од 01. фебруара 1982. године, ступио на снагу 1984. године (“Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори, бр. 6/1983).

Белгија

Конвенција о екстрадицији и правној помоћи у кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Краљевине Белгије од 04. јуна 1971. године, ступила на снагу 1972. године (“Службени лист СФРЈ” - Додатак бр. 9/1973).

Белорусија

Уговор између Републике Србије и Републике Белорусије о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 12. марта 2013. године (“Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 13/13).

Босна и Херцеговина

1. Уговор између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 24.02.2005. године (“Службени лист СЦГ” - Међународни уговори бр. 6/2005). Уговор ступио на снагу 09.02.2006. године.

2. Уговор између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима од 24.02.2005. године (“Службени лист СЦГ” - Међународни уговори бр. 6/2005). Уговор ступио на снагу 13.02.2006. године.

3. Уговор између Републике Србије и Босне и Херцеговине о изменама и допунама Уговора између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима потписан у Београду 26. фебруара 2010. године, од ког датума се и примењује (“Службени гласник РС-Међународни уговори” бр. 13/10).

4. Уговор између Републике Србије и Босне и Херцеговине о изменама и допунама Уговора између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима, потписан у Београду 26. фебруара 2010. године, од тог датума се и примењује (“Службени гласник РС-Међународни уговори” бр. 13/10).

5. Уговор између Републике Србије и Босне и Херцеговине о изручењу од 5. септембра 2014. Године („Службени гласник РС-Међународни уговори“, бр. 16/14).

Црна Гора

1. Уговор између Републике Србије и Црне Горе о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 29. маја 2009. године (“Службени гласник РС-Међународни уговори”, бр. 1/10).

2. Уговор између Републике Србије и Црне Горе о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима од 29. маја 2009. године (“Службени гласник РС-Међународни уговори”, бр. 1/10).

3. Уговор између Републике Србије и Црне Горе о изручењу, од 29. маја 2009. године (“Службени гласник РС-Међународни уговори”, бр. 1/10).

4. Уговор између Републике Србије и Црне Горе о изменама и допунама Уговора између Републике Србије и Црне Горе о изручењу, потписан у Београду 29.10.2010. године, од када се и примењује (“Службени гласник РС-Међународни уговори”, бр. 1/2011).

Бугарска

Уговор између Федеративне Народне Републике Југославије и Народне Републике Бугарске о узајамној правној помоћи од 23. марта 1956. године, ступио на снагу 1957. године (“Службени лист ФНРЈ”- Додатак бр. 1/1957).

Чешка

1. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о регулисању правних односа у грађанским, породичним и кривичним стварима од 20. јануара 1964. године, ступио на снагу 1964. године (“Службени лист СФРЈ” - Додатак бр. 13/1964).

2. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о међусобној предаји осуђених лица ради издржавања казне затвора од 23. маја 1989. године, ступио на снагу 1990. године (“Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори бр. 6/1990).

Данска

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Краљевине Данске о међусобној предаји осуђених лица ради издржавања казне затвора од 28. октобра 1988. године, ступио на снагу 1989. године (“Службени лист СФРЈ”- Међународни уговори бр. 5/1989).

Француска

1. Конвенција између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Француске Републике о узајамној правној помоћи у кривичним стварима од 29. октобра 1969. године, ступила на снагу 1970. године - (“Службени лист СФРЈ”- Додатак бр. 16/1971).

2. Конвенција о издавању између Владе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Владе Француске Републике од 23. септембра 1970. године, ступила на снагу 1971. године (“Службени лист СФРЈ”- Додатак бр. 43/1971).

Грчка

Конвенција између Федеративне Народне Републике Југославије и Краљевине Грчке о узајамним правним односима од 18. јуна 1959. године, ступила на снагу 1960. године (“Службени лист ФНРЈ”- Додатак бр. 7/1960).

Холандија

Уговор о издавању криваца између Србије и Холандије од 28. фебруара (11. марта) 1896. године, ступио на снагу 1896. године (“Српске новине”, бр. 275/1896).

Хрватска

1. Уговор између Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 15.09.1997. године, ступио на снагу 1998. године (“Службени лист СРЈ”, - Међународни уговори 1/1998).
2. Уговор између Републике Србије и Републике Хрватске о изручењу (Уговор потписан 29. јуна 2010. године, од када се привремено примењује “Службени гласник РС-Међународни уговори” бр. 13/10).

Ирак

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Ирак о правној и судској сарадњи од 23. маја 1986. године, ступио на снагу 1987. године (“Службени лист СФРЈ”-Међународни уговори, бр. 1/1987).

Италија

1. Конвенција између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Италије о издавању криваца од 6. априла 1922. године, ступила на снагу 1931. године (“Службене новине”, бр. 42/1931).
2. Споразум између Републике Србије и Републике Италије о олакшању примене Европске конвенције о екстрадицији од 13. децембра 1957. године
3. Споразум између Републике Србије и Републике Италије о олакшању примене Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима од 20. априла 1959. године

НАПОМЕНА: Уговори под 2. и 3. су ратификовани у септембру 2018. године, али нису у примени док их Р.Италија не ратификује

Казахстан

Уговор између Републике Србије и Републике Казахстан о изручењу,

Уговор између Републике Србије и Републике Казахстан о пружању правне помоћи у кривичним стварима,

Уговор између Републике Србије и Републике Казахстан о трансферу осуђених лица

НАПОМЕНА: Уговори су ратификовани у септембру 2018. Године и примењују се од октобра 2018. године

Кипар

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Кипар о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима од 19. септембра 1984. године, ступио на снагу 1987. године (“Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори бр. 2/1986).

Мађарска

1. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Народне Републике Мађарске о узајамном правном саобраћају од 7. марта 1968. године, ступио на снагу 1969. године (“Службени лист СФРЈ” - Додатак бр. 3/1968).
2. Уговор о изменама и допунама Уговора између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Народне Републике Мађарске о узајамном правном саобраћају од 7. марта 1986. године, ступио на снагу 1987. године (“Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори бр. 1/1987).

Северна Македонија

1. Уговор између Републике Србије и Републике Македоније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 29. новембра 2011. године («Службени гласник РС» - Међународни уговори, бр. 5 од 22.11.2012. године).
2. Уговор између Републике Србије и Републике Македоније о изручењу потписан 29. новембра 2011. године («Службени гласник РС» - Међународни уговори, бр. 5 од 22.11.2012. године).
3. Уговор између Републике Србије и Републике Македоније о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима, потписан 29. новембра 2011. године («Службени гласник РС» - Међународни уговори, бр. 5 од 22.11.2012. године).

Монголија

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Монголске Народне Републике о пружању правне помоћи у грађанским, породичним и кривичним стварима од 08. јуна 1981. године, ступио на снагу 1983. године («Службени лист СФРЈ» - Међународни уговори бр. 7/1982).

СР Немачка

1. Споразум о издавању између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Савезне Републике Немачке од 26. новембра 1970. године, ступио на снагу 1975. године («Службени лист СФРЈ» - Додатак бр. 17/1976).
2. Уговор о правној помоћи у кривичним стварима између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Савезне Републике Немачке од 1. октобра 1971. године, ступио на снагу 1975. године («Службени лист СФРЈ», бр. 33/1972).

Пољска

Уговор између Федеративне Народне Републике Југославије и Народне Републике Пољске о правном саобраћају у грађанским и кривичним стварима од 6. фебруара 1960. године, ступио на снагу 1963. године («Службени лист ФНРЈ» - Додатак бр. 5/1963).

Румунија

Уговор између Федеративне Народне Републике Југославије и Румунске Народне Републике о правној помоћи од 18. октобра 1960. године, ступио на снагу 1961. године («Службени лист ФНРЈ» - Додатак бр. 8/1961).

Руска Федерација

Уговор између Федеративне Народне Републике Југославије и Савеза Совјетских Социјалистичких Република о правној помоћи у грађанским, породичним и кривичним стварима од 24. фебруара 1962. године, ступио на снагу 1963. године («Службени лист ФНРЈ» - Додатак бр. 5/1963).

Сједињене Америчке Државе

Конвенција о издавању криваца закључена између Краљевине Србије и Уједињених Америчких Држава од 12/25. октобра 1901. године, ступила на снагу 1902. године («Српске новине», бр. 33/1902).

Уговор о изручењу између Републике Србије и Сједињених Америчких Држава

НАПОМЕНА: Уговор под 2. је ратификован 14. фебруара 2019. године, али није у примени док се не размене ратификациони инструменти

Словачка

1. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о регулисању правних односа у грађанским, породичним и кривичним стварима од 20. јануара 1964. године, ступио на снагу 1964. године («Службени лист СФРЈ» - Додатак бр. 13/1964).

2. Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Чехословачке Социјалистичке Републике о међусобној предаји осуђених лица ради издржавања казне затвора од 23. маја 1989. године, ступио на снагу 1990. године (“Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори бр. 6/1990).

Словенија

1. Уговор између Републике Србије и Републике Словеније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, потписан 15. априла 2011. године (“Службени гласник РС - Међународни уговори”, бр. 9/2011).

2. Уговор између Републике Србије и Републике Словеније о изручењу, потписан 15. априла 2011. године (“Службени гласник РС - Међународни уговори”, бр. 9/2011).

3. Уговор између Републике Србије и Републике Словеније о међусобном извршавању судских одлука у кривичним стварима, потписан 30. новембра 2011. године («Службени гласник РС» - Међународни уговори, бр. 5 од 22.11.2012. године).

Шпанија

Уговор између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Шпаније о правној помоћи у кривичним стварима и издавању од 8. јула 1980. године, ступио на снагу 1982. године (“Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори бр. 3/1981).

Швајцарска

Конвенција о издавању криваца између Србије и Швајцарске од 16/28. новембра 1887. године, ступила на снагу 1888. године (“Службене новине”, бр. 83/1888).

Турска

1. Конвенција о издавању између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Републике Турске од 17. новембра 1973. године, ступила на снагу 1975. године (“Службени лист СФРЈ” -Додатак бр. 47/1975).

2. Уговор између Републике Србије и Републике Турске о изручењу од 05.06.2013. године (“Службени лист РС” – Међународни уговори 15/2015).

3. Уговор између Републике Србије и Републике Турске о узајамној правној помоћи у кривичним стварима од 05.06.2013. године (“Службени лист РС” – Међународни уговори 15/2015).

НАПОМЕНА: Уговор под бројем 3. је у примени од 3. маја 2018. године. Уговор под 2. још није у примени јер га турска страна није ратификовала.

Велика Британија

Уговор о узајамном издавању криваца између Србије и Велике Британије од 6. децембра 1900. године, ступио на снагу 1901. године (“Српске новине”, бр. 35/1901).

**КОНТАКТ ОСОБЕ У ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ
ЗА ПРЕДМЕТЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ**
у складу са Обавезним упутством О. 01/16 од 15.08.2016

ИМЕ	ФУНКЦИЈА	ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО	КОНТАКТ ПОДАЦИ
Миљан Дедић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Београду	vjt.@bg.vi.jt.rs
Драгана Марковић	Виши јавни тужилац	Више јавно тужилаштво у Ваљеву	visejtva@mts.rs
Мирјана Милићевић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Панчеву	vjtpacevo@pa.vi.jt.rs
Весна Младеновић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Смедереву	vtsmederevo@gmail.com
Јелена Стојаковић Мустакас	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Новом Саду	vjtns@sbb.rs
Мирослав Кркелић	Виши јавни тужилац	Више јавно тужилаштво у Суботици	vjtsubotica@gmail.com
Јадранка Дедић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Сомбору	visejtsombor@sbb.rs
Мр Славољуб Петковић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Шапцу	vjtsabac@mts.rs
Јован Јованов	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Зрењанину	vjtuzilastvo.zr@ptt.rs
Борка Јовановић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Сремској Митровици	visejtsm@ptt.rs
Александар Петровић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Крагујевцу	visejtkg@gmail.com
Радослав Вучковић	Виши јавни тужилац	Више јавно тужилаштво у Јагодини	vjtjagodina@gmail.com
Душица Јелић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Крушевцу	visetuzks@gmail.com
Мајда Ракић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Краљеву	vjtkraljevo@gmail.com
Милена Мрвић	Виши јавни тужилац	Више јавно тужилаштво у	vjtnovipazar@gmail.com

		Новом Пазару	
Драган Петровић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Пожаревцу	visetuzilastvopo@gmail.com
Иван Зарић	Виши јавни тужилац	Више јавно тужилаштво у Чачку	vjtca@eunet.rs
Павле Маркићевић	ВФ Вишег јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Ужицу	visejt.uzice@gmail.com
Андрија Ивић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Нишу	uprava@ni.vi.jt.rs
Данијела Трајковић	Виши јавни тужилац	Више јавно тужилаштво у Врању	tehnicki.sekretar@vr.vi.jt.rs
Иван Марковић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Зајечару	vjtzajecar@gmail.com
Драган Пејкић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Неготину	vjtnegotin@mts.rs
Мирјана Паповић	Заменик јавног тужиоца	Више јавно тужилаштво у Лесковцу	vjtleskovac@gmail.com
Микица Миленковић	Виши јавни тужилац	Више јавно тужилаштво у Прокупљу	vjtprokuplje2@ptt.rs
Соња Нешић	Виши јавни тужилац тужиоца	Више јавно тужилаштво у Пироту	uprava@pi.vi.jt.rs